

Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2013

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti	2
II. Zaměstnanost.....	7
1. STAV A VÝVOJ ZAMĚSTNANOSTI	7
2. STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI V SEKTORECH, ODVĚTVÍCH A PODLE ZAMĚSTNÁNÍ	17
3. VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA ZAMĚSTNANOSTI.....	19
4. INSOLVENCE	21
III. Nezaměstnanost	24
1. STAV A VÝVOJ NEZAMĚSTNANOSTI	24
2. TOKY NEZAMĚSTNANOSTI.....	30
3. STRUKTURA UCHAZEČŮ O ZAMĚSTNÁNÍ	32
4. REGIONÁLNÍ NEZAMĚSTNANOST.....	41
IV. Politika zaměstnanosti	45
1. ZAMĚŘENÍ POLITIKY ZAMĚSTNANOSTI	45
2. VÝDAJE NA POLITIKU ZAMĚSTNANOSTI	46
3. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI REALIZOVANÁ ÚP ČR	47
4. SYSTÉM INVESTIČNÍCH POBÍDEK.....	56
5. PROJEKTY FINANCOVANÉ Z PROSTŘEDKŮ EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU.....	56
V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti	68
VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti.....	75

Metodické poznámky
Seznam použitých zkratk

Přílohy

Zdroj dat: MPSV (pokud není uvedeno jinak)

I. Hlavní tendence ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

- V 1. pololetí 2013 dosáhl podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil ČSÚ (VŠPS) průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství **4 918,5 tis. osob.** Jejich počet meziročně **vzrostl** absolutně **o 57,0 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,2 %**. Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí 2013 představoval meziroční nárůst v 1. čtvrtletí 1,0 %, ve 2. čtvrtletí zrychlil na 1,3 %. Tento neobvyklý vývoj v období poklesu ekonomiky souvisel především s nárůstem počtu pracujících na kratší dobu.
- Na zvýšení zaměstnanosti se podílely ze dvou třetin **ženy**, jejich počet se **zvýšil** o 38,1 tis. na **2 136,3 tis.**, počet zaměstnaných **mužů se zvýšil** o 18,9 tis. na **2 782,2 tis.** Zastoupení mužů mezi zaměstnanými se **snížilo** (z 56,8 %) na **56,6 %** a žen **zvýšilo** (z 43,2 %) na **43,4 %**.
- Zaměstnanost v **primárním sektoru** po dlouhodobém poklesu meziročně **vzrostla** (o 9,1 tis.) na **152,3 tis. osob.** Podíl tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti se **zvýšil na 3,1 %**.
- V **sekundárním sektoru** (průmysl a stavebnictví) **zaměstnanost meziročně poklesla** (o 19,4 tis.) na **1 837,8 tis. osob.** Podíl tohoto sektoru **poklesl** o 0,8 p. b. na **37,4 %**. Na poklesu se podílel téměř stejně **průmysl i stavebnictví**. V **průmyslu** poklesl počet zaměstnaných osob (o 9,8 tis.) na **1 424,4 tis.**, podíl průmyslu na celkové zaměstnanosti se **snížil** (o 0,5 p. b.) na **29,0 %**. Zaměstnanost ve **stavebnictví** klesla (o 9,5 tis.) na **413,4 tis. osob.** Podíl stavebnictví na celkové zaměstnanosti se snížil (o 0,3 p. b.) na **8,4 %**.
- Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se podílel především **terciární sektor, kde zaměstnanost vzrostla** (o 67,3 tis.) na **2 928,4 tis. osob.** Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti se tím **zvýšil na 59,5 %**.
- Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných (82,2 %)**, výrazně vzrostl (o 86,0 tis.) na **4 044,6 tis.**, nárůst počtu mužů (o 62,3 tis.) **byl výraznější než žen** (o 23,7 tis.).
- **Celkový počet podnikatelů** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků) **poklesl** (o 29,0 tis.) na **873,9 tis.** Kategorie **pomáhajících rodinných**

příslušníků jako jediná **vzrostla** (o 29,0 tis.) **na 49,2 tis.** (počet pomáhajících mužů vzrostl méně, o 9,5 tis.). Kategorie **podnikatelů bez zaměstnanců poklesla** (o 53,0 tis.) **na 660,9 tis.**, kategorie **podnikatelů se zaměstnanci se snížila** (o 5,0 tis.) **na 163,8 tis. osob.** **Podíl podnikatelů** včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti tak meziročně poklesl o 0,9 p. b. na **17,7 %**.

- Pokračoval mírný nárůst počtu **zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou** nebo jako podnikatel, zvýšil se (o 16,1 tis.) **na 4 546,6 tis. osob**, výraznější byl **nárůst počtu osob pracujících na dobu určitou** včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv, a to (o 40,9 tis.) **na 371,0 tis.**
- Výrazně **vzrostl** (o 59,5 tis.) **počet osob pracujících na kratší pracovní dobu na 326,7 tis. osob**, naproti tomu **počet pracujících na plnou pracovní dobu** na rozdíl od předchozích dvou let meziročně **klesl** (o 2,6 tis.) **na 4 591,7 tis.**
- **Největší nárůst zaměstnanosti** byl v **Jihomoravském kraji** (o 21,6 tis.), **Hl. m. Praze** (o 7,9 tis.), **Ústeckém** (o 7,3 tis.) a **Zlínském kraji** (o 7,0 tis. osob). **Zaměstnanost meziročně poklesla** v **Olomouckém** (o 9,0 tis.), **Jihočeském** (o 2,5 tis.) a **Moravskoslezském kraji** (o 0,3 tis. osob).
- S absolutním nárůstem zaměstnanosti **rostla i míra zaměstnanosti (MZ)** (jeden z klíčových ukazatelů Strategie Evropa 2020). Celková **MZ** osob ve věku **15+** se **zvýšila** (o 0,7 p. b.) **na 54,9 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,3 p. b.) **na 67,3 %**. **MZ** obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v 1. pololetí 2013 meziročně zvýšila o 1,2 p. b. **na 72,2 %**, míra zaměstnanosti **žen** ve stejném věku o 1,4 p. b. **na 63,5 %**, **MZ mužů** v tomto věku vzrostla o 0,8 p. b. na 80,6 %. Na přiblížení se národním cílům strategie se podílela především věková skupina **55 – 64 let**, jejíž **míra zaměstnanosti vzrostla o 2,5 p. b. na 50,9 %**.
- **Počet ekonomicky aktivních osob (EAO)**, tj. zaměstnaných a nezaměstnaných se zvýšil **o 72,3 tis.** na **5 293,9 tis.**, a to **nárůstem** počtu **zaměstnaných** (o 57,0 tis.) i **nezaměstnaných** (o 15,3 tis.). Zvýšení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** projevil jejím **zvýšením o 0,8 p. b. na 59,1 %**. Míra EAO ve věkové kategorii **15 – 64 let**

meziročně **vzrostla** (o 1,5 p. b.) **na 72,5 %**. Na **77,6 %** (o 1,5 p. b.) se zvýšila MEA u osob ve věku **20 – 64 let**.

- **Obecná míra nezaměstnanosti** (podle výsledků VŠPS – ILO) v 1. pololetí 2013 dosáhla 7,1 % a byla meziročně vyšší o 0,2 p. b. (v 1. pololetí 2012 6,9 %).
- **Průměrný podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku (který počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti) **za 1. pololetí 2013 meziročně vzrostl z 6,8 % na 7,8 %**. K **30. 6. 2013** dosáhl **hodnoty 7,3 %**, proti červnu 2012 byl **vyšší o 0,9 p. b.**
- **Průměrný počet uchazečů o zaměstnání v hodnoceném období vzrostl** (o 58,5 tis.) **na 570,5 tis., na konci června 2013** bylo v evidenci ÚP ČR **540,5 tis. uchazečů o zaměstnání**, o **65,9 tis.** více než před rokem.
- **Počty nahlášených míst se v 1. pololetí 2013 plynule mírně zvyšovaly**, dynamika nárůstu byla srovnatelná s 1. pololetím 2012. Ke konci **června 2013** jich bylo na ÚP ČR nahlášeno **44,0 tis.** (o 1,2 tis. více než v červnu 2012).
- Meziroční nárůst počtu volných pracovních míst byl proti nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání pouze minimální, důsledkem bylo **zvýšení počtu uchazečů o zaměstnání připadajících na 1 nahlášené volné pracovní místo**. V **červnu 2013 se meziročně zvýšil z 11,1 na 12,3, průměrná hodnota** tohoto ukazatele **za 1. pololetí 2013 meziročně vzrostla z 13,0 na 14,9**.
- **Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 30. 6. 2013 pobíralo 108,9 tis. uchazečů o zaměstnání**, tj. o 19,8 tis. více než před rokem. **Průměrný počet nezaměstnaných s nárokem na PvN v 1. pololetí 2013 meziročně vzrostl** o 11,6 tis. **na 127,2 tis.**
- **Podíl uchazečů o zaměstnání s PvN k 30. červnu 2013 vzrostl na 20,2 %** celkového počtu uchazečů o zaměstnání (k 30. červnu 2012 činil 18,8 %). **Průměrný podíl za celé 1. pololetí 2013 byl zatím ještě nižší a představoval 22,3 %** (v 1. pololetí 2012 22,6 %).
- **Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v 1. pololetí 2013 dosáhly 5 358 348 tis. Kč** a byly ve

srovnání s výdaji v 1. pololetí 2012 (4 840 791 tis. Kč) o **517 557 tis. Kč**, tj. **10,7 % vyšší**.

- **K 30. 6. 2013** bylo v evidenci **ÚP ČR 61,4 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 1,6 tis. **více** než před rokem. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných se **snížil** z 12,6 % **na 11,4 %**.
- **Počet uchazečů nad 50 let** věku meziročně **vzrostl** celkem o **15,3 tis. osob**, **nejvíce** ve věku **55 - 59 let** (o 7,9 tis.) a **60 – 64 let** (o 4,3 tis.). **Podíl uchazečů starších 50 let** na celkovém počtu uchazečů se mírně snížil o 0,5 p. b. na **27,0 %**.
- Mezinárodně sledovaná věková kategorie uchazečů **do 25 let** zaznamenala nárůst počtu nezaměstnaných. K 30. 6. 2013 jich bylo evidováno **91,1 tis.**, tj. o **12,4 tis. více** než před rokem. **Podíl uchazečů do 25 let** na celkovém počtu nezaměstnaných k 30. 6. 2013 činil **16,8 %** a meziročně se zvýšil o 0,3 p. b.
- Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňují především **absolventi škol** všech stupňů vzdělání a **mladiství** po ukončení základní školy. K **30. 6. 2013** jich bylo evidováno **26,9 tis.**, o **7,0 tis. více** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání meziročně **vzrostl** (ze 4,2 %) **na 5,0 %**.
- **Průměrný počet** evidovaných **žen v 1. pololetí 2013** dosáhl **272,7 tis.**, o 21,0 tis. více než v 1. pololetí 2012. **Mužů** bylo evidováno v průměru **297,8 tis.**, tj. o 37,5 tis. více. Průměrný **podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných poklesl na **47,8 %** (v 1. pololetí 2012 – 49,2 %).
- **Počet uchazečů** o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** se k **30. 6. 2013** meziročně **zvýšil** o 29,6 tis. **na 210,6 tis.**, jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **vzrostl** z 38,1 % **na 39,0 %** (o 0,9 p. b.).
- K 30. 6. 2013 byl zaznamenán pouze mírný **meziroční pokles uchazečů se středoškolským vzděláním bez maturity** (o 0,7 tis.) a bez ukončeného základního vzdělání (o 0,2 tis.). Počty uchazečů o zaměstnání z ostatních kategorií vzdělání **vzrostly**, nejvíce **vyučených** (o 25,7 tis.), **se základním vzděláním** (o 17,2 tis.) a **se středoškolským vzděláním s maturitou**

(o 13,8 tis.). Největší **relativní nárůst** byl patrný v početně malých skupinách uchazečů s **vyšším a vysokoškolským vzděláním** (o 20,6 %, resp. 19,6 %).

- **Nejpočetnějšími** skupinami uchazečů o zaměstnání byli stále uchazeči **vyučení (210,2 tis.) a se základním vzděláním vč. neukončeného základního vzdělání (155,9 tis.)**, kteří tvoří 38,9 % resp. 28,8 % na nezaměstnanosti.
- **Podíl nezaměstnaných osob** vyšší než celorepublikový průměr (7,3 %) byl k 30. 6. 2013 zaznamenán v polovině krajů, nejvyšší byl v **Ústeckém kraji**, následoval **Moravskoslezský, Olomoucký, Karlovarský a Liberecký kraj**.
- **Počet uchazečů** o zaměstnání **nejvíce vzrostl v Moravskoslezském kraji (o 9 997)**, dále v Hl. m. Praze (o 8 191 osob) a **Středočeském kraji** (o 7 325 osob), **relativně nejvíce v Hl. m. Praze** (o 24,5 %), Královéhradeckém (20,9 %) a Plzeňském kraji (o 17,0 %).
- Pokles ekonomiky v roce 2012 (podle upravených údajů ČSÚ z 1. 10. 2013 o 0,9 %), který pokračoval i v 1. čtvrtletí 2013 (o 1,3 %), se zastavil až ve 2. čtvrtletí (meziroční nárůst o 0,6 %). Byl však provázen nárůstem ekonomicky aktivních obyvatel, a to jak zaměstnaných, tak nezaměstnaných.

II. Zaměstnanost

1. Stav a vývoj zaměstnanosti

Část II.1 až II.3 je zpracována na základě údajů z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS - ČSÚ)¹. Hodnoty za 1. pololetí 2012 a 2013 jsou spočteny jako průměry jednotlivých čtvrtletí. Všechny údaje z výběrového souboru VŠPS jsou převažovány na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické statistiky.

Ekonomická aktivita obyvatel ČR ve věku 15 a více let tab. č. 1

	1. pololetí 2012			1. pololetí 2013			rozdíl 2013 - 2012			Index
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	13/12
	v tis.			v tis.			v tis.			(%)
Populace 15+ celkem	8963,6	4367,3	4596,3	8955,8	4364,2	4591,6	-7,8	-3,1	-4,7	99,9
z toho: 15 – 64 let	7246,4	3668,2	3578,2	7174,9	3634,0	3540,8	-71,5	-34,2	-37,4	99,0
20 – 64 let	6712,9	3394,6	3318,3	6672,1	3376,3	3295,8	-40,8	-18,3	-22,5	99,4
Ekonomicky aktivní celkem (zaměst.+nezam.)	5221,6	2941,3	2280,3	5293,9	2963,6	2330,4	72,3	22,3	50,1	101,4
z toho: 15 – 64 let	5143,5	2895,9	2247,6	5203,6	2913,2	2290,4	60,1	17,3	42,8	101,2
20 – 64 let	5110,5	2874,1	2236,4	5176,9	2897,0	2279,9	66,4	22,9	43,5	101,3
Zaměstnaní v NH	4861,5	2763,3	2098,2	4918,5	2782,2	2136,3	57,0	18,9	38,1	101,2
z toho: 15 – 64 let	4785,6	2719,0	2066,7	4829,9	2732,8	2097,1	44,3	13,8	30,4	100,9
20 – 64 let	4767,8	2707,4	2060,4	4814,4	2722,7	2091,8	46,6	15,3	31,4	101,0
55 - 64 let	717,7	423,5	294,1	742,5	436,2	306,4	24,8	12,7	12,3	103,5
Nezaměstnaní	360,1	178,0	182,1	375,4	181,4	194,0	15,3	3,4	11,9	104,2
z toho: 15 – 64 let	357,9	176,9	181,0	373,7	180,4	193,3	15,8	3,5	12,3	104,4
20 – 64 let	342,7	166,6	176,0	362,5	174,3	188,1	19,8	7,7	12,1	105,8
55 - 64 let	44,0	27,1	16,9	49,5	28,0	21,5	5,5	0,9	4,6	112,5
Ekonomicky neaktivní	3742,0	1426,0	2316,0	3661,9	1400,7	2261,3	-80,1	-25,3	-54,7	97,9
z toho: 15 – 64 let	2102,8	772,3	1330,5	1971,3	720,9	1250,4	-131,5	-51,4	-80,1	93,7
20 – 64 let	1602,5	520,5	1081,9	1495,3	479,3	1015,9	-107,2	-41,2	-66,0	93,3
55 - 64 let	721,9	266,4	455,6	667,4	242,5	424,9	-54,5	-23,9	-30,7	92,5
důchodci v předčasném důchodu	55,0	29,6	25,5	41,9	22,3	19,6	-13,1	-7,3	-5,9	76,2
důchodci v řádném důchodu	2175,4	823,6	1351,8	2193,8	836,2	1357,7	18,4	12,6	5,9	100,8
invalidní důchodci	238,5	124,9	113,7	220,3	114,9	105,3	-18,2	-10,0	-8,4	92,4
připravují se v učilišti	110,0	74,3	35,7	99,5	65,1	34,4	-10,5	-9,2	-1,3	90,5
studují střední školu	346,2	158,4	187,8	328,7	154,6	174,1	-17,5	-3,8	-13,7	94,9
studují vysokou školu, VOŠ	313,4	142,6	170,8	291,2	131,6	159,6	-22,2	-11,0	-11,2	92,9

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

¹ Některé údaje nemusí odpovídat hodnotám obdobných ukazatelů z jiných statistických zdrojů. Např. údaje o ekonomicky neaktivních přesně nekorespondují s údaji podle statistiky MŠMT, resp. MPSV – ČSSZ zejména proto, že žáci, studenti nebo důchodci, kteří v referenčním týdnu splňovali kritérium pro zařazení mezi osoby v zaměstnání nebo nezaměstnané, nejsou vykazováni jako ekonomicky neaktivní (viz Metodické poznámky).

Pozn.: odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích celkového počtu souvisejí se zaokrouhlováním hodnot na jedno desetinné místo.

V 1. pololetí 2013 **počet obyvatel starších 15 let meziročně** sice **poklesl** pouze **mírně**, a to **o 7,8 tis.** (o 0,1 %) **na 8 955,8 tis.**, ale **ve věkové skupině 15 – 64 let**, rozhodující pro zaměstnanost, **poklesl o 71,5 tis. na 7 174,9 tis.** Z podrobnějšího rozboru jednotlivých věkových skupin vyplývá, že **pokles** byl zaznamenán především v mladších věkových skupinách **15 až 39 let** - celkem o 71,9 tis. (především ve věku 15 – 19 let a 30 – 34 let pokles o 30,7 tis., resp. 34,2 tis., ale počet obyvatel ve věku 35 až 39 let zahrnující část silné populační vlny ze 70. let minulého století vzrostl o 13,8 tis.). Počet obyvatel **poklesl** i ve skupině **55 až 64 let** - celkem o 24,2 tis. Nárůst počtu obyvatel ve věku **65+ let** (o 63,8 tis.) je důsledkem postupného přesunu silné poválečné vlny do této kategorie, a také prodlužující se délky života.

Věková struktura obyvatelstva 15+ (v tis.)

tab. č. 2

věkové skupiny	1. pololetí 2012			1. pololetí 2013			rozdíl 2013 – 2012			Index 13/12 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
15 - 24	1202,7	615,6	587,1	1160,0	593,4	566,7	-42,7	-22,2	-20,4	96,4
25 - 39	2481,5	1277,0	1204,5	2452,3	1261,3	1191,1	-29,2	-15,7	-13,4	98,8
40 - 54	2078,5	1058,6	1019,9	2103,1	1072,8	1030,3	24,6	14,2	10,4	101,2
55 - 64	1483,6	717,0	766,6	1459,4	706,6	752,8	-24,2	-10,4	-13,8	98,4
65+	1717,2	699,1	1018,2	1781,0	730,2	1050,8	63,8	31,1	32,6	103,7
15+	8963,6	4367,3	4596,3	8955,8	4364,2	4591,6	-7,8	-3,1	-4,7	99,9
15 - 64	7246,4	3668,2	3578,2	7174,9	3634,0	3540,8	-71,5	-34,2	-37,4	99,0
20 - 64	6712,9	3394,6	3318,3	6672,1	3376,3	3295,8	-40,8	-18,3	-22,5	99,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Výrazně vzrostl počet ekonomicky aktivních osob (EAO), tj. souhrnu zaměstnaných a nezaměstnaných. Jejich počet se zvýšil **o 72,3 tis. na 5 293,9 tis.**, na jejich nárůstu se podílely především ženy (nárůst o 50,1 tis., počet ekonomicky aktivních mužů se zvýšil o 22,3 tis.). Nepříznivý vývoj ekonomiky se na trhu práce projevil **nárůstem nezaměstnaných o 15,3 tis.**, ale **zaměstnanost také rostla, počet zaměstnaných se zvýšil o 57,0 tis.** K nárůstu nezaměstnanosti i zaměstnanosti přispěly především ženy.

Celkový **počet ekonomicky neaktivních poklesl o 80,1 tis. na 3 661,9 tis.** (počet mužů se snížil o 25,3 tis., počet žen o 54,7 tis.), ve věkové kategorii 65+ jejich počet vzrostl (o 51,4 tis.). Vývoj počtu ekonomicky neaktivních v produktivním věku odpovídal vývoji obyvatelstva, počty v jednotlivých věkových kategoriích (s výjimkou

mírného nárůstu ve věku 35 – 44 let o 4,5 tis.) poklesly. V uvedené skupině vzrostl (především v souvislosti s péčí o děti) počet ekonomicky neaktivních žen (o 6,7 tis.). Pokles v nejnižších věkových skupinách se projevil v kategorii osob **připravujících se na povolání** (pokles o 50,2 tis.), pokles ekonomicky neaktivních ve věkové skupině 55 – 64 let souvisí s prodlužující se věkovou hranicí odchodu do důchodu. **V kategorii připravujících se na povolání** se nejvíce snížily počty studujících vysokou školu (o 22,2 tis.). Mezi studujícími na středních a vysokých školách stále převažují dívky (53,0 %, resp. 54,8 %), v učilištích je více chlapců (65,4 %). V kategorii **důchodců** vzrostl počet řádných starobních důchodců o 18,4 tis., počet předčasných důchodců poklesl o 13,1 tis. a invalidních důchodců o 18,2 tis.

Zvýšení počtu EAO se na celkové **míře ekonomické aktivity (MEA) obyvatel starších 15 let** projevil jejím **zvýšením o 0,8 p. b. na 59,1 %**. Míra EAO ve věkové kategorii **15 – 64 let** meziročně **vzrostla** (o 1,5 p. b.) **na 72,5 %**. Na **77,6 %** (o 1,5 p. b.) se zvýšila MEA u osob ve věku **20 – 64 let**.

Míra ekonomické aktivity podle věku (v %)

tab. č. 3

věkové skupiny	1. pololetí 2012			1. pololetí 2013		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15-24	30,5	35,7	25,0	30,9	35,8	25,7
25-39	83,5	95,2	71,0	84,7	95,7	73,1
40-54	93,5	95,4	91,6	93,9	96,0	91,8
55-64	51,3	62,9	40,6	54,3	65,7	43,5
15+	58,3	67,3	49,6	59,1	67,9	50,8
15 - 64	71,0	78,9	62,8	72,5	80,2	64,7
20 - 64	76,1	84,7	67,4	77,6	85,8	69,2

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

MEA vzrostla ve všech v tabulce uvedených **věkových skupinách a u obou pohlaví, nejvíce** (o 3,0 p. b.) ve věku **55 - 64 let**. Z podrobnějšího rozboru věkové struktury je patrný pokles pouze u mužů v kategorii 15 – 19 let (o 1,7 p. b.) a 30 – 34 let (o 0,1 p. b.) a u žen v kategorii 35 – 39 let a 40 - 44 let (o 0,1 a 1,0 p. b.). V souvislosti s prodlužující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu a přísnějšími podmínkami pro předčasný důchod byl ve věkové kategorii 55 - 64 let patrný nárůst zejména u mužů v kategorii 60 – 64 let (o 5,2 p. b.) a u žen v kategorii 60 – 64 let, ale také (v souvislosti s dřívějším odchodem do důchodu nebo péčí o sobu blízkou) v kategorii 55 – 59 let (o 3,0 a 3,2 p. b.).

MEA vyšší než 90 % dosáhli **muži** ve věkové kategorii **25 - 54 let** a **ženy** ve věkové kategorii **40 - 54 let**. **Rozdíl mezi celkovou mírou ekonomické aktivity mužů (67,9 %) a žen (50,8 %) se meziročně snížil** (ze 17,7 p. b. na 17,1 p. b.).

Míra ekonomické aktivity souvisí také s úrovní dosaženého vzdělání. Nejnižší měly osoby ve věku 15 - 64 let se základním vzděláním a bez vzdělání, nejvyšší naopak osoby s vysokoškolským vzděláním. MEA meziročně vzrostla ve všech kategoriích vzdělání a u obou pohlaví, nejvíce u vysokoškolského vzdělání (celkem o 2,0 p. b., u mužů o 1,7 p. b., u žen o 2,5 p. b.), nejméně v kategorii základního vzdělání a bez vzdělání (celkem o 0,3 p. b., u mužů o 0,3 p. b., u žen o 0,2 p. b.).

Míra ekonomické aktivity obyvatel 15- 64 let podle dosaženého vzdělání (v %)

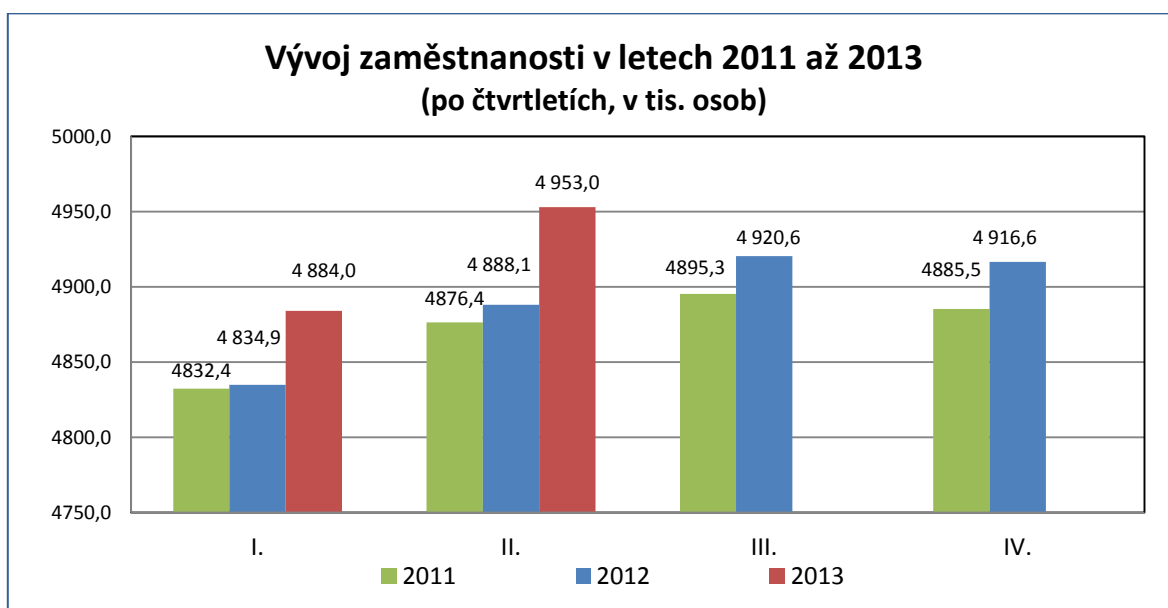
tab. č. 4

dosažené vzdělání	1. pololetí 2012			1. pololetí 2013		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
základní vzdělání a bez vzdělání	28,9	30,4	27,8	29,2	30,7	28,0
střední bez maturity	78,7	85,5	68,4	79,9	86,6	69,6
střední s maturitou	74,4	82,8	67,6	75,5	83,6	69,0
vysokoškolské	82,9	90,9	75,2	84,9	92,6	77,7

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Průměrný počet zaměstnaných ve všech sférách národního hospodářství v 1. pololetí 2013 dosáhl **4 918,5 tis. osob**. Jejich počet meziročně **vzrostl absolutně o 57,0 tis.**, v relativním vyjádření **o 1,2 %**.

graf č. 1

Podle výsledků za jednotlivá čtvrtletí 2013 představoval meziroční nárůst v 1. čtvrtletí 1,0 %, ve 2. čtvrtletí zrychlil na 1,3 %. V období poklesu ekonomiky tento neobvyklý vývoj souvisel s menším počtem odpracovaných hodin, resp. větším počtem pracujících na kratší dobu (viz dále).

Vývoj zaměstnanosti z hlediska její věkové struktury byl na jedné straně **ovlivněn vývojem obyvatelstva**, což je patrné na **poklesu** zaměstnanosti zejména ve věkové skupině **15 – 39 let** (poklesem ve skupině 15 – 24 let o 3,6 tis. a 30 - 34 let o 25,0 tis.). Nárůst **ve věkové skupině 55 – 64 souvisí s delším setrváním v zaměstnání** v souvislosti s prodlužující se věkovou hranicí pro odchod do důchodu (u mužů byl patrný nárůst zaměstnanosti především ve věku 60 – 64 let o 15,4 tis., u žen ve věku 55 – 59 let o 3,3 tis., ale také 60 – 64 let o 9,0 tis.).

Věková struktura zaměstnaných (v tis.)

tab. č. 5

věkové skupiny	1. pololetí 2012			1. pololetí 2013			rozdíl 13 – 12			Index 13/12 (%)
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	
celkem	4861,5	2763,3	2098,2	4918,5	2782,2	2136,3	57,0	18,9	38,1	101,2
15 - 24	296,0	176,2	119,9	292,4	173,6	118,7	-3,6	-2,6	-1,2	98,8
25 - 39	1935,4	1153,4	782,0	1927,6	1140,0	787,7	-7,8	-13,4	5,7	99,6
40 - 54	1836,6	965,9	870,7	1867,4	983,1	884,3	30,8	17,2	13,6	101,7
55 - 64	717,7	423,5	294,1	742,5	436,2	306,4	24,8	12,7	12,3	103,5
65+	75,9	44,3	31,5	88,6	49,4	39,2	12,7	5,1	7,7	116,7
15 - 64	4785,6	2719,0	2066,7	4829,9	2732,8	2097,1	44,3	13,8	30,4	100,9
20 - 64	4767,8	2707,4	2060,4	4814,4	2722,7	2091,8	46,6	15,3	31,4	101,0

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Na zvýšení zaměstnanosti se v hodnoceném období podílely ze dvou třetin **ženy**, jejich počet **se zvýšil** o 38,1 tis. **na 2 136,3 tis.**, počet zaměstnaných **mužů se zvýšil** o 18,9 tis. **na 2 782,2 tis.** V důsledku toho **se zastoupení mužů** mezi zaměstnanými **snížilo** (z 56,8 %) **na 56,6 %** a **žen zvýšilo** (z 43,2 %) **na 43,4 %**².

Zaměstnaní představovali 54,9 % obyvatel ČR starších 15 let, což znamená meziroční **nárůst podílu o 0,7 p. b.** Podíl zaměstnaných mužů se zvýšil (o 0,5 p. b.) na 63,8 % a podíl zaměstnaných žen se zvýšil (o 0,9 p. b.) na 46,5 %.

Největší nárůst zaměstnanosti byl v **Jihomoravském kraji** (o 21,6 tis.), **Hl. m. Praze** (o 7,9 tis.), **Ústeckém** (o 7,3 tis.) a **Zlínském kraji** (o 7,0 tis. osob). V Jihomoravském kraji se na nárůstu podílela především sekce informačních technologií, v Hl. m. Praze stavebnictví a činnosti v oblasti nemovitostí, v Ústeckém

² Podrobnější údaje o struktuře zaměstnaných mužů a žen jsou v příloze č. 4

kraji zemědělství a sekce veřejné správy a obrany a ve Zlínském kraji zpracovatelský průmysl a sekce peněžnictví a pojišťovnictví.

Zaměstnanost a míra zaměstnanosti v jednotlivých krajích ČR

tab. č. 6

	Zaměstnanost 15+ (v tis.)			Míra zaměstnanosti 20 - 64 (v %)		
	1.pololetí 2012	1.pololetí 2013	rozdíl 13-12 (tis.)	1.pololetí 2012	1.pololetí 2013	rozdíl 13-12 (p. b.)
Celkem	4 861,5	4918,5	57,0	71,0	72,2	1,2
Hl. m. Praha	643,5	651,4	7,9	76,6	77,9	1,3
Středočeský kraj	619,9	622,0	2,1	74,1	74,4	0,3
Jihočeský kraj	295,6	293,1	-2,5	72,0	71,4	-0,6
Plzeňský kraj	274,7	280,2	5,5	73,7	75,5	1,8
Karlovarský kraj	136,8	140,2	3,4	68,2	70,6	2,4
Ústecký kraj	352,7	360,0	7,3	65,5	67,6	2,1
Liberecký kraj	191,8	196,1	4,3	67,3	69,3	2,0
Královéhradecký kraj	251,8	252,6	0,8	71,1	72,0	0,9
Pardubický kraj	235,7	239,5	3,8	71,4	72,8	1,4
Kraj Vysočina	229,2	234,1	4,9	69,9	71,3	1,4
Jihomoravský kraj	532,9	554,5	21,6	70,2	73,2	3,0
Olomoucký kraj	288,4	279,4	-9,0	70,3	68,3	-2,0
Zlínský kraj	267,3	274,3	7,0	70,4	72,5	2,1
Moravskoslezský kraj	541,3	541,0	-0,3	67,9	68,1	0,2

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Zaměstnanost meziročně poklesla v Olomouckém (o 9,0 tis.), Jihočeském (o 2,5 tis.) a Moravskoslezském kraji (o 0,3 tis. osob). V Olomouckém kraji byl zaznamenán **pokles** především ve zpracovatelském průmyslu, v Jihočeském kraji zejména v sekci velkoobchod a maloobchod a zpracovatelském průmyslu, v Moravskoslezském kraji ve zpracovatelském průmyslu a sekci zdravotní a sociální péče.

Souběžně s absolutním nárůstem zaměstnanosti rostla i **míra zaměstnanosti (MZ)**. Celková **MZ** osob ve věku **15+** se **zvýšila** (o 0,7 p. b.) **na 54,9 %**, osob ve věku **15 – 64 let** (o 1,3 p. b.) **na 67,3 %**.

V návaznosti na hlavní cíle Strategie Evropa 2020 (která nahradila Lisabonskou strategii) si ČR stanovila **dosažení následujících národních cílů do roku 2020**: zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %, zvýšení MZ žen v této věkové skupině na 65 % a MZ starších pracovníků (55 – 64 let) na 55 %.

MZ obyvatelstva **ve věku 20 - 64 let** se v 1. pololetí 2013 meziročně zvýšila

o 1,2 p. b. **na 72,2 %**, míra zaměstnanosti **žen** ve stejném věku o 1,4 p. b. **na 63,5 %** (MZ mužů v tomto věku vzrostla o 0,8 p. b. na 80,6 %). Na přiblížení se stanoveným cílům se podílela především věková skupina **55 – 64 let**, jejíž **míra zaměstnanosti vzrostla o 2,5 p. b. na 50,9 %**. V rámci této skupiny v souvislosti s prodlužující se hranicí pro odchod do důchodu nejrychleji rostla MZ u osob ve věku 60 – 64 let (celkem o 3,6 p. b., u mužů o 4,7 p. b. a žen o 2,5 p. b.), u žen byl vysoký nárůst MZ i ve věku 55 – 59 let (2,4 p. b.).

Poslední dostupné údaje o míře zaměstnanosti za členské státy EU podle údajů EUROSTATu jsou uvedeny v části V. Mezinárodní srovnání.

Míra zaměstnanosti podle věku (v %)

tab. č. 7

věkové skupiny	1.pololetí 2012			1.pololetí 2013		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
15 - 24	24,6	28,6	20,4	25,2	29,3	21,0
25 - 39	78,0	90,3	64,9	78,6	90,4	66,1
40 - 54	88,4	91,2	85,4	88,8	91,6	85,8
55 - 64	48,4	59,1	38,4	50,9	61,7	40,7
15+	54,2	63,3	45,6	54,9	63,8	46,5
15 - 64	66,0	74,1	57,8	67,3	75,2	59,2
20 - 64	71,0	79,8	62,1	72,2	80,6	63,5

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Míra zaměstnanosti vzrostla ve všech v tabulce uvedených věkových skupinách a u obou pohlaví, kromě nejvyšší věkové kategorie 55 – 64 let nejvíce u žen ve věku 25 – 39 let (o 1,2 p. b.) a u mužů 15 – 24 let (o 0,7 p. b.).

Míru zaměstnanosti (vypočtenou jako podíl zaměstnaných ve věku 20 - 64 k bydlícím obyvatelům ve věku 20 - 64 let) **vyšší než je průměrná míra zaměstnanosti** za ČR, mělo **šest krajů**. Nejvyšší byla v Hl. m. Praze (77,9 %), Plzeňském (75,5 %) a Středočeském kraji (74,4 %), nejnižší v Ústeckém (67,6 %), Moravskoslezském (68,1 %) a Olomouckém kraji (68,3 %), viz tab. č. 6. **V Olomouckém kraji také MZ nejvíce** meziročně **poklesla** (o 2,0 p. b.), naopak **v Jihomoravském kraji byl zaznamenán nejvyšší nárůst** (o 3,0 p. b.)

Regionální rozdíly souvisejí s různou odvětvovou strukturou zaměstnanosti a počtem a strukturou pracovních příležitostí. Rozptýlení regionální míry zaměstnanosti (variační koeficient) regionů NUTS2 se ve sledovaném období snížilo na 3,8 % (z 4,0 %); na úrovni krajů (NUTS3) se snížilo na 3,9 % (z 4,4 % v 1. pololetí 2012).

Podobně jako v letech 2011 a 2012 pokračoval mírný nárůst počtu **zaměstnanců s pracovními úvazky na dobu neurčitou** nebo jako podnikatel, který v 1. pololetí 2013 představoval 16,1 tis. a zvýšil se na **4 546,6 tis. osob** (počet mužů se zvýšil o 7,3 tis., počet žen o 8,8 tis.). **Počet pracujících na plnou pracovní dobu** však na rozdíl od předchozích dvou let meziročně **klesl**, a to o 2,6 tis. **na 4 591,7 tis.** osob (zatímco počet mužů vzrostl o 5,1 tis., počet žen se snížil o 7,6 tis.). Výrazný byl **nárůst počtu osob pracujících na dobu určitou** včetně práce dočasné, příležitostní a sezónní a dalších časově omezených smluv, a to (o 40,9 tis.) **na 371,0 tis.** (především u žen - o 29,0 tis., u mužů o 12,0 tis.). Vývoj zaměstnanosti nejvýrazněji ovlivnil **nárůst počtu osob pracujících na kratší pracovní dobu**, který **vzrostl** (o 59,5 tis.) **na 326,7 tis. osob** (u žen o 45,7 tis., u mužů o 13,7 tis.). Podle propočtu ČSÚ došlo k meziročnímu nárůstu pracujících důchodců o 5 tis., i když celkový počet neaktivních důchodců poklesl o 13,0 tis. (viz tab. č. 1 a str. 7).

Počty zaměstnaných ve vybraných skupinách

tab. č. 8

	1.pololetí 2012		1.pololetí 2013		rozdíl 13-12 (tis.)	index 13/12 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Zaměstnaní – celkem	4 861,5	100,0	4 918,5	100,0	57,0	101,2
z toho:						
- mající druhé (další) zaměstnání	101,6	2,1	113,9	2,3	12,3	112,1
- úvazek na dobu neurčitou nebo jako podnikatel	4 530,5	93,2	4 546,6	92,4	16,1	100,4
- úvazek na dobu určitou	330,1	6,8	371,0	7,5	40,9	112,4
- na plnou pracovní dobu	4 594,3	94,5	4 591,7	93,4	-2,6	99,9
- na kratší pracovní dobu	267,2	5,5	326,7	6,6	59,5	122,3

Zdroj: ČSÚ - VŠPS

Jako **podzaměstnaní** (jimiž jsou podle metodiky ILO všechny osoby, které pracují ve svém hlavním zaměstnání na částečný úvazek nebo méně než 40 hodin týdně, přejí si pracovat vyšší počet hodin než ve stávajících zaměstnáních a jsou schopny vykonávat větší počet hodin) bylo klasifikováno **73,3 tis. osob**, tj. **o 18,6 tis. více** než v 1. pololetí 2012. Počet podzaměstnaných **mužů** vzrostl o 2,2 tis., počet podzaměstnaných **žen** o 16,3 tis.

Počet **zaměstnanců**, kteří tvoří **nejpočetnější skupinu zaměstnaných**, a to **82,2 %**, na rozdíl od 1. pololetí 2012 (pokles o 25,1 tis.) výrazně vzrostl (o 86,0 tis.), jejich počet dosáhl **4 044,6 tis.**, **nárůst počtu mužů** (o 62,3 tis. na 2 200,3 tis.) **byl výraznější než žen** (o 23,7 tis. na 1 844,3 tis.).

Počty zaměstnaných podle postavení v hlavním zaměstnání

tab. č. 9

	1.pololetí 2012		1.pololetí 2013		rozdíl 13-12 (tis.)	index 13/12 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 861,5	100,0	4 918,5	100,0	57,0	101,2
z toho:						
zaměstnanci	3 958,6	81,4	4 044,6	82,2	86,0	102,2
podnikatelé bez zaměstnanců	713,9	14,7	660,9	13,4	-53,0	92,6
podnikatelé se zaměstnanci	168,8	3,5	163,8	3,3	-5,0	97,0
pomáhající rodinní příslušníci	20,2	0,4	49,2	1,0	29,0	243,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Zatímco v 1. pololetí 2012 díky podnikatelům bez zaměstnanců **celkový počet podnikatelů** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků) vzrostl, v 1. pololetí 2013 **poklesl** (o 29,0 tis.) **na 873,9 tis.** Na tomto poklesu se podíleli především muži (pokles o 43,5 tis.), počet podnikajících žen vzrostl o 14,5 tis., a to díky nárůstu počtu pomáhajících rodinných příslušníků (o 19,5 tis.). Tato kategorie jako jediná z kategorií spadajících do kategorie podnikatelů **vzrostla** i celkově (o 29,0 tis.) **na 49,2 tis.** (počet pomáhajících mužů vzrostl méně, o 9,5 tis.).

Nejvýznamněji poklesla kategorie podnikatelů bez zaměstnanců, a to na **660,9 tis.** (o 53,0 tis.), výrazně poklesl počet mužů (o 43,7 tis.), pokles počtu žen byl mírnější (o 9,3 tis. osob). **Kategorie podnikatelů se zaměstnanci se snížila** (o 5,0 tis.) **na 163,8 tis. osob** zejména poklesem počtu mužů (o 9,3 tis.), počet žen vzrostl (o 4,3 tis.).

Podíl podnikatelů včetně pomáhajících rodinných příslušníků na celkové zaměstnanosti tak meziročně poklesl o 0,9 p. b. na **17,7 %**, přesto zůstává ve srovnání s jinými zeměmi vysoký (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Počet zaměstnanců se zvýšil v deseti krajích, nejvíce v Hl. m. Praze, Jihomoravském a Plzeňském kraji. Jejich počet se **snížil** (kromě krajů, v nichž došlo k poklesu celkové zaměstnanosti - Jihočeském, Moravskoslezském a Olomouckém kraji) **také ve Středočeském kraji.**

Počet podnikatelů (včetně pomáhajících rodinných příslušníků) **vzrostl v polovině krajů, zejména v Ústeckém, Středočeském a Moravskoslezském kraji, nejvíce poklesl především v Hl. m. Praze, dále Plzeňském a Olomouckém kraji.**

Nárůst obou kategorií z hlediska postavení v zaměstnání byl zaznamenán v Jihomoravském, Zlínském, Pardubickém a Ústeckém kraji, naopak pokles obou kategorií byl patrný pouze v Olomouckém kraji.

Nejvyšší podíl podnikatelů stále zůstal v **HI. m. Praze** (22,7 %), zatímco **nejvyšší podíl zaměstnanců** je v **Olomouckém kraji** (85,6 %), který po dlouhé době (i přes mírný pokles zaměstnanců) na této příčce nahradil Moravskoslezský kraj (85,2 %).

Přírůstek (úbytek) počtu osob v hlavním zaměstnání podle postavení v zaměstnání v krajském členění (v tis.)

tab. č. 10

kraj	zaměstnanci (vč. členů prod. družstev)				podnikatelé (vč. pom. rod. příslušníků)			
	1.pololetí 2012	1.pololetí 2013	rozdíl 13-12	index 13/12 (%)	1.pololetí 2012	1.pololetí 2013	rozdíl 13-12	index 13/12 (%)
Celkem	3958,6	4044,6	86,0	102,2	902,9	873,9	-29,0	96,8
HI. m. Praha	474,5	503,6	29,1	106,1	169,0	147,8	-21,1	87,5
Středočeský	494,6	491,6	-2,9	99,4	125,4	130,4	5,0	104,0
Jihočeský	244,1	238,9	-5,2	97,9	51,5	54,2	2,7	105,3
Plzeňský	223,8	238,9	15,1	106,8	50,9	41,3	-9,7	81,0
Karlovarský	111,6	117,2	5,6	105,0	25,2	23,0	-2,2	91,1
Ústecký	294,7	295,4	0,8	100,3	58,0	64,6	6,6	111,3
Liberecký	153,0	163,4	10,4	106,8	38,8	32,7	-6,1	84,3
Královehradecký	199,6	204,5	4,9	102,4	52,1	48,1	-4,0	92,3
Pardubický	201,9	203,2	1,3	100,7	33,8	36,3	2,5	107,5
Kraj Vysočina	193,8	199,9	6,1	103,2	35,5	34,2	-1,2	96,5
Jihomoravský	436,3	457,7	21,4	104,9	96,6	96,8	0,2	100,2
Olomoucký	240,5	239,2	-1,3	99,5	47,9	40,2	-7,7	83,9
Zlínský	225,4	230,2	4,8	102,1	42,0	44,2	2,2	105,2
Moravskoslezský	465,1	460,8	-4,2	99,1	76,2	80,1	3,9	105,2

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Souběžně s hlavním zaměstnáním pracovalo **ve druhém (dalším) zaměstnání 113,9 tis. osob, 58,3 %** z nich **tvoří muži** (pokles o 1,7 p. b.). Četnost této kategorie **se** (na rozdíl od 1. pololetí 2012, kdy poklesla o 5,5 tis.) **zvýšila o 12,3 tis. osob** (počet mužů vzrostl o 5,4 tis., počet žen o 6,9 tis.).

Ekonomické postavení osob v druhém zaměstnání **je odlišné** od struktury v hlavním zaměstnání. **Převažovali podnikatelé** (včetně pomáhajících rodinných příslušníků), jejich **počet** meziročně **vzrostl** (z 57,9 tis.) **na 67,1 tis. a podíl** (z 56,9 %) **na 58,9 %**. **Počet zaměstnanců poklesl** (ze 43,7 tis.) **na 46,8 tis. a jejich podíl** (z 43,1 %) **na 41,1 %**.

2. Struktura zaměstnanosti v sektorech, odvětvích a podle zaměstnání

Pokles zaměstnanosti v **primárním sektoru** byl ve 2. pololetí 2012 vystřídán růstem, který pokračoval i v 1. pololetí 2013. Zaměstnanost meziročně **vzrostla** (o 9,1 tis.) **na 152,3 tis. osob**, nejvíce v Ústeckém kraji (o 4,2 tis.) a v Kraji Vysočina (o 4,1 tis.). **Podíl** tohoto sektoru vzrostl o 0,2 p. b. **na 3,1 %**.

V **sekundárním sektoru** (průmysl a stavebnictví) **zaměstnanost meziročně poklesla** (o 19,4 tis.) **na 1 837,8 tis. osob**. **Podíl** tohoto sektoru **poklesl** o 0,8 p. b. **na 37,4 %**. **Na poklesu se podílel téměř stejně průmysl i stavebnictví**.

Sektorová struktura zaměstnanosti

tab. č. 11

	1.pololetí 2012		1.pololetí 2013		rozdíl 13-12 (v tis.)	index 13/12 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
CELKEM	4 861,5	100,0	4 918,5	100,0	57,0	101,2
I. sektor	143,2	2,9	152,3	3,1	9,1	106,3
II. sektor	1 857,2	38,2	1 837,8	37,4	-19,4	99,0
<i>v tom: průmysl</i>	1 434,3	29,5	1 424,4	29,0	-9,8	99,3
<i>stavebnictví</i>	422,9	8,7	413,4	8,4	-9,5	97,8
III. sektor *)	2 861,1	58,9	2 928,4	59,5	67,3	102,4

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

*) vč. nezjištěné sektorové příslušnosti

V **průmyslu** poklesl počet zaměstnaných osob (o 9,8 tis.) **na 1 424,4 tis.**, **podíl průmyslu** na celkové zaměstnanosti **se snížil** (o 0,5 p. b.) **na 29,0 %**. **K poklesu přispěl zpracovatelský průmysl** (pokles o 12,7 tis. na 1 280,5 tis. osob) a těžba a dobývání (o 3,3 tis. na 41,5 tis.). **Největší pokles ve zpracovatelském průmyslu** byl zaznamenán v odvětvích zpracování dřeva a výroby vlákniny, papíru a výrobků z papíru, naopak nárůst v odvětvích výroby elektrických zařízení, výroby potravinářských výrobků a výroby počítačů. **Z regionálního hlediska se zaměstnanost snížila** především v **Moravskoslezském** (o 15,3 tis.) a **Olomouckém kraji** (o 12,8 tis.), pokles zmírnil zejména nárůst zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu v **Píseňském kraji** (o 11,2 tis.) a **Kraji Vysočina** (o 8,7 tis.).

Zaměstnanost ve **stavebnictví** klesla (o 9,5 tis.) **na 413,4 tis. osob**. **Podíl stavebnictví** na celkové zaměstnanosti se snížil (o 0,3 p. b.) **na 8,4 %**. **K poklesu došlo v osmi krajích**, nejvíce v **Královéhradeckém** (o 6,0 tis.), Ústeckém a Středočeském kraji (o 4,0 tis.), naopak **nárůst** byl zaznamenán především

v Hl. m. Praze (o 4,6 tis.), v Moravskoslezském (o 3,9 tis.) a Olomouckém kraji (2,6 tis.).

Podíl sekundárního sektoru v ČR je i vzhledem k tomuto vývoji vysoký a nadále **dosahuje nejvyšší hodnoty ze všech států EU** (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Na celkovém nárůstu zaměstnanosti se podílel především **terciární sektor, kde zaměstnanost vzrostla** (o 67,3 tis.) **na 2 928,4 tis. osob.** Podíl terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti **se tím zvýšil** na **59,5 %**. Největší **nárůst** byl v sekci **veřejná správa a obrana** (14,9 tis.), **administrativní a podpůrné činnosti** (13,2 tis.), **informační a komunikační činnosti** (11,5 tis.) a **vzdělávání** (o 10,0 tis.), naopak zaměstnanost **poklesla** především v sekci **dopravy a skladování** (o 10,4 tis. osob).

Z regionálního hlediska se na **nárůstu** zaměstnanosti v terciárním sektoru **podílel** především **Jihomoravský kraj** (o 17,2 tis., zejména nárůstem v sekci informační a komunikační činnosti o 6,1 tis.), nejvýznamnější **pokles** byl v **Kraji Vysočina** (o 5,6 tis., především v důsledku poklesu v sekci doprava a skladování o 4,8 tis.).

ČR patří stále ke státům s nejnižším podílem tohoto sektoru na celkové zaměstnanosti v rámci EU (viz část V. Mezinárodní srovnání).

Sektorová struktura v krajích je odlišná (viz příloha č. 2). Nejvyšší podíl primárního sektoru byl v kraji Vysočina (7,6 %), naopak zanedbatelný byl v Hl. m. Praze (0,3 %). V Hl. m. Praze byl nejnižší také podíl sekundárního sektoru (19,8 %), ale nejvyšší podíl sektoru terciárního (79,9 %). Sekundární sektor byl nejvíce zastoupen v Libereckém kraji (47,7 %), ve kterém byl naopak nízký podíl terciárního sektoru (50,9 %), nižší byl pouze ve Zlínském kraji (50,6 %) a Kraji Vysočina (46,6 %).

Podle **vykonávaného zaměstnání** (klasifikace zaměstnání CZ-ISCO) **nejvyšší meziroční pokles** zaměstnanosti (**o 31,1 tis.**) byl **ve třídě 8** – obsluha strojů a zařízení a **ve třídě 7** - řemeslníci a opraváři (o 15,8 tis.). Naopak **ve třídě 2** – specialisté počet zaměstnaných **vzrostl o 45,5 tis.**, výraznější **nárůst** je patrný i **ve třídě 1** – zákonodárci a řídicí pracovníci (o 33,5 tis.) a ve třídě 4 – úředníci (o 28,2 tis.).

Nejvíce osob pracovalo **ve třídě 3** – techničtí a odborní pracovníci – **18,0 %**. **Nejvíce mužů** (27,1 % z celkového počtu zaměstnaných mužů) bylo zařazeno ve druhé nejpočetnější **třídě 7** - řemeslníci a opraváři, jejíž celkový podíl na zaměstnanosti představoval **17,1 %**. **Nejvíce žen** (22,9 % z celkového počtu zaměstnaných žen) bylo zařazeno v **třídě 5** - pracovníci ve službách a prodeji, její celkový podíl na zaměstnanosti představoval **15,1 %** (třetí nejpočetnější skupina klasifikace).

Struktura zaměstnanosti podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

tab. č. 12

Celkem	1.pololetí 2012		1.pololetí 2013		rozdíl 13-12 (v tis.)	index 13/12 (%)	
	v tis.	%	v tis.	%			
	4861,5	100,0	4918,5	100,0			57,0
v tom:							
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách	17,9	0,4	17,5	0,4	-0,4	97,8
1	Zákonodárci a řídicí pracovníci	240,6	4,9	274,1	5,6	33,5	113,9
2	Specialisté	663,3	13,6	708,8	14,4	45,5	106,9
3	Techničtí a odborní pracovníci	890,1	18,3	884,5	18,0	-5,6	99,4
4	Úředníci	446,8	9,2	475,0	9,7	28,2	106,3
5	Pracovníci ve službách a prodeji	744,9	15,3	740,5	15,1	-4,4	99,4
6	Kvalifikovaní dělníci v zemědělství	65,3	1,3	64,9	1,3	-0,4	99,4
7	Řemeslníci a opraváři	859,2	17,7	843,4	17,1	-15,8	98,2
8	Obsluha strojů a zařízení	675,8	13,9	644,7	13,1	-31,1	95,4
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	257,5	5,3	265,1	5,4	7,6	103,0

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

3. Vzdělanostní struktura zaměstnanosti

V 1. pololetí 2013 meziročně vzrostl především počet zaměstnaných **s vysokoškolským vzděláním (o 92,7 tis., tj. o 9,6 %)** a dále **se středním vzděláním s maturitou (o 5,9 tis., tj. 0,3 %)**. V ostatních dvou kategoriích se počet zaměstnaných snížil, **u osob se středním vzděláním bez maturity o 45,9 tis. (o 2,5 %)**, **u osob se základním nebo bez ukončeného základního vzděláním o 8,2 tis. (o 5,1 %)**.

Vzdělanostní struktura zaměstnaných (15-64 let)

tab. č. 13

Zaměstnaní v NH	1.pololetí 2012		1.pololetí 2013		rozdíl 13-12 (v tis.)	index 13/12 (%)
	v tis.	%	v tis.	%		
Celkem	4 785,6	100,0	4 829,9	100,0	44,3	100,9
z toho:						
základní a bez vzdělání	207,7	4,3	199,5	4,1	-8,2	96,1
střední bez maturity	1 806,9	37,8	1 761,0	36,5	-45,9	97,5
střední s maturitou	1 805,0	37,7	1 810,9	37,5	5,9	100,3
vysokoškolské	965,4	20,2	1 058,1	21,9	92,7	109,6

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

Podíl vysokoškolsky vzdělaných osob na celkové zaměstnanosti osob ve věku 15 – 64 let se sice v ČR zvyšuje (v 1. pololetí 2011 to bylo 19,5 %, v 1. pololetí 2012 20,4 %, v roce 2012 20,7 %), v porovnání s ostatními státy Evropské unie však patří **v ČR mezi nejnižší** v rámci EU 27. Podle posledních dostupných údajů EUROSTATu za rok 2012 byl nejvyšší podíl vysokoškoláků (první a druhý stupeň terciárního vzdělávání) mezi zaměstnanými ve věku 15 - 64 let v Irsku (45,5 %), na Kypru (42,7 %), v Lucembursku (41,9 %), Belgii (41,3 %) a Litvě (40,4 %), průměr EU 27 představuje 31,0 %. Nižší hodnotu než v ČR (20,7 %) mělo pouze Rakousko (20,4 %), Itálie (18,7 %), a Rumunsko (18,6 %).

Stále zůstala **nejméně příznivá vzdělanostní struktura v Karlovarském a Ústeckém kraji** (8,6 %, resp. 7,0 % zaměstnaných se základním vzděláním). Naopak **podíl zaměstnaných s vysokoškolským vzděláním** byl v 1. pololetí 2013 **nejvyšší v Hl. m. Praze** (39,9 %) a Jihomoravském kraji (27,5 %).

**Vzdělanostní struktura zaměstnané populace 15+ ČR v 1. pololetí 2013
v krajském členění v %**

tab. č. 14

Kraj	Vzdělání			
	základní a bez vzdělání	střední		vysokoškolské
		bez maturity	s maturitou	
Hl. m. Praha	2,5	18,7	38,9	39,9
Středočeský	4,1	36,5	39,1	20,2
Jihočeský	3,7	40,7	36,3	19,1
Plzeňský	4,1	39,1	37,4	19,5
Karlovarský	8,6	40,6	38,0	12,7
Ústecký	7,0	41,5	37,4	14,1
Liberecký	6,3	41,3	33,8	18,5
Královéhradecký	3,0	38,8	39,3	18,9
Pardubický	4,0	39,5	39,7	16,8
Vysočina	3,7	43,8	37,3	15,1
Jihomoravský	3,4	33,5	35,6	27,5
Olomoucký	4,5	39,5	37,8	18,2
Zlínský	3,6	42,1	36,8	17,5
Moravskoslezský	4,1	38,8	36,1	21,0
Celkem ČR	4,1	36,2	37,5	22,1

Zdroj: ČSÚ – VŠPS

4. Insolvence

Zaměstnanci zaměstnavatele, který je v platební neschopnosti, mají právo na uspokojení splatných mzdových nároků nevyplacených jim jejich zaměstnavatelem v rozsahu a za podmínek stanovených zákonem č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 118/2000 Sb.“). Daný zákon nabyl účinnosti dne 1. 7. 2000. Mzdové nároky jsou zaměstnancům vypláceny prostřednictvím krajských poboček Úřadu práce ČR.

Zákon č. 217/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů, umožnil zaměstnancům, na jejichž zaměstnavatele byl podán v době od 1. 9. 2008 do nabytí účinnosti novely zákona č. 118/2000 Sb. (tj. do 20. 7. 2009) insolvenční návrh nebo bylo podáno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, a nesplňovali podmínky pro přiznání mzdových nároků ve znění zákona č. 118/2000 Sb. platného do 19. 7. 2009, aby mohli do 21. 9. 2009 požádat

o jejich uspokojení. Tyto legislativní změny nejen prodloužily lhůtu pro podání žádostí (ve zmíněných případech) do 21. 9. 2009, ale také umožnily zaměstnancům zaměstnavatele, na kterého byl v období od 1. září 2008 do dne nabytí účinnosti tohoto zákona podán insolvenční návrh nebo bylo vyhlášeno moratorium před zahájením insolvenčního řízení, a kteří nemohli uplatnit mzdové nároky z důvodu nesplnění podmínek stanovených zákonem č. 118/2000 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona a splňovali podmínky pro uplatnění mzdových nároků podle zákona č. 118/2000 Sb. ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, mohli požádat ve lhůtě 2 měsíců ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, tj. do 20. 7. 2009, o uspokojení mzdových nároků. To znamenalo podstatné zvýšení výdajů na insolvenční řízení (844 mil. Kč v r. 2009 oproti 150 mil. Kč v r. 2008), ale také se napříště zvýšil počet měsíců rozhodného období ze 6 na 7 ve smyslu ust. § 3 písm. a) zákona č. 118/2000 Sb.

Počty žádostí a objem vyplacených prostředků v důsledku platební neschopnosti

tab. č. 15

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	1.pol.2013
Podané žádosti	5 983	3 973	16 281	9 998	7 100	9 101	4 487
Vyřízené žádosti	6 888	5 055	19 451	11 028	8 253	7 694	3 134
Vyplacené fin. prostředky (tis.Kč)	196 033	150 330	844 033	497 837	389 142	451 799	159 554

V 1. pololetí 2012 podali zaměstnanci 561 zaměstnavatelů na ÚP ČR 4 577 žádostí a pracoviště ÚP ČR vyřídila 4 456 žádostí. **V 1. pololetí 2013 byl počet podaných žádostí nepatrně nižší – 4 487**, výrazněji (na 487) **poklesl počet zaměstnavatelů**, jejichž zaměstnanci žádosti podali. **Počet vyřízených žádostí** (včetně žádostí z předchozího roku) se v 1. pololetí 2013 snížil na 3 134.

Tomuto vývoji odpovídala výše **výdajů** ze státního rozpočtu na insolvenční řízení, které **v 1. pololetí 2013 dosáhly 159 554 tis. Kč** a byly oproti předchozímu roku (206 226 tis. Kč) **o 46 672 tis. Kč, tj. o 22,6 %, nižší**.

Nejvyšší objem finančních prostředků vyplatil v 1. pololetí 2013 ÚP ČR v **Hl. m. Praze** (34 958 tis. Kč), **v kraji Moravskoslezském** (18 179 tis. Kč), **Jihomoravském** (17 973 tis. Kč), **Středočeském** (15 428 tis. Kč) a v **Kraji Vysočina** (13 239 tis. Kč).

Největšími firmami v konkurzu v 1. pololetí 2013 byly Novinová s.r.o. Praha (437), JIP - Papírny Větrník, a. s., okr. Český Krumlov (362), GASI, s.r.o. Zlín (137), KOVL spol. s r.o. Praha (136) a ROTTER, s.r.o. Vír, okr. Žďár nad Sázavou (118 podaných žádostí).

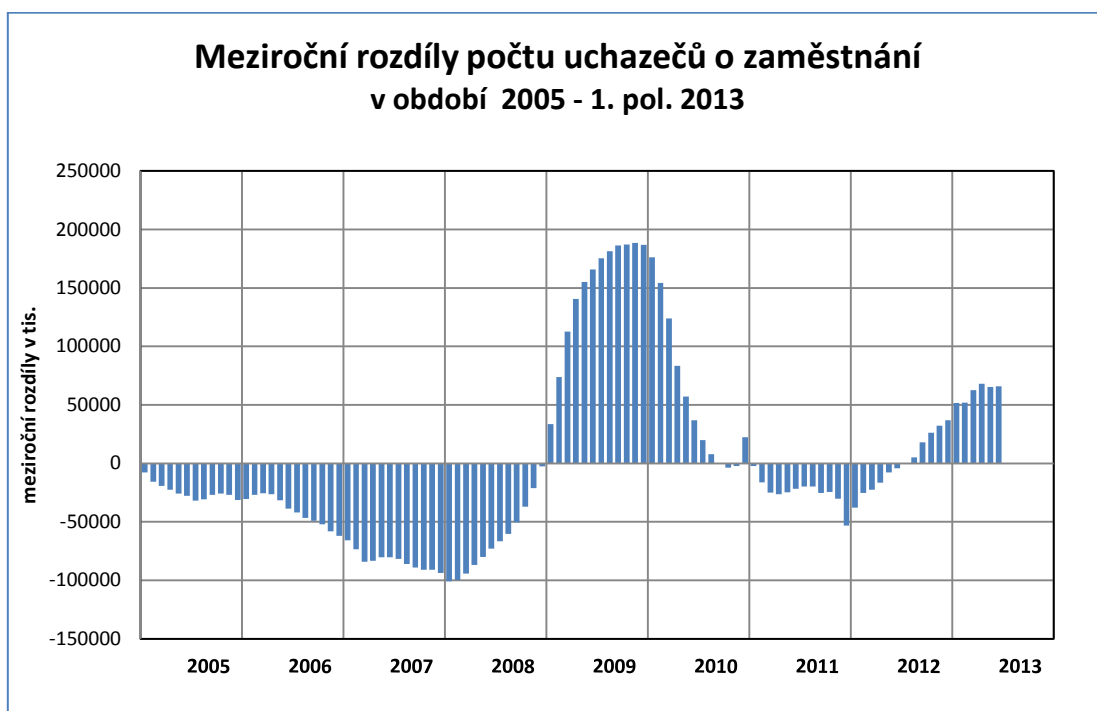
V 1. pololetí 2013 bylo do příjmů státního rozpočtu přijato vymožené **plnění za předchozí výplaty insolvence** z minulých let ve výši **47 546 tis. Kč. Celkem** bylo **za dobu účinnosti tohoto zákona** žadatelům za jejich zaměstnavatele **vyplaceno cca 3 758,1 mil. Kč.** Do státního rozpočtu bylo od roku 2002 **postupně vráceno celkem 661,7 mil. Kč, tj. 17,6 % z celkových prostředků vyplacených ÚP ČR za zaměstnavatele.**

III. Nezaměstnanost

1. Stav a vývoj nezaměstnanosti

Pokles nezaměstnanosti jako odraz mírného oživení ekonomiky z roku 2011 se v polovině roku 2012 zastavil a vystřídal jej zrychlující se nárůst. Zatímco ještě v červnu 2012 byl počet uchazečů o zaměstnání evidovaných na pracovištích ÚP ČR meziročně o 4,2 tis. nižší, ve druhém pololetí se meziroční rozdíly postupně zvyšovaly až na 36,9 tis. na konci prosince. Tento trend pokračoval i v 1. pololetí 2013 - **k 30. 6. 2013 bylo evidováno již 540,5 tis. uchazečů o zaměstnání (o 13,9 % více než před rokem) a meziroční rozdíl se zvýšil na 65,9 tis.**

graf č. 2

Průměrný počet uchazečů o zaměstnání v 1. pololetí 2013 vzrostl (o 58,5 tis.) na 570,5 tis., průměrný počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání činil 556,9 tis., z toho ve věku 15 – 64 let, rozhodujících pro výpočet podílu nezaměstnaných osob³, 555,4 tis. (tj. 97,5 % všech uchazečů o zaměstnání).

³ **Podíl nezaměstnaných osob**, tj. počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let k obyvatelstvu stejného věku, počínaje lednem 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti, viz Metodické poznámky; důvody změny ukazatele a zpětně spočtená časová řada od roku 2005 je na adrese http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/zmena_metodiky

Uchazeči o zaměstnání, volná místa a podíl nezaměstnaných osob

tab.č.16

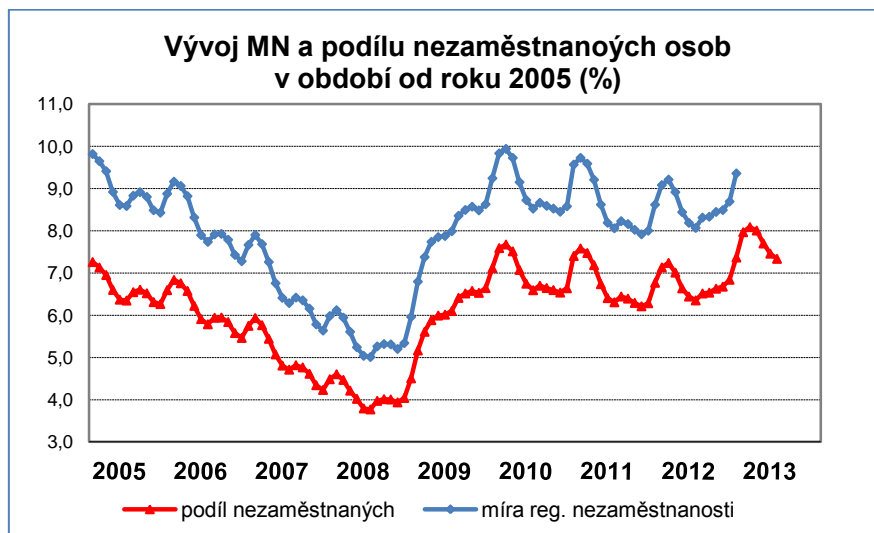
	1.pol. 2012 průměr	31.12. 2012	1. pololetí 2013						1.pol. 2013 průměr
			31.1.	28.2.	31.3.	30.4.	31.5.	30.6.	
Uchazeči o zaměstnání (v tis.)	512,0	545,3	585,8	593,7	587,8	565,2	547,5	540,5	570,5
z toho – ženy	251,7	266,6	274,5	276,7	276,2	271,8	268,9	269,2	272,7
– muži	260,3	278,7	311,4	317,0	311,6	293,4	278,5	271,3	297,8
– ženy (v %)	49,2	48,9	46,9	46,6	47,0	48,1	49,1	49,8	47,8
– muži (v %)	50,8	51,1	53,1	53,4	53,0	51,9	50,9	50,2	52,2
– dosažitelní	495,6	531,0	571,9	580,0	574,4	552,2	534,8	525,7	556,9
– ženy	242,9	259,1	267,1	269,5	269,2	265,1	262,3	261,2	265,5
– muži	252,7	271,9	304,8	310,5	305,2	287,2	272,5	264,5	291,4
Pobírající PvN (v tis.)	115,6	107,9	138,1	143,8	132,4	126,2	114,6	108,9	127,2
z toho – ženy	53,7	51,7	57,1	57,5	54,7	58,2	57,3	56,8	56,5
– muži	61,9	56,2	81,0	86,2	77,7	68,0	57,3	52,1	70,7
Pobírající PvN na celkovém počtu uchazečů (v %)	22,6	19,8	23,6	24,2	22,5	22,3	20,9	20,2	22,3
– ženy (v %)	21,3	19,4	20,8	20,8	19,8	21,4	21,3	21,1	20,7
– muži (v %)	23,8	20,2	26,0	27,2	24,9	23,2	20,6	19,2	23,7
Průměrná výše Pvn (v Kč) ^{*)}	5 790	6 029	-	-	6 136	-	-	6 303	6 211
z toho – ženy	5 267	5 395	-	-	5 662	-	-	5 724	5 694
– muži	6 277	6 612	-	-	6 471	-	-	6 912	6 648
Volná pracovní místa (v tis.)	39,3	34,9	33,8	34,6	38,9	39,8	42,6	44,0	38,2
Počet uchazečů na 1 VPM	13,0	15,6	17,3	17,1	15,1	14,2	12,8	12,3	14,9
Podíl nezaměstnaných osob (v %)	6,8	7,4	8,0	8,1	8,0	7,7	7,5	7,3	7,8
z toho – ženy	6,8	7,3	7,5	7,6	7,6	7,5	7,4	7,4	7,5
– muži	6,9	7,4	8,4	8,5	8,4	7,9	7,5	7,3	8,0

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

*) sleduje se čtvrtletně

Podíl nezaměstnaných osob se v 1. pololetí 2013 po obvyklém nárůstu na přelomu let 2012 a 2013 postupně snižoval a k **30. 6. 2013** dosáhl **hodnoty 7,3 %**, proti červnu 2012 byl vyšší o **0,9 p. b.** Pokles byl ve srovnání s 1. pololetím 2012 **pomalejší**, od prosince 2012 se snížil pouze o 0,1 p. b. (zatímco v 1. pololetí 2012 pokles dosáhl 0,4 p. b.).

Průměrný podíl nezaměstnaných za 1. pololetí 2013 z důvodů vyšších hodnot na přelomu roku a pomalejšího poklesu v hodnoceném období **meziročně vzrostl z 6,8 % na 7,8 %**.

Podporu v nezaměstnanosti (PvN) k 30. 6. 2013 pobíralo **108,9 tis. uchazečů** o zaměstnání, tj. o 19,8 tis. více než před rokem. **Průměrný počet nezaměstnaných s nárokem na PvN v 1. pololetí 2013** meziročně **vzrostl** o 11,6 tis. **na 127,2 tis.**, což se projevilo také ve vývoji **podílu uchazečů o zaměstnání s PvN**, který k 30. červnu 2013 **vzrostl na 20,2 %** celkového počtu uchazečů o zaměstnání (k 30. červnu 2012 činil 18,8 %). **Průměrný podíl** za celé 1. pololetí 2013 **byl zatím ještě nižší** a představoval **22,3 %** (v 1. pololetí 2012 22,6 %). **Z dlouhodobějšího hlediska** měl podíl uchazečů a PvN **klesající tendenci** související s nárůstem počtu dlouhodoběji nezaměstnaných (obvykle bez nároku na podporu v nezaměstnanosti), **v 1. pololetí 2013** se v důsledku **vyššího počtu nově přicházejících uchazečů o zaměstnání** do evidence ÚP ČR tento **trend přerušil**.

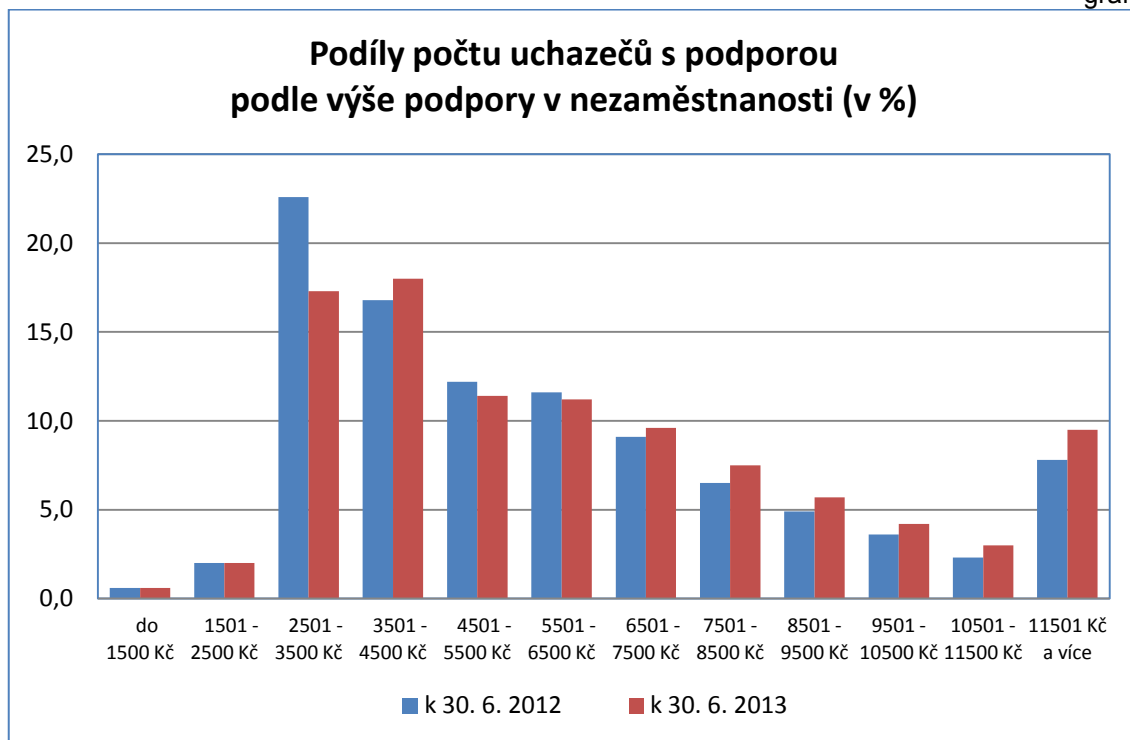
Průměrná výše PvN za 1. pololetí 2013 vzrostla o 421 Kč (o 7,3 %) na **6 211 Kč**.

Průměrná podpora **k 30. 6. 2013 činila 6 303 Kč** a byla **meziročně vyšší o 413 Kč** (o 7,0 %). Její hodnota, po poklesu v letech 2010 a 2011 v důsledku krize, má již podobně jako v 1. pololetí 2012 obvyklou rostoucí tendenci v důsledku růstu mezd obecně a nárůstu počtu uchazečů s vyššími příjmy rozhodnými pro výpočet podpory v nezaměstnanosti (jak je patrné z níže uvedené tabulky a grafu, relativně nejvíce vzrostly počty uchazečů o zaměstnání v kategoriích nad průměrnou PvN).

Absolutně nejvíce vzrostl počet uchazečů s podporou v intervalu 3501 – 4500 Kč, do nichž spadají uchazeči, kterým vznikl nárok na podporu, ale nelze u nich osvědčit výši průměrného měsíčního čistého výdělku nebo základu pojistného,

nebo nelze u nich stanovit průměrný měsíční čistý výdělek nebo vyměřovací základ (0,11 až 0,15 násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. - 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o PvN).

graf č. 4

Rozdělení počtu uchazečů o zaměstnání podle výše PvN

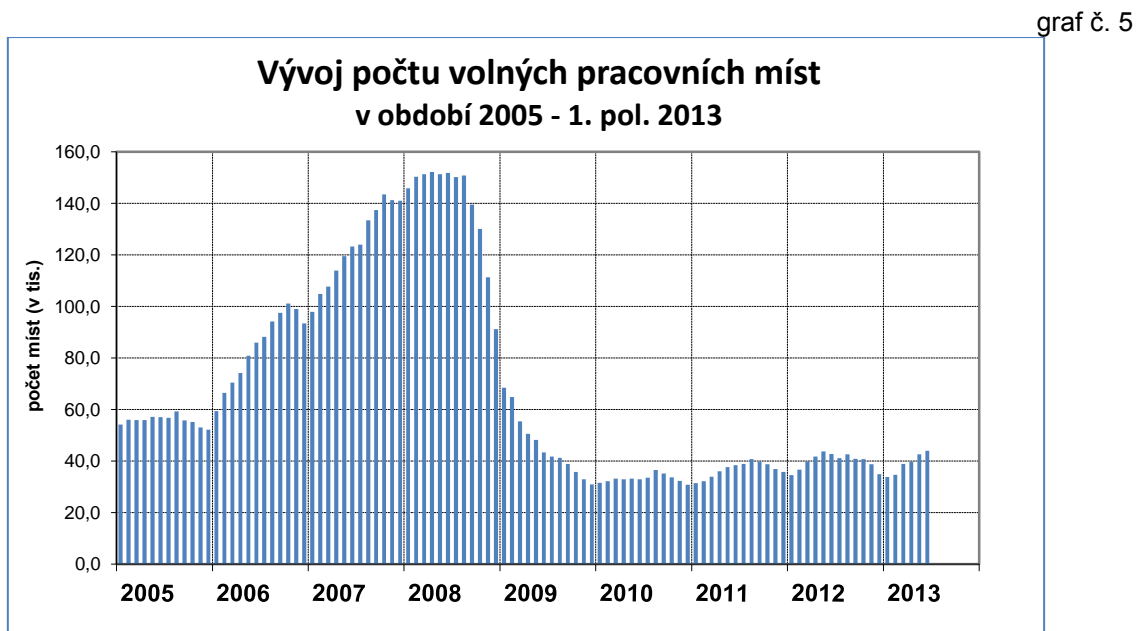
tab.č.17

	k 30. 6. 2012		k 30. 6. 2013		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči s PvN	89,1	100,0	108,9	100,0	19,8	22,2
z toho:						
do 1500 Kč	0,5	0,6	0,6	0,6	0,1	20,0
1501 - 2500 Kč	1,8	2,0	2,2	2,0	0,4	22,2
2501 - 3500 Kč	20,1	22,6	18,9	17,3	-1,2	-6,0
3501 - 4500 Kč	15,0	16,8	19,6	18,0	4,6	30,7
4501 - 5500 Kč	10,9	12,2	12,4	11,4	1,5	13,8
5501 - 6500 Kč	10,3	11,6	12,2	11,2	1,9	18,4
6501 - 7500 Kč	8,1	9,1	10,5	9,6	2,4	29,6
7501 - 8500 Kč	5,8	6,5	8,2	7,5	2,4	41,4
8501 - 9500 Kč	4,3	4,9	6,2	5,7	1,9	44,2
9501 - 10500 Kč	3,2	3,6	4,6	4,2	1,4	43,8
10501 - 11500 Kč	2,1	2,3	3,3	3,0	1,2	57,1
11501 Kč a více	6,9	7,8	10,4	9,5	3,5	50,7

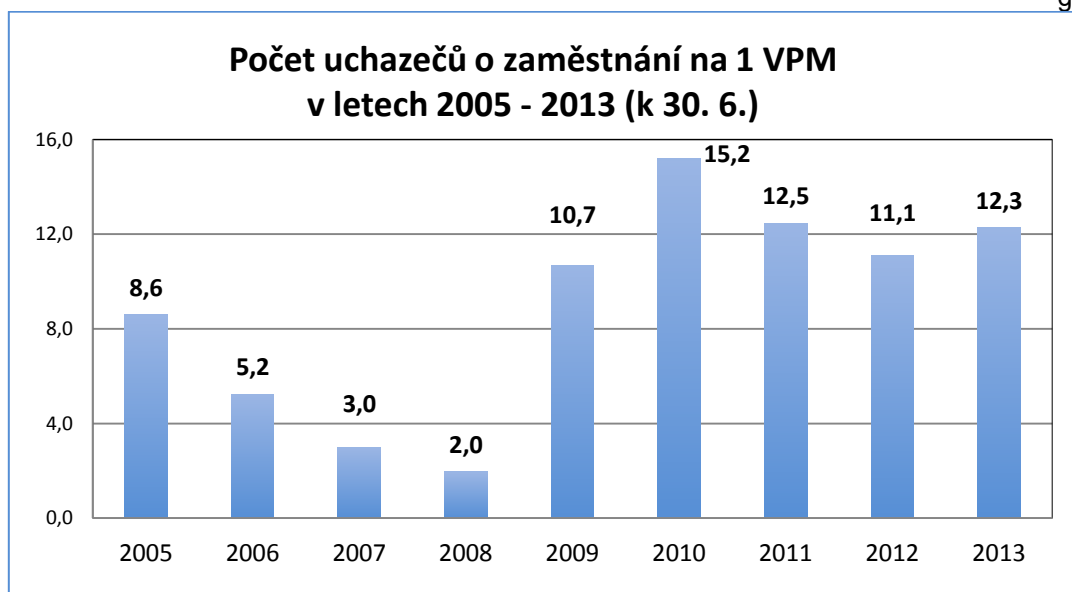
Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Maximální PvN (ve výši 0,58 násobku průměrné mzdy) pobíralo v červnu 2013 více uchazečů o zaměstnání (5,9 tis.) než před rokem (2,2 tis.). **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání pobírajících PvN **vzrostl** ze 4,0 % v červnu 2012 na **5,4 %**.

Po obvyklém sezónním poklesu na přelomu let se **počty volných pracovních míst nahlášených na ÚP ČR v 1. pololetí 2013** plynule mírně **zvyšovaly**, dynamika nárůstu byla srovnatelná s 1. pololetím 2012 (viz graf č. 5). Stále je ale počet volných míst, která mají pracoviště ÚP ČR k dispozici, nízký. Ke konci **června 2013** bylo na ÚP ČR evidováno **44,0 tis. volných pracovních míst** (o 1,2 tis. více než v červnu 2012).

Meziroční nárůst počtu volných pracovních míst byl proti nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání pouze minimální, důsledkem bylo **zvýšení nesouladu mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce**. Počet **uchazečů o zaměstnání** připadajících na 1 nahlášené volné pracovní místo se v červnu 2013 meziročně zvýšil z 11,1 na 12,3. **Průměrná hodnota** tohoto ukazatele za **1. pololetí 2013** meziročně vzrostla z 13,0 na 14,9.

Počty volných pracovních míst pro administrativní, technické, zdravotnické, pedagogické pracovníky a pracovníky v oblasti vědy a výzkumu, vyžadující maturitu nebo vysokoškolské vzdělání (**CZ-ISCO hlavní třída 1 - 4**) činil **31,8 %** z celkového počtu volných míst hlášených na ÚP ČR. Nejvýznamnější podíl v rámci těchto tříd byl zaznamenán u míst pro odborné pracovníky v oblasti pojišťovnictví, obchodní zástupce, nákupčí a obchodní makléře, pracovníky informačních služeb, techniky ve fyzikálních a průmyslových oborech, specialisty v oblasti financí, zprostředkovatele služeb, všeobecné administrativní pracovníky.

Místa určená pro kvalifikované pracovníky v zemědělství, lesnictví a rybářství, pro řemeslníky, opraváře, obsluhu strojů a zařízení (**CZ-ISCO hlavní třída 6 - 8**) **představovala** v nabídce nahlášených volných míst **podíl 27,4 %**. Jednalo se zejména o volná místa pro kováře, nástrojaře, slévače, svářeče, řidiče nákladních automobilů, autobusů a tramvají, kvalifikované pracovníky hlavní stavební výroby, montážní dělníky výrobků a zařízení.

Místa pro **pracovníky ve službách a prodeji (CZ-ISCO 5)** se podílela na celkovém počtu volných míst **15,3 %** (zejména šlo o místa pro pracovníky v oblasti ochrany a ostrahy, kuchaře a pomocné kuchaře, pro číšníky, servírky a barmany, prodavače a příbuzné pracovníky v prodejnách). U volných míst pro **pomocné a nekvalifikované pracovníky (CZ-ISCO 9)** tento podíl činil **25,5 %** (převažovala místa pro pomocné pracovníky v oblasti těžby a stavebnictví, ve výrobě, pracovníky

s odpady, uklízeče a pomocníky v domácnostech, kancelářích, hotelích, průmyslových a jiných objektech).

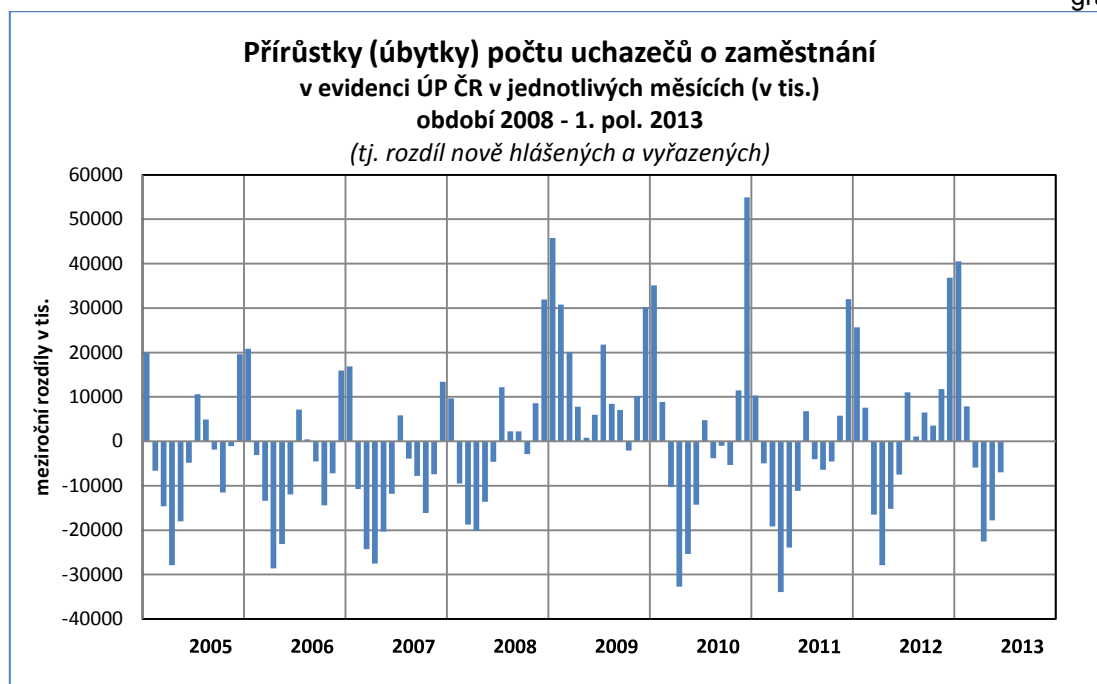
Meziročně výrazněji vzrostl (podobně jako před rokem) podíl volných míst v nejpočetnější třídě 9 - **pomocní a nekvalifikovaní pracovníci** (o 4,3 p. b.) a ve třídě 5 - **pracovníci ve službách a prodeji** (o 2,3 p. b.).

Změna struktury volných míst spolu s mírným nárůstem počtu hlášených volných míst může souviset s tím, že na ÚP ČR po zrušení povinnosti hlásit volná pracovní místa od 1. 1. 2012 zaměstnavatelé hlásí volná pracovní místa, na která se hůře získávají zaměstnanci, nebo vyžadující spíše nižší kvalifikaci a nábor kvalifikovaných zaměstnanců přenechávají personálním agenturám.

2. Toky nezaměstnanosti

Vývoj přírůstků a úbytků počtu uchazečů o zaměstnání v evidenci ÚP ČR v období 2008 – 1. pololetí 2013 znázorňuje následující graf.

graf č. 7

Do evidence úřadů práce **se v 1. pololetí 2013 nově zaregistrovalo 297,8 tis. osob**, tj. o 20,3 tis. **více** než v 1. pololetí 2012. Na nárůstu se podíleli především muži (meziročně více o 17,0 tis.).

Počet vyřazených⁴ uchazečů o zaměstnání (302,6 tis.) byl nižší proti 1. pololetí 2012 (311,3 tis.) o 8,7 tis., přičemž vyřazeno bylo více mužů než žen. V hodnoceném období bylo prokazatelně **zaměstnáno celkem 173,9 tis. nezaměstnaných**, jejich počet se v důsledku přetrvávající nízké nabídky práce **meziročně snížil o 38,8 tis. osob**. Z nich bylo **153,4 tis.** těch, kteří si **našli práci sami nebo začali podnikat bez podpory ÚP ČR** (pokles o 41,8 tis.), ve větší míře se takto uplatnili muži (91,4 tis., tj. 59,6 % celkového počtu umístěných jinak). **Počet umístěných ÚP** mírně **vzrostl** (o 3,0 tis.) **na 20,5 tis.**

Podíl umístěných z celkového počtu vyřazených uchazečů o zaměstnání meziročně **klesl na 57,5 %** (v 1. pololetí 2012 činil **68,3 %**), **podíl umístěných díky vlastní aktivitě poklesl z 62,7 % na 50,7 %**, **podíl umístěných ÚP ČR** (především na místa podpořená v rámci APZ) **se zvýšil z 5,6 % na 6,8 %**.

Toky evidované nezaměstnanosti (v tis. osob)

tab.č.18

	I. pololetí 2012			I. pololetí 2013		
	Celkem	I.Q	II.Q	Celkem	I.Q	II.Q
nově evidovaní	277,5	168,7	108,8	297,8	172,2	125,6
z toho ženy	128,3	72,9	55,4	131,6	70,8	60,8
muži	149,2	95,8	53,4	166,2	101,4	64,8
vyřazení celkem	311,3	152,0	159,4	302,6	129,7	172,9
z toho:						
umístění ÚP ČR	17,5	6,7	10,8	20,5	5,0	15,5
umístění jinak	195,2	95,9	99,3	153,4	67,1	86,3
vyřazení pro nespolutpráci	30,8	17,5	13,3	28,6	16,2	12,4
vyřazení - ženy	134,1	68,6	65,5	128,5	60,6	67,8
z toho:						
umístěné ÚP ČR	8,3	3,3	5,1	9,3	2,3	7,0
umístěné jinak	81,5	43,3	38,3	62,0	30,3	31,6
vyřazené pro nespolutpráci	9,2	5,2	4,0	8,6	5,0	3,6
vyřazení - muži	177,2	83,4	93,8	174,1	69,1	105,1
z toho:						
umístění ÚP ČR	9,2	3,4	5,8	11,2	2,7	8,5
umístění jinak	113,6	52,6	61,0	91,4	36,7	54,7
vyřazení pro nespolutpráci	21,6	12,3	9,3	20,0	11,2	8,8

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Vzhledem k charakteru většiny sezónně orientovaných odvětví i sezónních prací (větší možnost uplatnění mužů) byly v počtech nově hlášených, vyřazených

⁴ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti rozlišuje v § 29 ukončení evidence a v § 30 vyřazení z evidence. V tomto materiálu jsou pod pojmem **vyřazení z evidence** považovány obě formy odchodu z evidence.

nebo umístěných mužů v obou čtvrtletích větší rozdíly, zatímco počty žen byly v obou čtvrtletích téměř vyrovnané.

Uchazečů **vyřazených pro nespolupráci**⁵ s ÚP ČR bylo méně (o 2,2 tis.). **Vyřazeno z ostatních důvodů**⁶ bylo **100,1 tis. osob** (48,6 tis. žen a 51,5 tis. mužů), tj. o 32,3 tis. meziročně více.

3. Struktura uchazečů o zaměstnání

V 1. pololetí 2013 byl zaznamenán absolutní nárůst i zvýšení podílu dlouhodobě nezaměstnaných, mladých do 25 let a osob nad 55 let. U ostatních uchazečů o zaměstnání, kterým je věnována zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání (osoby zdravotně postižené, osoby s nejnižším vzděláním, ženy pečující o dítě mladší 15 let), byl zaznamenán nárůst nezaměstnanosti nižší než nárůst celkové nezaměstnanosti.

Uchazeči o zaměstnání se zdravotním postižením

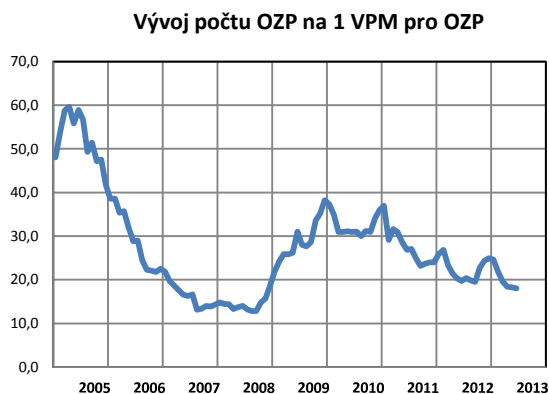
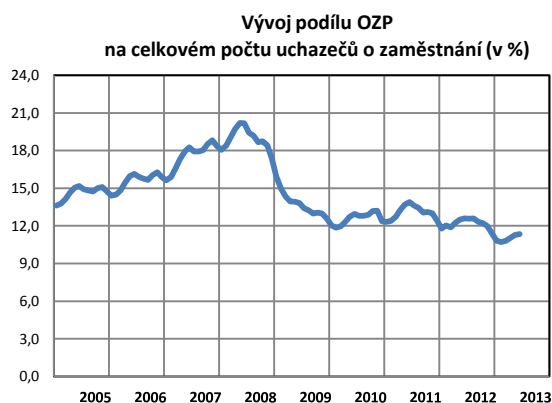
K 30. 6. 2013 bylo v evidenci ÚP ČR **61,4 tis.** uchazečů o zaměstnání – **osob se zdravotním postižením (OZP)**, tj. o 1,6 tis. více než před rokem.

Zatímco celkový počet uchazečů o zaměstnání meziročně vzrostl o 13,9 %, **počet OZP** v evidenci ÚP ČR byl meziročně **vyšší o 2,7 %**. **Podíl OZP** na celkovém počtu nezaměstnaných se proto **snížil** z 12,6 % **na 11,4 %** (viz graf č. 8). Průměrný počet nezaměstnaných OZP vzrostl z 62,2 tis. v 1. pololetí 2012 na 62,7 tis.

Vývoj počtu **volných pracovních míst** vhodných **pro OZP** měl v 1. pololetí 2013 podobnou tendenci jako vývoj celkového počtu volných míst, pokračoval mírný nárůst z roku 2012. **K 30. 6. 2013** jich bylo nahlášeno **3,4 tis.**, tj. o 372 více než v červnu 2012. Ze všech volných míst hlášených na ÚP ČR představovala místa vhodná i pro OZP 7,7 % (před rokem 7,1 %).

⁵ např. odmítnutí nástupu vhodného zaměstnání, dohodnuté rekvalifikace, neposkytnutí součinnosti při vypracování individuálního akčního plánu, jeho neplnění, odmítnutí vykonávat veřejnou službu, odmítnutí podrobit se vyšetření zdravotního stavu, výkon nelegální práce, maření součinnosti s krajskou pobočkou ÚP ČR (§30 (2), §31 zákona o zaměstnanosti).

⁶ tj. uchazeči o zaměstnání, kteří písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR (např. z důvodu nástupu na rodičovskou dovolenou nebo odchodu do důchodu), vyřazení z důvodu nástupu na soustavnou přípravu na povolání, ve vazbě po dobu delší než 6 měsíců nebo nastoupili výkon trestu odnětí svobody, stali se invalidními ve třetím stupni podle § 39 odst. 2 písm. c) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (s výjimkou fyzických osob, které jsou invalidní ve třetím stupni a jsou schopni výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek), písemně požádali o ukončení evidence na ÚP ČR, změnili trvalé bydliště, dále přirozený úbytek, apod.

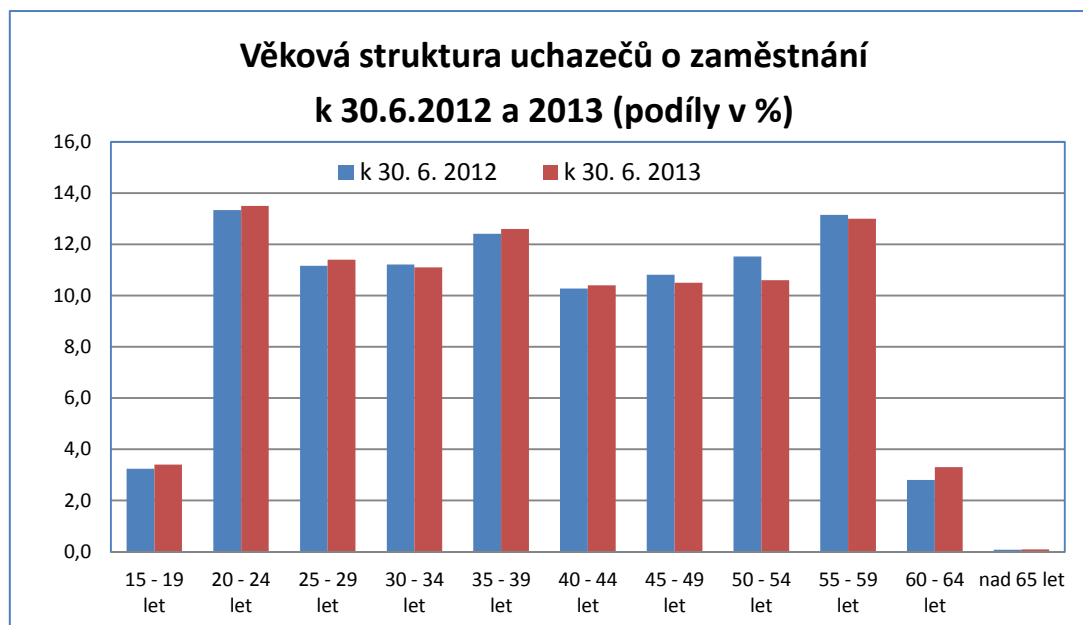
V důsledku rychlejšího růstu počtu volných míst pro OZP proti nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání – OZP připadlo v **1. pololetí 2013 na jedno volné pracovní místo** určené pro tuto skupinu **průměrně 20,4 OZP, což je méně než** v 1. pololetí 2012 (23,1 OZP), viz graf č. 9. V porovnání s podílem celkového počtu uchazečů o zaměstnání k celkovému počtu VPM (14,9) je tento podíl 1,4-násobný.

Hodnota tohoto ukazatele k **30. 6. 2013 (18,0)** byla nižší než ve stejném období minulého roku (19,7 uchazečů o zaměstnání - OZP na 1 VPM vhodné pro OZP).

Věková struktura uchazečů o zaměstnání

Z hlediska věku jsou nejvíce ohroženými skupinami nejmladší a nejstarší věkové kategorie. Tyto skupiny v letech 2009 - 2010, od propuknutí ekonomické krize, zaznamenaly nejvyšší nárůst nezaměstnanosti. V průběhu roku 2011 a následně v 1. pololetí 2012 se jejich počty postupně snižovaly. V 1. pololetí 2013 pokračoval jejich nárůst z druhé poloviny 2012.

Počet uchazečů nad 50 let věku meziročně vzrostl celkem o 15,3 tis. osob. Jejich nárůst představoval 11,7 % a byl ve srovnání s růstem celkové nezaměstnanosti (13,9 %) nižší, jejich mírnější nárůst souvisel s případným odchodem do ekonomické neaktivity. **Podíl uchazečů starších 50 let** na celkovém počtu uchazečů se proto mírně snížil o 0,5 p. b. na **27,0 %**. **Největší nárůst** zaznamenala kategorie **55 - 59 let** (o 7,9 tis., z toho 5,5 tis. žen) a **60 – 64 let** (o 4,3 tis., z toho 3,9 tis. mužů) do nichž spadají uchazeči o zaměstnání, kteří přišli o práci v předdůchodovém věku, ale nárok na důchod jim ještě nevznikl.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle věku

tab.č.19

	k 30. 6. 2012		k 30. 6. 2013		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Celkem	474,6	100,0	540,5	100,0	65,9	13,9
15 - 19 let	15,3	3,2	18,4	3,4	3,0	19,5
20 - 24 let	63,0	13,3	72,7	13,5	9,4	14,8
do 25 let	78,3	16,5	91,1	16,8	12,4	15,8
25 - 29 let	53,1	11,2	61,9	11,4	8,9	16,8
30 - 34 let	53,3	11,2	59,8	11,1	6,6	12,4
35 - 39 let	59,0	12,4	68,3	12,6	9,4	16,0
40 - 44 let	48,8	10,3	56,5	10,4	7,7	15,8
45 - 49 let	51,4	10,8	57,0	10,5	5,7	11,1
50 - 54 let	54,6	11,5	57,5	10,6	2,8	5,1
55 - 59 let	62,4	13,2	70,3	13,0	7,9	12,7
60 - 64 let	13,2	2,8	17,6	3,3	4,3	32,3
nad 65 let	0,4	0,1	0,5	0,1	0,1	.
nad 50 let	130,7	27,5	146,0	27,0	15,3	11,7

*Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo
. vzhledem k nízkému počtu nemá údaj vypovídací schopnost*

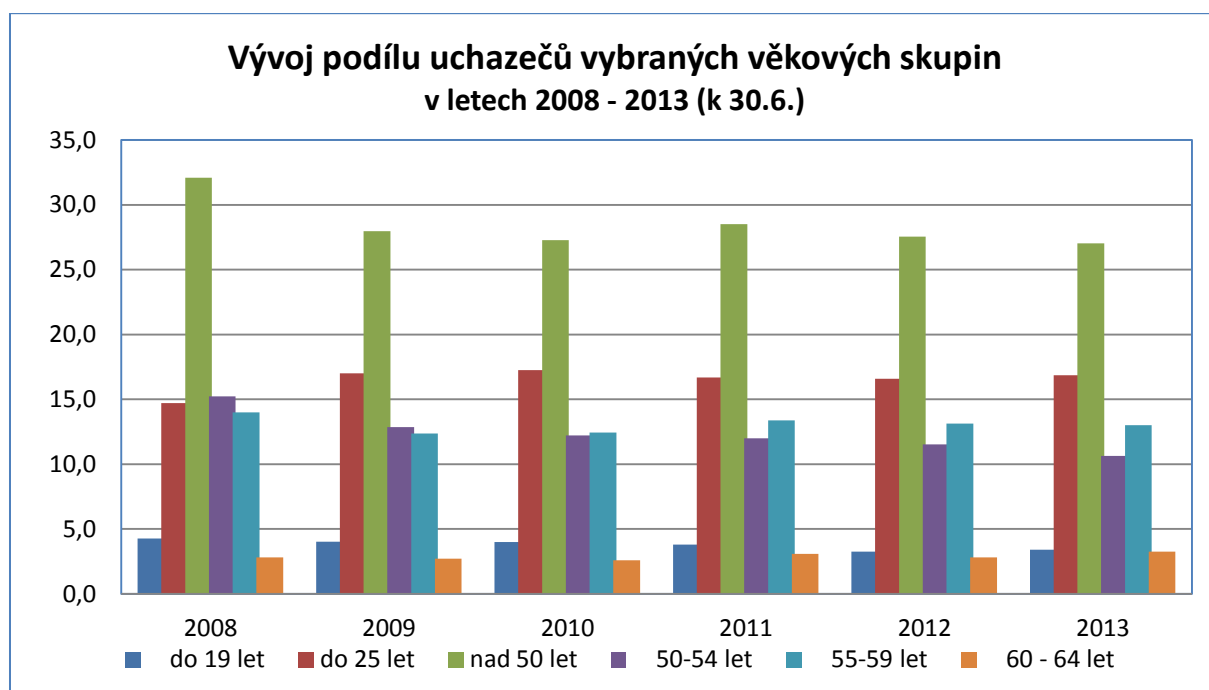
Naopak nárůst nezaměstnaných z nejmladších věkových kategorií byl rychlejší než celková nezaměstnanost, a to i přesto, že na trh práce přicházejí slabší ročníky. Počet uchazečů o zaměstnání **mladších 20 let** se meziročně **zvýšil o 3,0 tis.** na 18,4 tis. (o 19,5 %), jejich **podíl** na celkovém počtu nezaměstnaných evidovaných na ÚP ČR (3,4 %) **vzrostl o 0,2 p. b.** Jedná se sice o početně menší kategorii, avšak

spadá do ní mnoho mladých bez ukončeného základního nebo pouze s nízkým vzděláním a také často bez praktických zkušeností.

Mezinárodně sledovanou věkovou kategorií mladých **do 25 let** k 30. 6. 2013 tvořilo **91,1 tis.**, což je o **12,4 tis. více** než před rokem. **Podíl uchazečů do 25 let** na celkovém počtu nezaměstnaných k 30. 6. 2013 činil **16,8 %** a meziročně se zvýšil o 0,3 p. b.

Nadprůměrný **nárůst** byl zaznamenán **v kategorii 25 – 29 let** (o 16,8 %), **35 – 39 let** (o 16,0 %) a **40 – 44 let** (o 15,8 %). Zatímco první kategorie zahrnuje např. absolventy vysokých škol, do dalších dvou věkových kategorií spadá silná populační vlna ze 70. let minulého století.

graf č. 11

Původně vykazované **specifické míry nezaměstnanosti** poměřované k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu z příslušné věkové kategorie vykazovaly vysoce nadprůměrnou hodnotu tohoto ukazatele u mladších věkových kategorií (z důvodu nízkého počtu ekonomicky aktivních mladých lidí), naopak mírně snižovaly jeho hodnotu u uchazečů o zaměstnání vyšších věkových kategorií (vzhledem k jejich vysoké ekonomické aktivitě). **Nově zavedený ukazatel podíl nezaměstnaných osob** vztážený k obyvatelstvu lépe koresponduje s absolutními počty uchazečů o zaměstnání, resp. jejich podíly na celkovém počtu uchazečů (viz

tab. č. 19 a příloha č. 6). Je patrné, že **nadprůměrnou hodnotu** tohoto ukazatele (více než 7,3 %) vykazují kategorie **20 – 29 let a 49 – 59 let**.

U mezinárodně sledované věkové kategorie mladých **do 25 let** dosáhl k 30. 6. 2013 tento ukazatel hodnoty **7,7 %** (meziroční nárůst o 1,3 p. b.), v kategorii **55 – 64 let 5,9 %** (meziroční nárůst o 1,0 p. b.).

Podíl nezaměstnaných osob **se liší podle pohlaví. U žen je nižší** ve věku **do 30 let** (v tomto věku jsou ženy ekonomicky neaktivní z důvodu studia – mezi osobami připravujícími se na povolání je mírná převaha žen, ale zejména z důvodů péče o dítě) **a ve věku 55 let a více** (z důvodu dřívějších odchodů žen do důchodu nebo z důvodu jejich péče o osobu blízkou).

Specifické podíly nezaměstnaných osob podle jednotlivých věkových skupin na obyvatelstvu stejného věku jsou uvedeny v příloze č. 6.

Vzhledem k tomu, že nebyly výraznější rozdíly v absolutním nárůstu počtu uchazečů v jednotlivých věkových kategoriích, se **průměrný věk uchazečů** o zaměstnání téměř nezměnil – dosáhl **39,3 let** (před rokem činil 39,4 let), u žen vzrostl z 39,2 na 39,3 a u mužů poklesl z 39,6 na 39,4 let.

Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání v mladších věkových kategoriích ovlivňují především **absolventi škol** všech stupňů vzdělání **a mladiství** po ukončení základní školy (dále „absolventi“). K **30. 6. 2013** jich bylo evidováno **26,9 tis.**, což je **o 7,0 tis. více** než před rokem. **Jejich podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání meziročně **vzrostl** (ze 4,2 %) **na 5,0 %**. **Na jedno volné pracovní místo** vhodné pro absolventy škol a mladistvé jich připadalo **4,0** (což je více než před rokem – 3,2), i přesto, že **volných míst vhodných pro absolventy** bylo v červnu 2013 na ÚP ČR hlášeno **6,7 tis.** (oproti stejnému období předchozího roku o 415, tj. o 6,5 % více).

Průměrný počet absolventů v evidenci ÚP ČR **v 1. pololetí 2013** meziročně **vzrostl** o 6,2 tis. **na 34,2 tis.**

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

Vzhledem k přetrvávajícímu nízkému počtu pracovních míst se délka setrvání v evidenci ÚP ČR opět prodloužila. **Počet uchazečů** o zaměstnání evidovaných **déle než 12 měsíců** se k **30. 6. 2013** meziročně **zvýšil** o 29,6 tis. **na 210,6 tis.**, jejich

podíl na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **vzrostl** z 38,1 % na **39,0 %** (o 0,9 p. b.), **k nárůstu nezaměstnaných** došlo **ve skupině nezaměstnaných od 12 – 24 měsíců** o 16,6 tis. na **93,6 tis.**, ale také **velmi dlouho nezaměstnaných** (nad 24 měsíců) o 13,1 tis. na **117,1 tis.** **Podíl** na celkové zaměstnanosti v první skupině **vzrostl** z 16,2 % na **17,3 %**, ve druhé **mírně poklesl** z 21,9 % na **21,7 %**.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle délky nezaměstnanosti

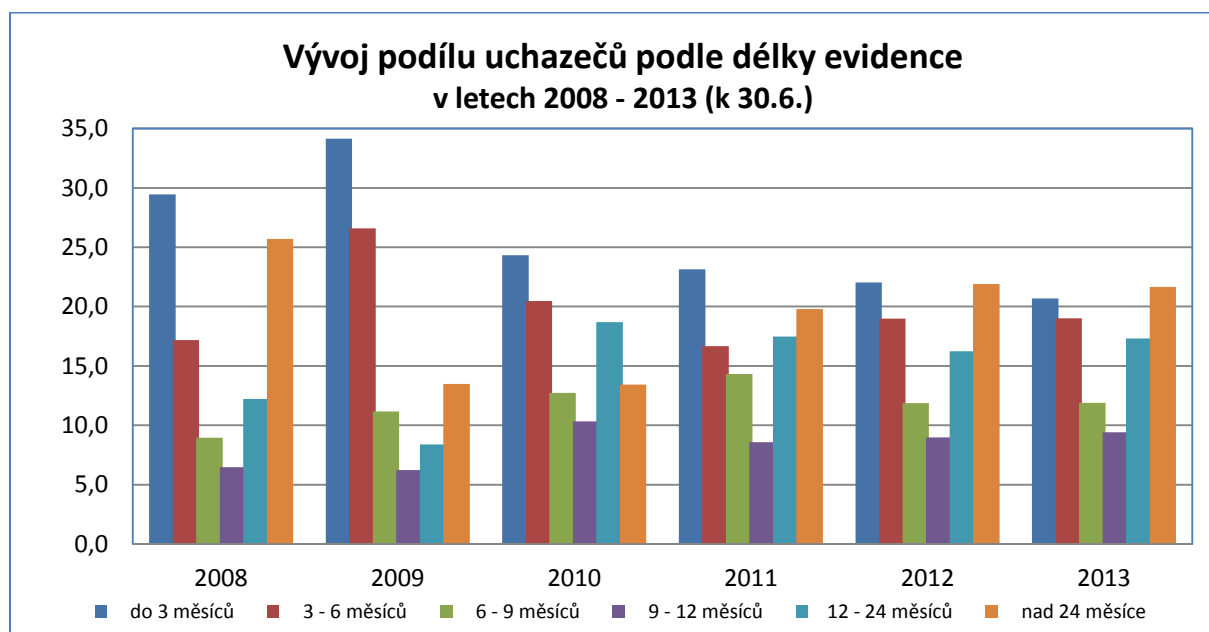
tab. č. 20

	k 30. 6. 2012		k 30. 6. 2013		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	474,6	100,0	540,5	100,0	65,9	13,9
z toho:						
do 3 měsíců	104,6	22,0	111,8	20,7	7,2	6,9
3 - 6 měsíců	90,2	19,0	102,8	19,0	12,6	14,0
6 - 9 měsíců	56,3	11,9	64,3	11,9	8,0	14,2
9 - 12 měsíců	42,6	9,0	50,9	9,4	8,3	19,5
12 - 24 měsíců	77,0	16,2	93,6	17,3	16,6	21,6
nad 24 měsíců	104,0	21,9	117,1	21,7	13,1	12,6
nad 5 měsíců	300,5	63,3	363,5	67,2	63,0	21,0
nad 6 měsíců	279,8	59,0	325,8	60,3	46,0	16,4
nad 12 měsíců	181,0	38,1	210,6	39,0	29,6	16,4

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

V důsledku většího nárůstu počtu nově hlášených uchazečů v jarních měsících letošního roku **vzrostl** k 30. 6. 2013 **počet nezaměstnaných** v kategorii **3 - 6 měsíců**, a to o 12,6 tis., na **102,8 tis.** V ostatních kategoriích podle délky nezaměstnanosti byl nárůst mírnější.

graf č. 12

V souladu s novelou zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) věnuje ÚP ČR od 1. 1. 2009 zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kteří jsou v evidenci **déle než 5 měsíců. Na konci června 2013** jich bylo evidováno **363,5 tis.**, což znamená meziroční nárůst o 63,0 tis. osob. Jejich podíl na celkovém počtu nezaměstnaných se zvýšil na 67,2 % (v červnu 2012 63,3 %).

Délka evidence uchazečů o zaměstnání

Nárůst počtu dlouhodobě nezaměstnaných se projevil v prodloužení délky evidence. Průměrná **délka průběžné evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli k 30. 6. 2013 registrovaní na ÚP ČR) se prodloužila z 560 dní na konci června 2012 na **572 dní**, tj. o 12 dní.

Průměrná **délka ukončené evidence** (tj. délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli v průběhu 2. čtvrtletí 2013 vyřazeni z evidence), představovala **314 dní** a v porovnání se stejným obdobím roku 2012 (272 dní) se prodloužila o 32 dní.

Struktura uchazečů o zaměstnání a volných pracovních míst podle vzdělání

K 30. 6. 2013 byl zaznamenán pouze mírný **meziroční pokles uchazečů se středoškolským vzděláním bez maturity** (o 0,7 tis.) a bez ukončeného základního vzdělání (o 0,2 tis.). Počty uchazečů o zaměstnání z ostatních kategorií vzdělání **vzrostly**, nejvíce **se zvýšily počty uchazečů o zaměstnání vyučených** (o 25,7 tis.), **se základním vzděláním** (o 17,2 tis.) a **se středoškolským vzděláním s maturitou** (o 13,8 tis.). Největší **relativní nárůst** byl patrný v početně malých skupinách uchazečů **s vyšším a vysokoškolským vzděláním** (o 20,6 %, resp. 19,6 %). Spolu s vyučenými uchazeči a uchazeči se středním vzděláním s maturitou tak došlo v těchto kategoriích i ke zvýšení podílu na celkové nezaměstnanosti.

Nejpočetnějšími skupinami uchazečů o zaměstnání byli stále uchazeči **vyučení (210,2 tis.)** a **se základním vzděláním vč. neukončeného základního vzdělání (155,9 tis.)**, kteří tvoří 38,9 % resp. 28,8 % na nezaměstnanosti.

Struktura uchazečů o zaměstnání podle vzdělání

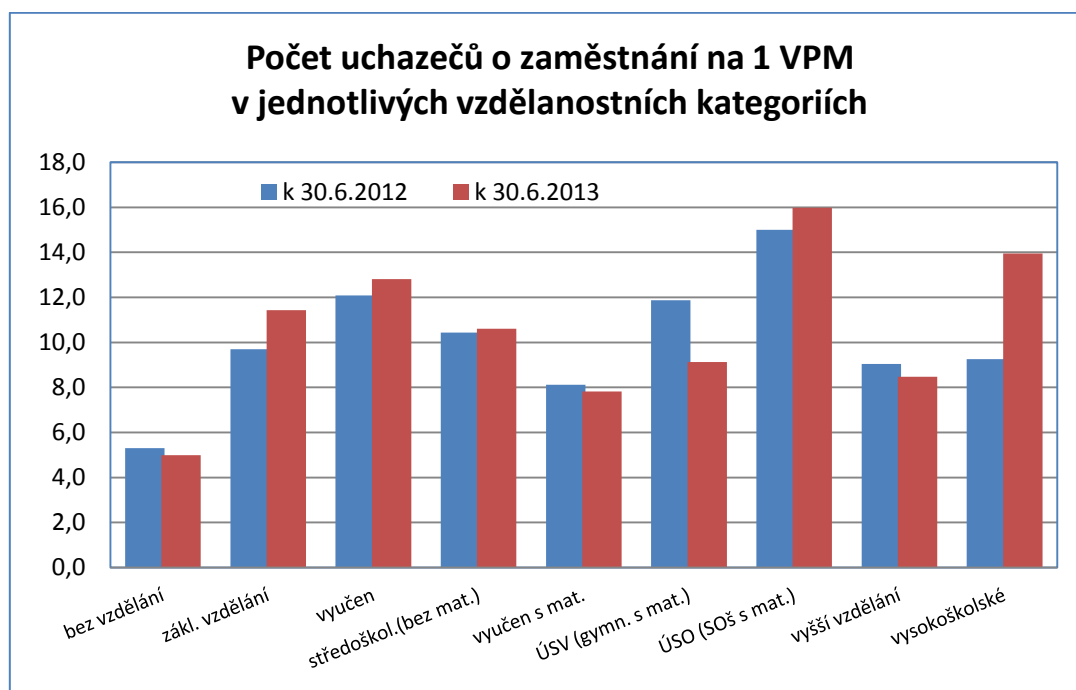
tab.č. 21

	k 30. 6. 2012		k 30. 6. 2013		meziroční rozdíl	
	v tis.	v %	v tis.	v %	v tis.	v %
Uchazeči celkem	474,6	100,0	540,5	100,0	65,9	13,9
z toho:						
bez vzdělání	3,1	0,7	2,9	0,6	-0,2	-6,5
zákl. vzdělání	135,8	28,6	153,0	28,3	17,2	12,7
vyučen	182,7	38,5	210,2	38,9	27,5	15,1
středošk. bez mat.	12,7	2,7	12,0	2,2	-0,7	-5,5
vyučen s mat.	17,4	3,7	18,8	3,5	1,4	8,0
gymnázium	12,0	2,5	12,8	2,4	0,8	6,7
SOŠ s mat.	79,8	16,8	93,6	17,3	13,8	17,3
vyšší vzdělání	3,4	0,7	4,1	0,8	0,7	20,6
vysokoškolské	27,6	5,8	33,0	6,1	5,4	19,6

Pozn.: drobné odchylky součtu osob v jednotlivých kategoriích od uvedeného celkového počtu souvisí se zaokrouhlením hodnot na jedno desetinné místo

Rozdíly mezi kvalifikační strukturou uchazečů o zaměstnání a kvalifikačními požadavky zaměstnavatelů vyjádřené **počtem uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo se** v jednotlivých kategoriích podle vzdělání lišily.

graf č. 13

Nesoulad mezi nabídkou a poptávkou na trhu práce **se** oproti červnu 2012 **nejvíce zvýšil u vysokoškolského vzdělání** (počet uchazečů na 1 VPM meziročně vzrostl o 4,6). **Nejvyšší poměr** počtu uchazečů o zaměstnání k počtu volných míst byl zaznamenán u kategorie **středoškolského vzdělání s maturitou** (16,0),

u vysokoškolského vzdělání (13,9) a vyučen (12,8). Naopak **nejpříznivější** byl poměr mezi počtem uchazečů o zaměstnání a volnými místy pro uchazeče o zaměstnání **bez vzdělání (5,0)** a pro **vyučené s maturitou (7,8).**

Potřeba snížení vysoké míry nezaměstnanosti některých skupin obyvatel se odrazila i ve stanovení národních cílů České republiky v oblasti zaměstnanosti v souvislosti s hlavními cíli Strategie Evropa 2020. Konkrétně se jedná o snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 - 24 let) o třetinu a míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0 – 2 mezinárodní klasifikace vzdělání) o čtvrtinu proti roku 2010. Vzhledem k tomu, že k vyhodnocení se používají mezinárodně srovnatelná data z VŠPS/LFS, konkrétní hodnoty v této části nejsou uvedeny (viz Část V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti).

Ženy v evidenci ÚP ČR

Ekonomická krize postihla především odvětví s vyšší zaměstnaností mužů. V důsledku toho do roku 2008 v evidenci ÚP ČR v průměru převažovali muži.

Průměrný počet žen v 1. pololetí 2013 dosáhl **272,7 tis.**, což je o 21,0 tis. (o 8,3 %) více než v 1. pololetí 2012. **Mužů bylo** v průměru **297,8 tis.**, což je oproti stejnému období minulého roku o 37,5 tis. (14,4 %) více. Průměrný **podíl žen** na celkovém počtu registrovaných nezaměstnaných poklesl na **47,8 %** (v 1. pololetí 2012 – 49,2 %).

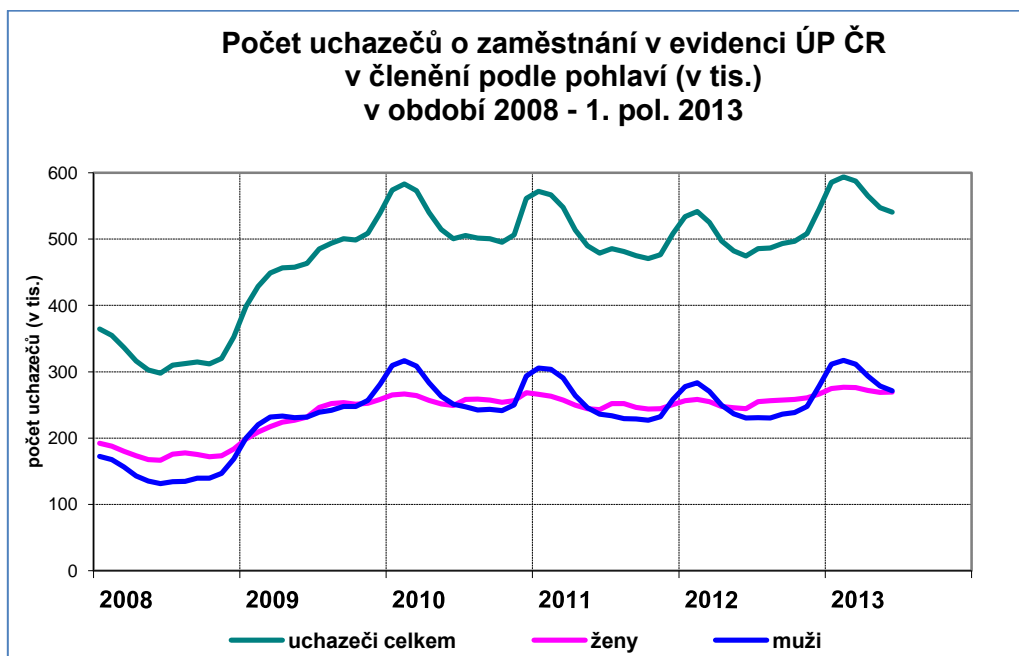
Vyšší průměrný počet mužů za celé pololetí je odrazem vyšších hodnot z přelomu let a prvních měsíců roku. Muži se více uplatňují v sezónně orientovaných odvětvích nebo sezónních pracích a jejich zastoupení mezi nezaměstnanými postupně klesá. Naopak mírná převaha žen v evidenci ÚP ČR je typická spíše pro letní měsíce, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou, nebo i tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách.

Patrné je to z údajů k **30. 6. 2013, kdy se poměr mezi muži a ženami téměř vyrovnal. Počet mužů** v evidenci ÚP ČR dosáhl **271,3 tis.** a **žen 269,2 tis.** (meziročně byly tyto hodnoty o 41,2 tis., resp. 24,7 tis. vyšší).

Podíl nezaměstnaných žen (7,4 %) byl z důvodu nižšího zastoupení mezi obyvatelstvem ve věku 15 – 64 let (téměř o 100 tis.) **vyšší než u mužů (7,3 %).**

Podíly počtu mužů a žen z celkového počtu nezaměstnaných v jednotlivých kategoriích (věk, vzdělání, výše podpory v nezaměstnanosti, délka nezaměstnanosti) včetně grafického znázornění jsou uvedeny v příloze č. 8 a 9.

graf č. 14

Nadále jsou ženy více postiženy dlouhodobou nezaměstnaností. K 30. 6. 2012 jich bylo v evidenci úřadů práce **déle než 6 měsíců 62,4 %, déle než 12 měsíců 41,7 %**. Naproti tomu z celkového počtu nezaměstnaných mužů bylo evidováno **déle než 6 měsíců 58,2 %, déle než 12 měsíců 36,2 %**. Při uplatnění se na trhu práce jsou znevýhodněny zejména ženy pečující o dítě do 15 let věku, jichž bylo v evidenci ÚP ČR 45,8 tis. (k 30. 6. 2013 to bylo 44,5 tis., méně o 0,7 tis.).

4. Regionální nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob vyšší než celorepublikový průměr (7,3 %) byl k 30. 6. 2013 zaznamenán v polovině krajů. Stejně jako v červnu 2012 byl nejvyšší v **Ústeckém kraji**, následoval **Moravskoslezský, Olomoucký, Karlovarský a Liberecký kraj**.

Podíl nezaměstnaných osob vzrostl ve všech krajích, nejvíce v Moravskoslezském (o 1,4 p. b.), Královéhradeckém a Ústeckém (o 1,2 p. b.), Karlovarském a Zlínském kraji (o 1,1 p. b.).

Setřídění krajů podle absolutního nárůstu počtu uchazečů (s výjimkou první „příčky“) je odlišné a od nárůstu podílu nezaměstnaných osob se liší z důvodu odlišného vývoje počtu obyvatel. **Počet uchazečů o zaměstnání nejvíce vzrostl v Moravskoslezském kraji (o 9 997 osob),** dále v Hl. m. Praze (o 8 191 osob) a Středočeském kraji (o 7 325 osob).

Relativně nejvíce vzrostl počet uchazečů v Hl. m. Praze (o 24,5 %), Královéhradeckém (20,9 %) a Plzeňském kraji (o 17,0 %).

Vývoj zaměstnanosti neovlivnil vývoj nezaměstnanosti v jednotlivých krajích stejně, situace na trhu práce se odvíjela spíše podle faktorů, které vývoj zaměstnanosti ovlivňovaly (struktura zaměstnanosti, hromadná propouštění, různá míra uplatňování práce na kratší úvazek, věková struktura obyvatelstva).

Podíl nezaměstnaných osob a počet uchazečů o zaměstnání v krajích ČR (seřazené podle podílu nezaměstnaných osob k 30. 6. 2013)

tab. č. 22

Kraj	Evidovaní uchazeči o zaměstnání		z toho dosažitelní		Podíl nezaměstnaných osob v %	
	k 30.6.		k 30.6.		k 30.6.	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
1. Ústecký kraj	57 410	63 038	55 764	61 562	9,7	10,9
2. Moravskoslezský kraj	72 559	82 556	69 274	79 897	8,1	9,5
3. Karlovarský kraj	16 598	18 514	16 148	18 128	7,6	8,7
4. Olomoucký kraj	34 197	38 323	32 866	36 969	7,5	8,5
5. Liberecký kraj	22 264	24 390	21 356	23 529	7,1	7,9
6. Jihomoravský kraj	57 019	63 427	55 558	61 821	6,9	7,8
7. Zlínský kraj	26 806	30 708	26 066	29 915	6,4	7,5
8. Kraj Vysočina	21 609	24 189	21 295	23 667	6,1	6,8
9. Pardubický kraj	20 326	23 312	19 790	22 797	5,6	6,5
10. Královéhradecký kraj	20 340	24 598	19 604	23 900	5,2	6,4
11. Středočeský kraj	48 074	55 399	47 171	54 411	5,4	6,2
12. Jihočeský kraj	23 729	26 749	22 782	25 677	5,2	5,9
13. Plzeňský kraj	20 156	23 580	19 664	22 856	5,0	5,9
14. Hl. m. Praha	33 499	41 690	32 159	40 554	3,7	4,7
Celkem ČR	474 586	540 473	459 497	525 683	6,4	7,3

V 1. pololetí 2013 nahlásilo Úřadu práce ČR prostřednictvím svých krajských poboček ve smyslu § 62 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“) hromadné propouštění 213 zaměstnavatelů. Počet zaměstnanců, kterých se hromadná propouštění měla týkat, byl 8 773.

Z hlediska krajských poboček se nejvíce zaměstnavatelů s hlášením hromadného propouštění obrátilo na pražskou (72), středočeskou (21) a olomouckou pobočku (20). Nejvíce zaměstnanců, kterých se propouštění mělo týkat, bylo hlášeno také na krajskou pobočku v Praze (4 109), dále na moravskoslezskou (899) a středočeskou pobočku (808). Počet nahlášených hromadných propouštění se proti 1. pololetí 2012 zvýšil o 77, počet dotčených zaměstnanců se zvýšil o 1 115).

Největší počet volných pracovních míst k 30. 6. 2013 byl v Hl. m. Praze (9 342), Středočeském (5 355) a Moravskoslezském kraji (4 367). V Hl. m. Praze připadal také na 1 nahlášené volné pracovní místo nejnižší počet uchazečů o zaměstnání (4,5). Nižší než celorepublikový průměr (12,3) mělo dalších šest krajů, po Hl. m. Praze následoval Liberecký a Plzeňský kraj (8,1), Jihočeský (9,2), Pardubický (9,5), Středočeský (10,2) a Karlovarský kraj (12,2). Naproti tomu v Moravskoslezském kraji dosáhl tento ukazatel hodnoty 18,9 a ještě vyšší byl v Ústeckém (21,2), Jihomoravském kraji (23,2), kraji Vysočina (25,0) a Olomouckém kraji (27,7).

Zastoupení rizikových skupin uchazečů o zaměstnání za celou ČR (s výjimkou mladých lidí a dlouhodobě nezaměstnaných) na celkovém počtu nezaměstnaných poklesl, obdobný vývoj měl jejich vývoj i na úrovni krajů, i nadále však přetrvávají velké regionální rozdíly.

Podíl OZP na celkovém počtu nezaměstnaných se celkově snížil z 12,6 % na 11,4 %. Nadprůměrný podíl OZP byl na konci prvního pololetí zaznamenán v polovině krajů. Poklesl ve všech krajích, nejvyšší zůstává (podobně jako před rokem) v Kraji Vysočina (14,8 %), Pardubickém (14,0 %), Jihočeském (13,8 %) a Zlínském kraji (13,4 %).

Podíl uchazečů o zaměstnání bez vzdělání nebo se základním vzděláním poklesl k 30. 6. 2013 z 29,1 % na 28,8 %, z pohledu krajů vzrostl pouze v Pardubickém kraji. Nejvyšší byl opět v Karlovarském (46,1 %) a Ústeckém kraji (42,4 %). Celorepubliková hodnota tohoto ukazatele byla překročena stejně jako před rokem i v Plzeňském, Moravskoslezském a Libereckém kraji.

Zastoupení osob starších 50 let kleslo z 27,5 % na 27,0 %, podobně jako v ČR se snížilo ve většině krajů, výjimkou byl Jihočeský kraj, kde se jejich zastoupení nezměnilo, a Ústecký kraj, kde vzrostlo o 0,1 p. b. (tento kraj však vykazuje i nadále nejnižší podíl – 24,5 %). Nadprůměrný podíl byl patrný v sedmi

krajích, především v **Moravskoslezském** (28,8 %), **Zlínském** (28,3 %), **Plzeňském** (28,2 %) a **Pardubickém kraji** (28,1 %).

Naproti tomu podíl uchazečů o zaměstnání v nejnižších věkových kategoriích vzrostl. **Podíl mladých do 20 let vzrostl z 3,2 % na 3,4 %, do 25 let z 16,5 % na 16,8 %**. Nejvyšší podíl mladých **do 20 let** evidují pracoviště ÚP ČR v **Karlovarském** (4,9 %) a **Ústeckém kraji** (4,3 %), nejvyšší zastoupení mají mladí **do 25 let** v **Královéhradeckém** (18,4 %) a **Karlovarském kraji** (18,2 %).

V regionech s nadprůměrnou nezaměstnaností je vyšší dlouhodobá nezaměstnanost (nad 12 měsíců). Dlouhodobou nezaměstnaností jsou **nejvíce** postiženy **Ústecký** (44,6 %), **Moravskoslezský** (43,6 %), **Olomoucký a Jihomoravský** (41,5 %), **Karlovarský kraj** (40,7 %) a **Kraj Vysočina** (40,3 % všech uchazečů o zaměstnání). Nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných byl v krajích s nízkou nezaměstnaností – v Hl. m. Praze (29,9 %), **Královéhradeckém** a **Jihočeském kraji** (32,6 %) a **Plzeňském kraji** (34,9 %).

Průměrná délka ukončené evidence (tj. průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli vyřazeni z evidence) v **krajích s vysokou nezaměstnaností** bývá také nadprůměrná. Nejdéle byli vedeni v evidenci uchazeči o zaměstnání v **Moravskoslezském** (372), **Olomouckém** (358), **Ústeckém** (354) a **Zlínském kraji** (338 dní). V krajích s nejnižší nezaměstnaností je délka nezaměstnanosti obvykle výrazně kratší, délka ukončené evidence nižší než 270 dní byla v Hl. m. Praze, **Plzeňském**, **Jihočeském** a **Královéhradeckém kraji**. Celostátní průměr měl hodnotu 314 dní.

Průměrná délka evidence uchazečů o zaměstnání, kteří byli v evidenci ÚP ČR k 30. 6. 2013, tzv. **délka průběžné evidence**, dosahovala nejvyšších hodnot také v **Moravskoslezském** (717), **Ústeckém** (685), **Karlovarském kraji** (614) a **Kraji Vysočina** (612 dní), nadprůměrná (ČR - 572 dní) byla v polovině krajů. Nejkratší délka průběžné evidence byla v Hl. m. Praze – 352 dní.

Podrobnější údaje o zastoupení znevýhodněných skupin uchazečů o zaměstnání (včetně okresního hlediska) jsou uvedeny v příloze č. 13.

IV. Politika zaměstnanosti

1. Zaměření politiky zaměstnanosti

Hlavním východiskem v oblasti zaměstnanosti pro rok 2013 je strategie „Evropa 2020“ a na ní navazující strategie Národní program reformy České republiky kladoucí si za cíl na národní úrovni dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 - 64 let na 75 %, z čehož:

- u žen ve věku 20 - 64 let na 65 %,
- u starších pracovníků ve věku 55 - 64 let na 55 %,
- snížit míru nezaměstnanosti u mladých osob 15 - 24 let o třetinu oproti roku 2010,
- snížit míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací o čtvrtinu oproti roku 2010.

Tyto cíle navazují na předchozí strategické dokumenty v oblasti zaměstnanosti, zejména na usnesení vlády České republiky č. 434 ze dne 7. června 2010.

Realizace politiky zaměstnanosti byla v 1. pololetí 2013 ovlivněna nestabilní situací na trhu práce. Pokračovala ekonomická recese projevující se v meziročním poklesu HDP a nárůstu nezaměstnanosti.

Vzhledem k úzkému propojení trhu práce s vývojem ekonomiky připravovalo MPSV od začátku roku 2012 ve spolupráci se sociálními partnery opatření ke stabilizaci trhu práce, zejména „příspěvek v době částečné nezaměstnanosti“, který byl v konečném důsledku transformován do nového projektu „Vzdělávejte se pro stabilitu!“, který je realizován od 17. 9. 2012.

Poskytování příspěvků aktivní politiky zaměstnanosti se řídí stanovenými kritérii, která jsou zakotvena v Normativní instrukci č. 2/2013 Ministerstva práce a sociálních věcí určené ÚP ČR, a která stanoví, že nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jsou primárně určeny uchazečům o zaměstnání, kterým není pro jejich individuální charakteristiky možné zajistit zaměstnání jiným způsobem. Za nejvíce ohrožené osoby na trhu práce jsou považovány osoby zdravotně postižené. Dále pak mladí lidé do 25 let bez praxe, jejichž ohrožení na trhu práce se v posledních letech zvyšuje, zejména z důvodu nedostatečné praxe a nevhodné kvalifikace. Výrazně ohroženy jsou na trhu práce i osoby starší 55 let věku a rodiče, zejména matky vracející se z rodičovské dovolené. Nástroje aktivní politiky zaměstnanosti rovněž

slouží k boji se sociálním vyloučením a v neposlední řadě jsou určeny osobám vedeným v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 5 měsíců.

V 1. pololetí 2013 nadále pokračovala **podpora zaměstnavatelů v rámci systému investičních pobídek**. Podpora je určena na vytvoření nových pracovních míst, k rekvalifikaci nebo školení zaměstnanců.

Důležitou pomocí byl **příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením** (§ 78 zákona o zaměstnanosti).

2. Výdaje na politiku zaměstnanosti

Výdaje ze státního rozpočtu (SR) související s výplatou podpor v nezaměstnanosti v 1. pololetí 2013 dosáhly **5 358 348 tis. Kč** a byly ve srovnání s výdaji v 1. pololetí 2012 (4 840 791 tis. Kč) o **517 557 tis. Kč, tj. o 10,7 % vyšší**.

Čerpání finančních prostředků **ovlivnil** zejména **počet nově zaevidovaných uchazečů** o zaměstnání, **počet** uchazečů o zaměstnání **s podporu v nezaměstnanosti** a její **průměrná výše**:

- v 1. pololetí 2013 se **nově zaevidovalo** na ÚP ČR celkem **297,8 tis. uchazečů, tj. o 20,3 tis. více** než v 1. pololetí 2012;
- v důsledku vyššího počtu nově evidovaných se **zvýšil průměrný počet uchazečů** o zaměstnání **pobírajících podporu v nezaměstnanosti**, a to z 115,6 tis. v 1. pololetí 2012 **na 127,2 tis.**, jejich **podíl** na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání **mírně poklesl** z 22,6 % **na 22,3 %**;
- průměrná měsíční **výše podpory** se **meziročně zvýšila** z 5 790 Kč v 1. pololetí 2012 **na 6 211 Kč**.

Na aktivní politiku zaměstnanosti (APZ) bylo 1. pololetí 2013 na MPSV a ÚP ČR (včetně mimorozpočtových zdrojů) vynaloženo **1 475 229 tis. Kč**, v tom MPSV 14,8 tis. Kč, ÚP ČR 1 460 394 tis. Kč. Ve srovnání s 1. pololetí 2012 **vzrostly výdaje** na APZ **o 358 851 tis. Kč, tj. o 32,1 %**. V porovnání s 1. pololetí 2012 se zvýšil zejména objem výdajů aktivní politiky zaměstnanosti financovaných z Evropského sociálního fondu.

Dále bylo v rámci státní politiky zaměstnanosti ze státního rozpočtu **jako příspěvek zaměstnavatelům zaměstnávajícím více než 50 % osob se**

zdravotním postižením podle § 78 zákona o zaměstnanosti, vynaloženo **1 690 691 tis. Kč**. Na příspěvek dle § 78 zákona o zaměstnanosti tedy bylo vynaloženo o 1 164 tis. Kč, tj. 0,07 %, méně než v 1. pololetí 2012, a to i přesto, že od července 2012 lze tento příspěvek zvýšit o částku odpovídající zaměstnavatelem vynaloženým prostředkům na provozní náklady chráněných pracovních míst. Snížení příspěvku souvisí s tím, že od července 2012 je poskytován ve výši 75 % vynaložených mzdových nákladů (maximálně 8 tis. Kč měsíčně na jednu OZP). Byla tedy zavedena 25 % spoluúčast zaměstnavatele na vynaložených mzdových nákladech. Pokles vynaložených prostředků také souvisí se změnami v oblasti uznávání zaměstnanců osobami zdravotně znevýhodněnými. U některých zaměstnanců došlo k tomu, že rozhodnutí o uznání osobou zdravotně znevýhodněnou pozbylo platnosti. Důvody výše uvedených změn jsou popsány v kapitole 3., části týkající se vymezených chráněných pracovních míst.

Na výplatu mzdových nároků zaměstnancům při platební neschopnosti zaměstnavatele, tj. **insolvenci**, bylo vynaloženo **159 554 tis. Kč** (meziročně méně o 46 671 tis. Kč, tj. o 22,6 %).

Uvedené nástroje a opatření nejsou součástí APZ.

3. Aktivní politika zaměstnanosti realizovaná ÚP ČR

Od roku 2012 přiděluje finanční prostředky na jednotlivé krajské pobočky Úřadu práce ČR Generální ředitelství Úřadu práce ČR, a to obdobným způsobem, jakým alokovalo finanční prostředky v uplynulých letech MPSV, tedy na základě kombinace ukazatelů charakterizujících trh práce.

Nejvíce prostředků na APZ je směřováno do regionů s nejhorší bilancí těchto ukazatelů. Z celkového objemu finančních prostředků ÚP ČR na APZ (včetně prostředků ESF) bylo nejvíce použito v Moravskoslezském, Jihomoravském a v Ústeckém kraji, podrobněji v příloze č. 17.

Rekvalifikace a poradenství

Rekvalifikace se svým zaměřením, obdobně jako v uplynulých letech, přizpůsobovaly požadavkům trhu práce a struktuře volných pracovních míst. Využívaly se nejen pro získání nové nebo rozšíření stávající kvalifikace, ale také k jejímu zvýšení a prohloubení, včetně udržování a obnovování.

V 1. pololetí 2013 se rekvalifikovalo 14 894 osob (o 5 192 více než v 1. pololetí 2012), **z toho 1 822 účastníků pokračovalo v rekvalifikaci zahájené v roce 2012.** Meziroční nárůst počtu účastníků rekvalifikace v průběhu 1. pololetí 2013 byl částečně ovlivněn zpružněním procesu zařazování účastníků do rekvalifikačních kurzů v souvislosti s vysoutěženými veřejnými zakázkami na realizaci rekvalifikačních programů. S ohledem na stav volných pracovních míst byly mimo jiné přednostně podporovány rekvalifikace s praktickou částí výuky a rekvalifikace směřující ke konkrétnímu pracovnímu uplatnění.

Nejpočetnější skupinou v rekvalifikaci byly osoby ve věku **20 - 24 let (17,6 %)**, dále osoby ve věku **35 - 39 let (13,6 %)** a **25 - 29 let** a **50 - 54 let** (obě věkové kategorie shodně 12,2 %).

Rekvalifikací se nejčastěji účastnili **vyučení (29,6 %)** a lidé s **úplným středním odborným vzděláním s maturitou (24,2 %)**.

Z hlediska **typu rekvalifikace** byly nejvíce využívány „**počítačové rekvalifikace – základní dovednosti**“ (**20,2 %**) a typ rekvalifikace „**zdravotnictví a sociální oblast**“ (11,9 %).

V 1. pololetí 2013 našlo zaměstnání do 12 měsíců po úspěšné rekvalifikaci 5 067 uchazečů o zaměstnání. Z nich se zaměstnalo do 3 měsíců po skončení rekvalifikace 67,6 % a do 6 měsíců 86,6 %.

V rámci **zvolené rekvalifikace** se v 1. pololetí 2013 **rekvalifikovalo 6 619 uchazečů o zaměstnání**, což je oproti stejnému období minulého roku, kdy začala realizace tohoto nástroje, o 4,3 tis. více.

V 1. pololetí 2013 bylo **na rekvalifikace, vč. zvolených rekvalifikací, vyčerpáno 131 405 tis. Kč**, tj. **9,0 %** všech prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ ze SR (v 1. pololetí 2012 bylo vyčerpáno 50 231 tis. Kč).

Nejvíce prostředků z celkového objemu prostředků ÚP ČR vynaložených na APZ čerpaných na rekvalifikace bylo na tento nástroj vynaloženo v Moravskoslezském kraji (17,2 %) a ve Zlínském kraji (11,7 %).

Poradenské činnosti byly v 1. pololetí 2013 cíleny zejména na obtížně umístitelné skupiny (osoby se zdravotním postižením, mladé do 20 let věku, dlouhodobě nezaměstnané, osoby s žádnou nebo nízkou úrovní kvalifikace, osoby nad 50 let, osoby pečující o děti do 15 let, atd.) ve snaze pomoci jim při hledání nového pracovního uplatnění, umožnit návrat do školského systému nebo doplnit

vzdělání a zprostředkovat další sociální integraci. Poradenské aktivity byly především v rámci projektů OP LZZ provázané s dalšími nástroji aktivní politiky zaměstnanosti.

Aktivity Informačních a poradenských středisek pro volbu a změnu povolání (IPS) jsou nedílnou součástí poradenských služeb poskytovaných ÚP ČR jak uchazečům o zaměstnání a zájemcům o zaměstnání tak klientům široké veřejnosti. Tyto aktivity byly prioritně orientovány na prevenci nezaměstnanosti. V rámci poskytovaných poradenských služeb byla dále věnována pozornost obtížně umístitelným skupinám klientů ÚP ČR, pro které byly mimo jiné realizovány skupinové poradenské programy (Job cluby).

Rekvalifikace a poradenské činnosti patřily k nejčastěji využívaným aktivitám v rámci Individuálních akčních plánů (IAP), které kontaktní pracoviště ÚP ČR sestavují v součinnosti s uchazeči o zaměstnání, kteří jsou v evidenci nepřetržitě déle než 5 měsíců. Vypracování tohoto dokumentu, který stanoví postup a časový harmonogram naplňování dohodnutých aktivit, včetně průběžné aktualizace a vyhodnocování, je jedním z nástrojů služeb zaměstnanosti, vedoucím k aktivizaci každého konkrétního uchazeče o zaměstnání na trhu práce, tj. k zaměstnání a ke zvýšení zaměstnatelnosti.

Veřejně prospěšné práce (VPP)

VPP jako časově omezené pracovní příležitosti slouží zejména k aktivaci a získání či zachování pracovních návyků u té skupiny uchazečů o zaměstnání, kde z důvodu příslušnosti k rizikové skupině (nízká kvalifikace, uchazeči starší 55 let, dlouhodobě nezaměstnaní, atd. - kritéria se mohou regionálně mírně odlišovat) je vysoké riziko vzniku dlouhodobé nezaměstnanosti a ztráty kompetencí rozhodných k získání a udržení zaměstnání. Jedná se o práce spočívající v údržbě veřejného prostranství, úklidu a údržbě veřejných budov a komunikací nebo obdobných činnostech ve prospěch obcí, státních a obecně prospěšných institucí.

Struktura použitých nástrojů APZ v 1. pololetí 2012 a 2013 (ÚP ČR a MPSV)

tab.č.23

nástroj APZ	Počty vytvořených míst (stav) k		Počty vytvořených míst celkem v průběhu		Počty podpořených uchazečů/osob (stav) k		Počty podpořených uchazečů/osob celkem v průběhu		Čerpání finančních prostředků od počátku roku (v tis. Kč)	
	30.6. 2012	30.6. 2013	1.pol. 2012	1.pol. 2013	30.6. 2012	30.6. 2013	1.pol. 2012	1.pol. 2013	1.pol. 2012	1.pol. 2013
Rekvalifikace ¹⁾	x	x	x	x	2 492	5 348	12 038	21 513	50 231	131 405
- rekvalifikace	x	x	x	x	25 155	40 836
- zvolená rekvalifikace (ZR)	x	x	x	x	994	2 887	2 336	6 619	6 876	50 099
- rekvalifikace OP LZZ	x	x	x	x	18 200	40 470
Veřejně prospěšné práce	7 165	19 783	7 532	16 730	6 418	18 629	7 173	16 341	261 350	496 282
- vytvoření VPP	3 488	4 103	3 642	3 456	3 228	3 672	3 561	3 146	90 926	122 467
- ESF - OP LZZ - VPP	3 677	15 680	3 890	13 274	3 190	14 957	3 612	13 195	170 425	373 814
Společensky účelná pracovní místa	8 429	12 325	5 592	9 271	8 227	11 944	5 585	9 077	131 212	278 148
- zřízená u zaměstnavatelů	423	289	101	93	380	242	143	108	1 983	10 115
- zřízená u jednotlivců (OSVČ)	3 463	2 508	905	1 037	3 463	2 508	905	1 037	30 729	49 917
- vyhrazená pro konkrétního uchazeče	3 570	2 333	3 581	1 430	3 510	2 144	3 630	1 264	94 478	71 906
- ESF - OP LZZ - SÚPM	973	7 195	1 005	6 711	874	7 050	907	6 668	4 023	146 210
Zaměstnanost občanů se zdravotním postižením	1 864	1 259	294	292	10 838	1 294	1 819	458	92 260	18 634
- zřízení chrán. pracovních míst ²⁾	1 864	1 259	294	292	1 564	1 099	388	351	12 554	15 560
- provoz chrán. pracovních míst *)	x	x	x	x	9 274	195	1 410	81	78 785	1 909
- pracovní rehabilitace	x	x	x	x	.	.	21	26	921	1 165
Cílené programy ESF - OP LZZ	344	751	152	612	385	896	227	714	359 682	269 493
Ostatní podpora zaměstnanosti									184 017	263 492
- programy pro podporu tvorby nových prac. míst (vč. investičních pobídek)									63 985	757
- ESF OP LZZ ostatní (SIP SeZam, SIP Real APZ, Vzdělávejte se!, VS pro růst!, v 1. pol. 2013 také VS pro stabilitu, Call centrum ÚP ČR a MIKOP)									120 031	262 735
Ostatní ³⁾									2 209	2 941
Aktivní politika čerpaná na ÚP ČR									1 080 961	1 460 394
- investiční pobídky									0	0
- APZ OP LZZ									25 661	8 542
- ostatní ³⁾									9 756	6 293
Aktivní politika čerpaná na MPSV									35 417	14 835
Aktivní politika zaměstnanosti celkem									1 116 378	1 475 229
z toho: financování programů ESF celkem									698 022	1 101 264

¹⁾ statistiky o počtech uchazečů v rekvalifikaci nerozlišují, zda se jedná o rekvalifikace financované z prostředků na národní APZ nebo z prostředků ESF

²⁾ včetně CHPM - SVČ OZP

³⁾ položky ostatní zahrnují APZ jinde nespécifikovanou (nákup služeb, ostatní nástroje – příspěvek na zapracování, překlenovací příspěvek) a čerpání z mimorozpočtových zdrojů

¹⁾ počet osob (zaměstnanců)

Pozn.: Finanční prostředky na rekvalifikace zahrnují i rekvalifikace zaměstnanců (286 tis. Kč v 1.pol. 2012 a 64 tis. Kč v 1.pol.2013)

V 1. pololetí 2013 bylo vytvořeno celkem **16 730 míst na VPP** (z toho 3 456 v rámci národních prostředků a 13 274 v rámci ESF) a na nich **umístěno 16 341 uchazečů o zaměstnání**, což je o 9 168 více, než za stejné období předchozího roku.

V 1. pololetí 2013 bylo vynaloženo na VPP ze SR a ESF celkem 496 282 tis. Kč (z toho 373 814 tis. Kč v rámci prostředků ESF), tj. o 234 931 tis. Kč více než v 1. pololetí 2012. **Podíl výdajů** na realizaci VPP (**34,0 %** celkových výdajů ÚP ČR) meziročně vzrostl (v 1. pololetí 2012 představoval 24,2 %).

Nárůst počtu podpořených osob nástrojem VPP v 1. pololetí 2013 mohl souviset s ukončením dočasné realizace institutu veřejné služby a transferem klientů, kteří vykonávali veřejnou službu do nástroje veřejně prospěšné práce. Zároveň v roce 2013 došlo k plošnému navýšení poskytovaných příspěvků, zejména u nejrizikovějších skupin uchazečů o zaměstnání. Rovněž došlo k modifikaci poskytování příspěvků tak, aby zaměstnavatelé byli více motivováni k uzavírání zkrácených pracovních úvazků, resp. k zaměstnání dvou uchazečů o zaměstnání na jednom pracovním místě. Důvodem k tomuto kroku je jednak snaha o poskytnutí podpory co nejširšímu okruhu uchazečů o zaměstnání a jednak snaha optimalizovat podporu i pro ty uchazeče o zaměstnání, kteří z různých důvodů nejsou schopni vykonávat pracovní činnost na plný úvazek. K těmto důvodům se řadí nejenom objektivní důvody v podobě nutné péče o dítě či osobu blízkou či například časové důvody způsobené dojížděnou do zaměstnání, ale v případě nástroje VPP rovněž subjektivní příčiny na straně dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů o zaměstnání, kteří po dlouhém vyloučení z trhu práce mají obtíže s pravidelnou docházkou do zaměstnání.

Tento nástroj APZ byl nejvíce využíván **v Ústeckém** (17,5 % prostředků ÚP ČR čerpaných ze SR na VPP) a v **Moravskoslezském kraji** (13,6 %).

Společensky účelná pracovní místa (SÚPM)

Společensky účelnými pracovními místy jsou pracovní místa, která zaměstnavatel zřizuje nebo vyhrazuje na základě dohody s ÚP ČR a obsazuje je uchazeči o zaměstnání. K SÚPM patří též pracovní místo zřízené uchazečem o zaměstnání za účelem výkonu samostatné výdělečné činnosti.

Tato pracovní místa mají umožnit trvalé nebo dlouhodobější zaměstnání uchazečům o zaměstnání, kterým nelze v současné době zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem.

V 1. pololetí 2013 ÚP ČR přispěl na zřízení nebo vyhrazení **9 271 pracovních míst** (z toho 2 560 v rámci národních prostředků a 6 711 v rámci prostředků ESF) a **na tato místa umístil 9 077 uchazečů o zaměstnání**, což je o 3 492 více než ve stejném období předchozího roku.

Na tento nástroj bylo vyčerpáno celkem **278 148 tis. Kč** (z toho 146 210 tis. Kč v rámci ESF), meziročně o 146 935 tis. Kč více, tj. o 112,0 %. Uvedený nárůst je obdobně jako u nástroje VPP způsoben optimalizací poskytování příspěvků a jejich výše a rovněž vyšším důrazem na realizaci nástrojů vytvářející nová pracovní místa. Do jisté míry může zejména ve 2. čtvrtletí roku 2013 hrát jistou roli velmi mírné oživení české ekonomiky (ve 2. čtvrtletí došlo po 6 předcházejících čtvrtletích k nárůstu HDP cca o 0,6 %), které sice není dostatečné k tvorbě nedotovaných pracovních míst, nicméně může se projevit v případě rozhodování zaměstnavatelů při vytváření dotovaných pracovních míst.

Podíl výdajů na realizaci SÚPM z celkových výdajů ÚP ČR na APZ (**19,0 %**) byl vyšší než v 1. pololetí 2012 (12,1 %).

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl vyčerpaných finančních prostředků na SÚPM v **Moravskoslezském** (22,2 %), **Jihomoravském** (13,8 %) a **Olomouckém kraji** (13,0 % z objemu prostředků vyčerpaných ÚP ČR ze státního rozpočtu na tento nástroj APZ), viz příloha č. 17.

Chráněná pracovní místa (CHPM)

V 1. pololetí 2013 bylo finančně podpořeno **zřízení celkem 292 nových pracovních míst**, na která bylo **umístěno od počátku roku 351 osob se zdravotním postižením (OZP)**. V těchto počtech jsou zahrnuta i místa pro OZP, které se rozhodnou vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Na zřízení CHPM bylo vynaloženo 15 560 tis. Kč, což je o 3 006 tis. Kč více než v 1. pololetí 2012.

Na **částečnou úhradu provozních nákladů CHPM** (na nichž bylo zaměstnáno 81 OZP) byly vynaloženy finanční prostředky ve výši 1 909 tis. Kč. Výrazný meziroční pokles počtu podpořených osob i vynaložených finančních prostředků je způsoben tím, že příspěvek na provozní náklady chráněného pracovního místa je

zaměstnavatelům s více než 50 % OZP poskytován v rámci příspěvku podle § 78 zákona o zaměstnanosti.

Celková částka na zřízení CHPM a na provoz CHPM činila 17 469 tis. Kč, což bylo o 73 870 tis. Kč méně než v 1. pololetí 2012. Jejich **podíl** z celkových výdajů ÚP ČR na APZ **se** meziročně **snížil** z 8,4 % na **1,2 %**.

Další formou podpory osob se zdravotním postižením (OZP) je **pracovní rehabilitace**, která je uskutečňována na základě individuálního plánu pracovní rehabilitace. Individuální plán pracovní rehabilitace obsahuje mimo jiné i jednotlivé formy pracovní rehabilitace a je ve své podstatě harmonogramem naplňování dohodnutého postupu vedoucího k pracovnímu uplatnění OZP. Nejčastěji zabezpečovanou formou pracovní rehabilitace byla příprava k práci. **Rozsah** tohoto způsobu **podpory** osob se zdravotním postižením **představoval v 1. pololetí 2013** objem **1 165 tis. Kč**, tj. o 244 tis. Kč více než ve stejném období předchozího roku.

Také čerpání finančních prostředků v rámci podpory zaměstnávání osob se zdravotním postižením podle **§ 78 zákona o zaměstnanosti**, se meziročně mírně snížilo **o 1 164 tis. Kč**.

V 1. pololetí 2013 bylo dále **vymezeno 3 119 CHPM**. Vymezování CHPM bylo v 1. pololetí 2013 realizováno v souvislosti s **novou právní úpravou účinnou od 1. 7. 2012**. Dle nové právní úpravy vzniká nárok na příspěvek podle § 78 zákona o zaměstnanosti, zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají zaměstnance se zdravotním postižením na CHPM. Účelem nové právní úpravy je **zefektivnění podpory poskytované v rámci příspěvku na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením, tj. vyloučit z této podpory tzv. fiktivní zaměstnavatele**, kteří svoji činnost realizují jen za účelem čerpání příspěvku.

Méně využívané nástroje APZ

Méně využívanými nástroji aktivní politiky zaměstnanosti jsou **příspěvek na zapracování, příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program a překlenovací příspěvek**.

- **Příspěvek na zapracování** může ÚP ČR poskytnout zaměstnavateli, který přijímá do pracovního poměru uchazeče o zaměstnání, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči. Příspěvek lze poskytovat maximálně po dobu 3 měsíců

a může činit nejvýše polovinu minimální mzdy na jednu fyzickou osobu, která zapracovává přijatého uchazeče o zaměstnání. V 1. pololetí 2013 bylo zaměstnavatelům z tohoto titulu vyplaceno **109 tis. Kč** a podpořeno **30 osob**.

- **Příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program** slouží k podpoře zaměstnavatelů, kteří z důvodu přechodu na nový podnikatelský program nemohou zabezpečit pro své zaměstnance práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby. V 1. pololetí 2013 na tento druh podpory **nebyly zaměstnavateli čerpány žádné finanční prostředky**.
- **Překlenovací příspěvek** může Úřad práce ČR poskytnout osobě samostatně výdělečně činné, již byl ÚP ČR poskytnut příspěvek na zřízení SÚPM za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti (SVČ). Poskytování tohoto příspěvku určeného ke krytí provozních nákladů začínajících OSVČ bylo obnoveno s platností od 1. ledna 2011. Příspěvek je poskytován jednorázově na dobu max. 5 měsíců ve výši 0,25 násobku průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí předcházejícího roku. V 1. pololetí 2013 bylo na tento příspěvek **vynaloženo 1 695 tis. Kč** a podpořeno bylo **112 osob**.

Informace o dalších opatřeních APZ realizovaných na úrovni MPSV i na ÚP ČR (systém investičních pobídek, projekty zaměstnanosti podporované Evropským sociálním fondem) **jsou uvedeny samostatně v následujících kapitolách 4. a 5.**

Plán ke zvýšení zaměstnanosti

Ministerstvo práce a sociálních věcí realizuje od března 2013 opatření v rámci sedmibodového **Plánu ke zvýšení zaměstnanosti**.

V rámci opatření „**Podpora zaměstnávání mladých uchazečů do 30 let**“ mohou zaměstnavatelé získat měsíční příspěvek od státu na tuto skupinu, a to až do výše 24 000 Kč (hrubá mzda plus odvody). Tento příspěvek může být poskytován až po dobu 12 měsíců. Vždy se musí jednat o nově přijatého mladého zaměstnance z evidence Úřadu práce ČR. Firmy také mohou získat jednorázově peníze na

vybavení, které pro zřízení tohoto místa potřebují. Do 30. 6. 2013 bylo takto podpořeno 5 851 uchazečů o zaměstnání.

V rámci opatření „**Zkrácené pracovní úvazky pro rodiče a dlouhodobě nezaměstnané**“, které má za cíl podpořit především rodiče, kteří pečují o malé děti a uchazeče o zaměstnání, kteří jsou v evidenci ÚP ČR déle než 1 rok. Zaměstnavatelé, kteří budou pracovní příležitosti na zkrácené úvazky vytvářet, získají příspěvek až ve výši 12 000 Kč. Do 30. 6. 2013 bylo takto podpořeno 1 048 uchazečů o zaměstnání.

Opatření „**Pomoc obcím a občanskému sektoru**“ má za cíl formou dotací na mzdy pomoci obcím a neziskovým organizacím vytvořit veřejně prospěšné práce nebo společensky účelná pracovní místa pro uchazeče o zaměstnání. Příspěvek se poskytuje až do výše 15 000 Kč (mzda plus odvody) na jednoho nezaměstnaného z evidence ÚP ČR. Do 30. 6. 2013 bylo takto podpořeno 24 381 uchazečů o zaměstnání.

V rámci opatření „**Zaměstnej sám sebe. Bud' OSVČ**“ podporuje ÚP ČR uchazeče o zaměstnání, kteří se rozhodnou podnikat. Budoucímu OSVČ lze poskytnout příspěvek na podnikání v průměru 40 až 80 tis. Kč. Podmínkou poskytnutí finančních prostředků bude závazek, že nezaměstnaný bude svoji živnost provozovat po předem dohodnutou dobu, tj. obvykle 1 až 2 roky. Do 30. 6. 2013 bylo takto podpořeno 1 037 uchazečů o zaměstnání.

V návaznosti na jednání s představiteli zaměstnavatelů a odborů Ministerstvo práce a sociálních věcí výrazně zjednodušilo podmínky pro možnost vstupu zaměstnavatelů v přechodně obtížné hospodářské situaci do projektu „**Kurzarbeit - Projekt Vzdělávejte se pro stabilitu!**“. Zjednodušení spočívá v tom, že zaměstnavatel nemusí prokazovat pokles tržeb za celou společnost (IČ), ale pouze za konkrétní provozovnu, závod apod. Dále není nutné, aby zaměstnavatel aplikoval ustanovení § 209 zákoníku práce, tj. deklaroval, že není schopen přidělovat zaměstnancům práci ve sjednaném rozsahu. Do 30. 6. 2013 bylo v rámci tohoto projektu podpořeno 506 zaměstnanců podniků v obtížné ekonomické situaci.

Opatření „**Chceš práci. Rekvalifikuj se!**“ má za cíl vycházet při zaměření rekvalifikací zejména z požadavků zaměstnavatelů, a dále zabezpečit odborně vzdělané zaměstnance v oborech s dlouhodobým nedostatkem pracovní síly, tj. zejména v technických oborech a profesích. Do 30. 6. 2013 bylo takto podpořeno 21 513 uchazečů o zaměstnání.

V rámci opatření „**Lepší rady a pomoc**“ ÚP ČR zabezpečuje kvalitnější a rozsáhlejší poradenství uchazečům o zaměstnání, zaměstnavatelům, starostům měst a obcí a také sociálním partnerům. Taktéž byla přijata opatření, která vedou ke zlepšení komunikace a informovanosti mezi kontaktními a krajskými pracovišti ÚP ČR a zaměstnavateli. K tomuto opatření dochází zejména proto, že kontaktní pracoviště ÚP ČR jsou základním prvkem struktury služeb zaměstnanosti. Jedná se o výrazné zvýšení kontaktu mezi jednotlivými subjekty na trhu práce, čímž dochází ke stimulaci poptávky po pracovní síle. Opatření zahrnuje posílení personálních kapacit o 700 zaměstnanců ÚP ČR.

4. Systém investičních pobídek

Investiční pobídky do zpracovatelského průmyslu v gesci Úřadu práce ČR - Generálního ředitelství (dále jen „ÚP ČR – GŘ“) jsou poskytovány na základě zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách, ve znění pozdějších předpisů, a na základě zákona o zaměstnanosti. ÚP ČR – GŘ má v gesci dvě formy pobídek, tj. hmotnou podporu **vytváření nových pracovních míst a hmotnou podporu rekvalifikace nebo školení zaměstnanců**. Pobídky byly v předchozích letech poskytovány MPSV. Vznikem ÚP ČR – GŘ přešla práva a povinnosti při uzavírání dohod a poskytování hmotné podpory z MPSV na ÚP ČR – GŘ.

V **1. pololetí 2013** ÚP ČR - GŘ poskytl **investiční pobídku 1 investorovi z Moravskoslezského kraje v hodnotě 756,95 tis. Kč**, z toho 275,0 tis. na podporu pracovních míst a 481,95 tis. na podporu rekvalifikace nebo školení zaměstnanců (viz příloha č. 18 a 19).

Na základě doplatku Dohod v rámci Investičních pobídek byla podpořena již vytvořená **nová pracovní místa pro 11 zaměstnanců vedených dlouhodobě na Úřadu práce ČR nebo se změněnou pracovní schopností**.

5. Projekty financované z prostředků Evropského sociálního fondu

Významným zdrojem finančních prostředků na aktivity služeb zaměstnanosti je Evropský sociální fond (ESF). Prostředky ESF jsou v roce 2013 čerpány na základě **operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) programovacího období 2007 – 2013**. Jeho globálním cílem je „Zvýšit zaměstnanost

a zaměstnatelnost lidí v ČR na úroveň průměru 15 nejlepších zemí EU“. V souladu s tímto cílem a s návrhy a strategiemi obsaženými v Národním strategickém referenčním rámci 2007 - 2013 (a dalších dokumentech) jsou koncipovány prioritní osy OP LZZ.

Oblasti zaměstnanosti se týkají především tyto prioritní osy a oblasti podpory:

Prioritní osy a oblasti podpory OP LZZ

tab. č. 24

Prioritní osa	Oblast podpory	
PO 1	Adaptabilita	
	Oblast podpory 1.1	Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků
	Oblast podpory 1.2 (část)	Zvýšení adaptability zaměstnanců restrukturalizovaných podniků
PO 2	Aktivní politiky trhu práce	
	Oblast podpory 2.1	Posílení aktivních politik zaměstnanosti
	Oblast podpory 2.2	Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj
PO 3	Sociální integrace a rovné příležitosti	
	Oblast podpory 3.3	Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce

Další oblasti podpory 3.1 a 3.2 jsou zaměřeny především na oblast sociálních služeb, 3.4 na rovné příležitosti a sladování rodinného a pracovního života⁷, prioritní osa PO 5, oblast podpory 5.1 na mezinárodní spolupráci v oblasti rozvoje lidských zdrojů a zaměstnanosti.

Tato část si neklade za cíl popsat všechny realizované projekty, její součástí jsou ty, které mají vazbu na prostředky vyčleněné na politiku zaměstnanosti (především individuální projekty realizované ÚP ČR, národní individuální projekty), grantové projekty vztahující se k aktivní politice zaměstnanosti a systémové projekty zaměřené na modernizaci služeb zaměstnanosti.

⁷ **Oblast podpory 3.1 - Podpora sociální integrace a sociálních služeb** je zaměřena na cílové skupiny v ohrožení sociálním vyloučením či přímo sociálně vyloučené; jedním z nástrojů pro prevenci nebo boj proti sociálnímu vyloučení je zvyšování kompetencí příslušníků cílových skupin a zlepšování jejich situace na trhu práce. V této oblasti se realizují **projekty zaměřené na kvalitu a dostupnost sociálních služeb, případně na vzdělávání jejich pracovníků, ale také projekty zaměřené přímo na uplatnitelnost cílových skupin na trhu práce** nebo přímo na rozvoj sociálního podnikání.

Oblast podpory 3.2 - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit je zaměřena stejným směrem, jako oblast podpory 3.1 cílovou skupinou jsou přímo příslušníci romských lokalit.

Oblast podpory 3.4 - Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života - nejčastějšími aktivitami jsou příprava na SVČ, kvalifikační a rekvalifikační programy, motivační kurzy, kariéerní poradenství a bilanční diagnostika, v oblasti sladování pracovního a rodinného života je to zejména zavádění flexibilních forem práce, podnikových služeb péče o děti, motivace a vzdělávání zaměstnavatelů v této oblasti.

- **Prioritní osa 1 OP LZZ – Adaptabilita**

V rámci **oblasti podpory 1.1 Zvýšení adaptability zaměstnanců a konkurenceschopnosti podniků** byla v první polovině roku 2013 zahájena realizace projektů z výzvy č. 94 zaměřené **převážně na odborné vzdělávání zaměstnanců a vytváření/rozvoj podnikových systémů vzdělávání**. Celkem bylo v této výzvě podpořeno 372 projektů ve výši 1,1 mld. Kč.

V důsledku podpoření menšího počtu projektů než bylo předpokládáno v rámci výzvy „EDUCA III“ (předloženo 386 projektových žádostí, podpořeno 89), byla v březnu 2013 vyhlášena výzva „EDUCA IV“ na podporu zvýšení kvalifikační úrovně, profesních dovedností a znalostí zaměstnanců a zaměstnavatelů, s cílem přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti podnikatelských subjektů ve vybraných CZ - NACE. Výzva je zaměřena na podporu specifického vzdělávání, alokace výzvy je 200 mil. Kč.

V 1. pololetí roku 2013 dále probíhala realizace projektu **„Vzdělávejte se pro růst!“**, který je určen zaměstnavatelům v odvětvích s předpokladem růstu a s významným podílem na tvorbě HDP. Jeho realizace byla zahájena 31. 5. 2011 **s rozpočtem 850 000 tis. Kč**. V červnu 2013 bylo rozhodnuto o prodloužení projektu podstatnou změnou do 28. 2. 2014, přičemž vzdělávací aktivity zaměstnavatelů skončí v prosinci 2013. Jsou podporovány cílové skupiny zaměstnanců a zaměstnavatelů v odvětvích:

- zpracovatelský průmysl,
- zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi,
- stavebnictví,
- velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba,
- ubytování, stravování a pohostinství (pouze žádosti podané do 30. 11. 2011),
- zdravotní a sociální péče.

Celkem bylo k 30. 6. 2013 v rámci tohoto projektu vyčerpáno 559 257 tis. Kč a podpořeno 20 123 zaměstnanců. Realizace projektu měla být původně ukončena k 31. 7. 2013, avšak dne 27. 6. 2013 byla prodloužena o 7 měsíců, tj. do 28. 2. 2014.

Projekt **„Rozvoj kvalifikační úrovně a kompetencí pracovníků v cestovním ruchu“ (zkráceně „Vzdělávání v cestovním ruchu!“)**, jehož příjemcem je Česká centrála cestovního ruchu - CzechTourism, je realizován od 1. 11. 2011 a jeho **rozpočet je 133 969 tis. Kč**. Posláním projektu je zvýšení zaměstnatelnosti

pracovníků ve službách cestovního ruchu prostřednictvím rozšíření jejich znalostí a dovedností. Uvedeného cíle chce žadatel dosáhnout především realizací vzdělávacích aktivit cílených na jednotlivé podporované skupiny CZ-NACE. Vzhledem k rozdílným potřebám a úrovni odborných znalostí a kompetencí jsou vzdělávací aktivity připraveny specificky pro řadové zaměstnance, střední a vyšší management. Stěžejní součástí vzdělávacích aktivit je zaměření na zapojení odborníků z praxe, kteří mohou cílové skupině vedle odborných znalostí nabídnout i široké praktické zkušenosti. Pro ty zájemce z cílové skupiny, kterým prezenční forma nevyhovuje, jsou připraveny e-learningové moduly a e-knihovna obsahující odborné publikace. V prvním pololetí roku 2013 pokračovala úspěšná realizace tohoto projektu.

Od 17. 9. 2012 probíhá realizace projektu „**Vzdělávejte se pro stabilitu!**“, který navazuje na úspěšný projekt „Vzdělávejte se!“. Projekt je zaváděn jakožto opatření politiky zaměstnanosti na podporu udržení zaměstnanosti v podnicích postižených negativním vývojem ekonomiky. Podmínkou vstupu do projektu původně bylo, že firma musí na zapojené zaměstnance aplikovat § 209 zákoníku práce. Vzhledem k nízkému zájmu zaměstnavatelů o vstup do projektu byly od 23. 5. 2013 podmínky vstupu upraveny. Postačující podmínkou je nyní to, že zaměstnavatel není schopen svým zaměstnancům přidělovat práci v rozsahu stanovené týdenní pracovní doby a zároveň prokáže meziroční propad tržeb o více než 20 % (nově možno posuzovat i za dotčenou provozovnu). Zaměstnavatel v době, kdy není schopen svým zaměstnancům přidělovat práci, pro tyto zaměstnance zajišťuje odborný rozvoj, a to jak externím vzdělávacím zařízením, tak interními lektory zaměstnavatele. Odborný rozvoj může být realizován jako akreditovaný i neakreditovaný, jako obecné i specifické vzdělávání. V zájmu sladění kvalifikačních potřeb a získání dostatečné praxe na pracovišti je umožněno, aby výuka rovněž obsahovala praktickou část s možným průběhem přímo na pracovištích zaměstnavatele. Zaměstnavateli je v souladu s podmínkami veřejné podpory poskytován příspěvek na zajištění odborného rozvoje a na mzdové náklady, které vynaložil za dobu účasti zaměstnanců na odborném rozvoji. Rozpočet projektu je 400 000 tis. Kč. Celkem bylo k 30. 6. 2013 v rámci tohoto projektu vyčerpáno 14 627 tis. Kč a podpořeno 585 zaměstnanců.

Dne 30. 9. 2011 byla vyhlášena Zprostředkujícím subjektem výzva č. 82 k předkládání *regionálních individuálních projektů* „**Vzdělávejte se pro růst!** –

regiony“ s celkovou alokací 600 000 tis. Kč. Výzva byla určena pro Úřad práce ČR a celkem bylo předloženo 13 projektů za cca 595 000 tis. Kč. Tyto projekty jsou v jednotlivých regionech **realizovány od 1. 5. 2012.**

Dne 22. 2. 2013 byla vyhlášena Zprostředkujícím subjektem výzva č. B1 k předkládání *regionálních individuálních projektů* „**Vzdělávejte se pro růst! – regiony II.**“ s celkovou alokací 600 000 tis. Kč. Výzva byla určena pro Úřad práce ČR a celkem bylo předloženo 13 projektů za cca 596 000 tis. Kč. Tyto projekty jsou v jednotlivých regionech **realizovány od 1. 6. 2013.**

Dne 30. 11. 2012 byla dále vyhlášena výzva č. A5 k předložení **národního individuálního projektu zaměřeného na vzdělávání zaměstnanců – osob se zdravotním postižením.** Výzva je určena pro Fond dalšího vzdělávání s celkovou alokací 170 000 tis. Kč. Projekt je v realizaci od 1. 1. 2013.

V rámci oblasti podpory **1.2 Zvýšení adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů restrukturalizovaných podniků** pokračuje realizace posledního z **regionálních individuálních projektů** typu **RESTART** (jako jedno z opatření na potlačení dopadů krize). Hlavním cílem těchto projektů bylo podchycení zaměstnanců před tím, než s nimi zaměstnavatel rozváže pracovní poměr z organizačních důvodů. Podpora v rámci projektů má napomoci jejich dalšímu osobnímu a profesnímu rozvoji prostřednictvím širokého spektra poradenských a vzdělávacích aktivit. Získaný kvalifikační profil by měl přispět ke snadnějšímu nalezení nového pracovního uplatnění na trhu práce, případně zahájení samostatné výdělečné činnosti. V 1. polovině roku 2013 byl v realizaci **1 projekt** ÚP ČR.

V oblasti podpory 1.2 dále pokračuje realizace **grantových projektů**, jejichž cílem je zajistit především vhodnou rekvalifikaci v době, kdy zaměstnancům běží výpovědní lhůta u stávajícího zaměstnavatele. Rekvalifikace by měla vycházet z požadavků trhu práce s cílem nalézt nové pracovní uplatnění u nového zaměstnavatele nebo zahájení samostatné výdělečné činnosti. Projekty jsou zaměřeny na rekvalifikaci, další profesní vzdělávání zaměstnanců, včetně aplikování moderních forem vzdělávání zaměstnanců, pracovní-profesní poradenství, poskytování mzdových příspěvků zaměstnavatelům, uplatňování pružných forem organizace práce a podporu zahájení podnikatelské činnosti přípravou nových podnikatelů. Objem finančních prostředků na schválené a úspěšně realizované projekty činí 141 mil. Kč.

- **Prioritní osa 2 OP LZZ – Aktivní politiky trhu práce**

V rámci oblasti podpory 2.1 Posílení aktivních politik zaměstnanosti byly v 1. polovině roku 2013 realizovány **čtyři národní individuální projekty (NIP)** – „**Vzdělávejte se pro růst! – rekvalifikace**“, „**Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti**“, který zahrnuje nástroje **VPP** a **vyhrazená SÚPM**, a od 1. 6. 2013 je v realizaci nový projekt „**Vzdělávání a dovednosti pro trh práce**“, který je zaměřen na rekvalifikace a poradenské činnosti. Inovativním prvkem v tomto projektu je především možnost **zvolených rekvalifikací**. Výše uvedené projekty jsou zaměřeny na jednotlivé nástroje aktivní politiky zaměstnanosti jako doplnění národní APZ.

V rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst! - pracovní příležitosti“ bylo do 30. 6. 2013 podpořeno 28 567 osob, v rámci projektu „Vzdělávejte se pro růst! - rekvalifikace“ se pak jednalo o 17 094 podpořených osob.

Dále je také v realizaci projekt „**Vzdělávání uchazečů o zaměstnání v oblasti socioekonomických kompetencí (SEKO)**“, jehož příjemcem je Fond dalšího vzdělávání. Hlavním cílem projektu je zvýšit šance klientů Úřadu práce ČR na získání a udržení si zaměstnání prostřednictvím rozvoje jejich socioekonomických kompetencí, tedy finanční gramotnosti a dalších sociálních dovedností. Na tyto čtyři projekty je alokováno celkem 4 747 977 tis. Kč, celkem bylo k 30. 6. 2013 vyčerpáno 943 149 tis. Kč.

V rámci této oblasti podpory předkládá Úřad práce ČR **regionální individuální projekty (RIP)**. Akcentuje v nich problematiku daného regionu, a z tohoto důvodu má možnost vybrat do svých projektů potřebnou paletu nástrojů a opatření APZ. Jedná se o různé typy motivačních aktivit, poradenství pro uplatnění na trhu práce, přípravu na rekvalifikace, rekvalifikace, zprostředkování zaměstnání apod. RIP jsou zaměřeny zejména na cílové skupiny osob nad 50 let, mladých bez vzdělání, dlouhodobě a opakovaně nezaměstnaných, osob se zdravotním postižením, osob s nízkou kvalifikací apod. Na základě **první výzvy** (z roku 2008) bylo k 30. 6. 2013 **v realizaci posledních 11 projektů** (z celkem 81 schválených projektů). **Druhá výzva** (vyhlášena 15. 12. 2010) trvá do konce roku 2013. Celková alokace na tuto výzvu byla stanovena na 1,466 mld. Kč, následně byla alokace navýšena na celkových 2,793 mld. Kč. Výzva byla původně určena pověřeným ÚP ČR (na rozdíl od první, v níž mohly projekty předkládat i okresní ÚP ČR). Od 1. 4. 2011 došlo ke změně, jediným příjemcem pro RIP se stal ÚP ČR, který

předkládá žádosti prostřednictvím Krajských poboček ÚP ČR. Na základě této výzvy bylo do 30. 6. 2013 předloženo celkem 73 projektů, z nichž bylo 68 schváleno k realizaci s celkovou alokací cca 2,807 mld. Kč (z toho 14 projektů jsou **Odborné praxe pro mladé do 30 let** s celkovou alokací 1,034 mld. Kč), 2 RIP byly staženy žadatelem a 3 RIP byly ve fázi hodnocení.

Dne 2. 7. 2012 byla vyhlášena výzva určená pro Fond dalšího vzdělávání a dne 3. 9. 2012 byl k realizaci schválen v jejím rámci předložený individuální projekt **Stáže pro mladé zájemce o zaměstnání. Realizace projektu začala 1. 9. 2012 a ukončena bude 31. 8. 2015.** Celkový rozpočet projektu je ve výši 71,2 mil. Kč.

V rámci oblasti podpory 2.1 byly od začátku programového období do 31. 12. 2012 vyhlášeny čtyři výzvy na **grantové projekty (GP)**. Potenciálními žadateli v rámci výzev pro předkládání grantových projektů v této oblasti podpory jsou vzdělávací a poradenské instituce (fyzické nebo právnické osoby), organizace sociálních partnerů a neziskové organizace, přičemž okruh oprávněných žadatelů je vždy upřesněn v každé výzvě.

V rámci **první** a **druhé** výzvy bylo od roku 2010 (resp. 2011) v realizaci 123 grantových projektů (54 v první výzvě, 69 ve druhé výzvě), které ukončily svou realizaci k 30. 6. 2012 (první výzva), resp. 30. 6. 2013 (druhá výzva). U těchto projektů dochází k jejich uzavírání a schvalování závěrečných monitorovacích zpráv.

V rámci **třetí výzvy** je v současné době v realizaci 85 grantových projektů, které musí ukončit svou realizaci nejpozději do 30. 6. 2014.

V prvních třech výzvách bylo tedy kontrahováno 208 grantových projektů v celkové výši necelé 1,1 mld. Kč.

V rámci čtvrté výzvy zahájilo realizaci v období od 1. 12. 2012 do 1. 7. 2013 celkem 86 grantových projektů s alokací 445,2 mil. Kč. Projekty v rámci 4. výzvy musí ukončit svou realizaci nejpozději k 30. 6. 2015.

Další výzva pro předkládání grantových projektů v oblasti podpory 2.1 nebude realizována.

V rámci oblasti podpory **2.2 Modernizace institucí a zavedení systému kvality služeb zaměstnanosti a jejich rozvoj** probíhala v 1. polovině roku 2013 realizace následujících systémových individuálních projektů (SIP):

- Personální a odborné zajištění realizace aktivní politiky zaměstnanosti na Úřadu práce ČR (RealAPZ), realizace ukončena 31. 1. 2013,

- Rozvoj Národní soustavy povolání a sektorových rad jako nástroje zaměstnavatelů k ovlivňování rozvoje lidských zdrojů v ČR (NSP II),
- Regionální sítě spolupráce v pracovní rehabilitaci (PREGNET),
- Call centrum Úřadu práce ČR (Call centrum ÚP ČR),
- Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR (Efektivní systém rozvoje),
- Zajištění pilotního provozu prostředí centralizované datové infrastruktury pro provoz agendových aplikací, pilotní provoz aplikací na podporu zaměstnanosti a zaškolení uživatelů pro jejich efektivní využívání (CEDAIN). Cílem projektu je vybudování prostředí pro centralizovaný provoz systémů zaměstnanosti.
- Metodika individuální a komplexní práce s klienty ÚP ČR (MIKOP), realizován od 1. 1. 2013,
- Systém efektivního řízení lidských zdrojů Úřadu práce ČR (Řízení LZ ÚP ČR), realizován od 1. 5. 2013,

V průběhu roku 2013 byly ukončeny dva z výše uvedených projektů, a to „Personální a odborné zajištění realizace aktivní politiky zaměstnanosti na Úřadu práce ČR“ (RealAPZ) a „Zajištění pilotního provozu prostředí centralizované datové infrastruktury pro provoz agendových aplikací, pilotní provoz aplikací na podporu zaměstnanosti a zaškolení uživatelů pro jejich efektivní využívání“ (CEDAIN). Poskytování poradenství v oblasti zaměstnanosti a sociálního zabezpečení skrze call centrum bylo zajištěno a rozšířeno o regionální rozměr poradenství v projektu „Call centrum Úřadu práce ČR“.

V rámci projektu „Efektivní systém rozvoje zaměstnanosti, výkonu komplexních kontrol a potírání nelegálního zaměstnávání v ČR“ byl od roku 2012 (do září 2013) realizován systém **Docházky nezaměstnaných (DoNez)** jako pilotní opatření v souvislosti s dlouhodobým záměrem MPSV v boji s nelegálním zaměstnáváním.

Na základě **vyhodnocení** klíčové aktivity projektu „Docházky nezaměstnaných“ došlo ke zjištění, že postup práce s uchazeči o zaměstnání byl výrazně represivní a nekomplexní.

Nekomplexnost byla spojována s omezeným přístupem ke zprostředkování práce, se kterým se klienti ÚP ČR na pracovišti Czech Point setkávali. Předmětem kritiky ombudsmana bylo pouhé předání seznamu volných míst bez ohledu na

potřeby a možnosti uchazečů. To bylo také důvodem připomínkování skutečnosti, že zprostředkování zaměstnání neprovádí odborný zprostředkovatel s plnou erudicí a znalostí postupu ÚP ČR.

Po zhodnocení poznatků z uplatňování dosavadního postupu a metodik dospělo MPSV k rozhodnutí **změnit pouze represivní přístup při potírání nelegální práce na postup pozitivní s prvky inovativnosti.**

Toto rozhodnutí vedlo k návrhu vytvořit novou samostatnou klíčovou aktivitu projektu „Činnost pracovního týmu poradců prevence nelegálního zaměstnávání ÚP ČR“. Jejím cílem bude využít dosavadních poznatků z realizace Docházky nezaměstnaných a vytvořit nové metodické postupy pro účinné potírání nelegální práce, ale současně pozitivně působit na klienty ÚP ČR tak, aby bylo dosaženo jejich většího uvědomění si škodlivosti nelegálního zaměstnávání a jeho dopadu na ně. Důraz nového přístupu je kladen na rozšíření prevence, při zachování intenzity práce s uchazečem o zaměstnání, která byla vyhodnocena jako vysoce účinná. Půjde tak o realizaci intenzivního vysoce odborného poradenství ve vztahu k vybraným uchazečům. Nově byl sestaven tým 154 poradců prevence nelegálního zaměstnávání rozmístěných na pobočkách Úřadu práce ČR podle počtu dlouhodobě nezaměstnaných uchazečů evidovaných nad 6 měsíců na ÚP ČR. Tito poradci budou edukačně působit na dlouhodobě nezaměstnané formou intenzivní individuální a skupinové práce s klienty ÚP ČR.

- **Prioritní osa 3 OP LZZ – Sociální integrace a rovné příležitosti**

V **oblasti podpory 3.3 Integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce** bylo vyhlášeno pět výzev na **grantové projekty**. Projekty jsou převážně dvouleté a jsou zaměřeny na integraci sociálně vyloučených skupin na trhu práce.

Nejčastějšími aktivitami v projektech jsou motivační kurzy, pracovní diagnostika, vzdělávací kurzy a rekvalifikace, poradenství, odborné praxe, místa na zkoušku, zprostředkování zaměstnání a tvorba pracovních míst, nejčastěji s čerpáním mzdových příspěvků. Realizovány jsou projekty regionálního i nadregionálního charakteru, v části projektů probíhá realizace ve spolupráci s partnerskými organizacemi. Nejčastějšími žadateli a příjemci v projektech oblasti podpory 3.3 jsou neziskové organizace (občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, církevní

organizace) a vzdělávací organizace, v menší míře pak školy a obce. K 31. 7. 2013 bylo v realizaci celkem 244 projektů a u 113 projektů již skončila realizace.

V rámci **první** termínované **výzvy** vyhlášené v listopadu 2008 bylo **schváleno 61** projektů v celkové výši 277 980,6 tis. Kč. Všechny 61 projektů již ukončilo realizaci. V této výzvě bylo podpořeno 6 814 osob a bylo vytvořeno 400 nových pracovních míst.

Druhá výzva z prosince 2009 byla z pohledu cílových skupin a oprávněných aktivit koncipována velmi podobně jako výzva předcházející. V rámci ní bylo výběrovou komisí **schváleno** k realizaci **48 projektů** s plánovanými náklady 218 403,3 tis. Kč. Jeden z úspěšných žadatelů od realizace odstoupil z organizačních důvodů ještě před podpisem právního aktu, realizováno tedy bylo celkem 47. V průběhu první poloviny roku 2013 skončila realizace u zbývajících 9 projektů. V této výzvě bylo podpořeno 2 966 osob a bylo vytvořeno 439 nových pracovních míst.

Třetí výzva z června 2010 byla rozšířena o možnost, kdy jeden žadatel směl předložit maximálně dva různě zaměřené projekty (v předchozích výzvách to mohl být pouze jeden projekt). Výběrová komise v této výzvě schválila k realizaci **60** projektů. Před uzavřením právního aktu dva projekty odstoupily od realizace z organizačních důvodů, do realizace vstoupil jeden projekt ze zásobníku. Většina projektů z **59** projektů s plánovanými náklady za 291 554,6 tis. Kč vstoupila do realizace v průběhu druhé poloviny roku 2011. Jeden projekt předčasně ukončil realizaci. Obsahové zaměření projektů je obdobné jako u předchozích dvou výzev. Během 1. pololetí roku 2013 bylo 57 projektů v druhé části své realizace.

V rámci další **čtvrté výzvy** z roku 2011, bylo schváleno k realizaci **80** projektů s náklady za 394 304,2 tis. Kč. Zaměření výzvy se zásadním způsobem neliší od výzev předcházejících, v některých dílčích aspektech byla výzva upravena v návaznosti na výstupy fokusní skupiny a na základě požadavků Řídicího orgánu OP LZZ byla zdůrazněna tvorba nových pracovních míst jako jedné z podporovaných aktivit. Před podpisem právního aktu od realizace odstoupily tři projekty, které byly nahrazeny třemi projekty ze zásobníku. V průběhu 1. pololetí roku 2013 bylo všech 80 projektů přibližně v půli své realizace.

Poslední **pátá výzva** byla vyhlášena v roce 2012. Alokace prostředků na tuto výzvu činila v době jejího vyhlášení 335 597 tis. Kč, tato částka však byla v listopadu 2012 navýšena na 557 000 tis. Kč. Obsahově je poslední výzva zaměřena velmi

podobně jako předcházející výzvy, pouze na základě závěrů fokusní skupiny a výsledků hodnocení předchozích výzev byla doplněna o přesnější vymezení cílových skupin a popis podporovaných klíčových aktivit. K realizaci bylo výběrovou komisí schváleno 112 projektů, 111 projektů zahájilo realizaci, a to převážně v březnu a dubnu 2013.

V rámci oblasti podpory 3.3 byla v roce 2010 rovněž vyhlášena výzva č. 61 s alokací ve výši 100 000 tis. Kč pro příjemce – Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra a Probační a mediační službu. Celkem jsou v realizaci 3 individuální projekty:

- Projekt Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce (MO)
- Projekt Per Aspera (PMS) – projekt je zaměřen na podporu zaměstnávání OZP ve struktuře Probační a mediační služby
- Projekt Asistent prevence kriminality (MV).

Realizace projektu „**Asistent prevence kriminality**“ probíhá dle plánu a očekáváme bezproblémové dosažení jeho cílů ve stanoveném časovém harmonogramu. Realizace projektu „**Začleňování válečných veteránů do civilního života s důrazem na uplatnění na trhu práce**“ probíhá dle harmonogramu, ale z informací uvedených v monitorovací zprávě (MZ) za období 1. 1. 2013 – 30. 6. 2013 je zřejmé, že příjemce začíná mít problémy s naplňováním monitorovacích indikátorů (MI) a pravděpodobně bude nucen požádat o jejich snížení. Předložení žádosti o podstatnou změnu očekáváme před koncem druhého pololetí 2013. Realizace projektu „**Per Aspera**“ bylo nutné ukončit před naplněním jeho cílů v souvislosti se změnou zákona o zaměstnanosti a nemožností realizovat zaměstnávání zdravotně postižených přes agentury práce, s čímž projekt počítal. Projekt byl ukončen k termínu 22. 4. 2013 s tím, že náklady vynaložené příjemcem a schválené v rámci předložených MZ budou posouzeny jako uznatelné, neboť v průběhu realizace bylo dosaženo alespoň částečných výsledků projektu. Navíc příjemce nemohl očekávat změnu zákona o zaměstnanosti a nemohl ji ani nijak ovlivnit. Závěrečná MZ bude schválena v průběhu druhého pololetí 2013 a ihned poté bude vydáno změnové rozhodnutí a projekt bude ukončen i formálně.

Dále je v realizaci individuální projekt MPSV „**Podpora pracovního uplatnění starších osob v souvislosti s vyhlášením roku 2012 Evropským rokem aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity**“, který byl předložen v rámci výzvy

vyhlášené dne 12. 10. 2011. Jeho realizace byla zahájena 1. 6. 2012, ale v jejím průběhu se vyskytlo několik problémů, které způsobily pozdější zahájení projektových aktivit, a na základě toho byla na žádost příjemce sloučena první dvě monitorovací období. V prvním pololetí 2013 byla podstatnou změnou prodloužena realizace projektu o 6 měsíců do 30. 11. 2014 tak, aby bylo možné dosáhnout plánovaných výsledků.

V rámci výzvy vyhlášené dne 30. 3. 2012 byl předložen projekt „**Reintegrace**“, jehož příjemcem je Vězeňská služba ČR. Jeho realizace měla být po změně harmonogramu zahájena 1. 3. 2013. Příjemce však neakceptoval Podmínky použití prostředků z OP LZZ a vlastní realizaci projektu nezahájil. Ve 2. pololetí 2013 bude na žádost příjemce předčasně ukončena realizace projektu.

V. Mezinárodní srovnání zaměstnanosti a nezaměstnanosti

V této části jsou shrnuty poslední dostupné **vybrané ukazatele trhu práce** podle EUROSTATu (Statistický úřad Evropského společenství)⁸⁾. S ohledem na termín zpracování toho materiálu jsou použita data aktuální k 10. říjnu 2013.

Zatímco v roce 2011 **zaměstnanost EU27** meziročně vzrostla o 0,3 %, **v roce 2012** byl zaznamenán **pokles o 0,5 %**. V **ČR** naopak zaměstnanost v roce 2012 **vzrostla o 0,4 %**. Ve **2. čtvrtletí 2013** pokračoval v **EU27 pokles** zaměstnanosti (o 0,4 %), v **ČR** pokračoval **nárůst** zaměstnanosti (o 1,3 %). Nejvyšší nárůst zaměstnanosti ve 2. čtvrtletí 2013 byl zaznamenán na Maltě (3,6 %), v Estonsku a Lotyšsku (obě země shodně nárůst o 3,0 %). Naopak nejvyšší pokles zaměstnanosti byl patrný na Kypru (pokles o 6,1 %), v Řecku (pokles o 4,3 %) a Portugalsku (pokles o 4,0 %).

Celková míra zaměstnanosti (MZ) osob ve věku 20 – 64 let (MZ) v **EU 27 v roce 2012** činila **68,5 %**, což bylo meziročně o 0,1 p. b. méně. V **ČR** v roce 2012 meziročně **vzrostla** o 0,6 p. b. na **71,5 %**. Ve **2. čtvrtletí 2013** míra zaměstnanosti v **ČR** meziročně **vzrostla** o 1,2 p. b. na **72,7 %**. V **EU 27** pokračoval **pokles** o 0,2 p. b. na **68,5 %**. K nejvyššímu meziročnímu nárůstu míry zaměstnanosti došlo ve 2. čtvrtletí 2013 v Lotyšsku (o 2,1 p. b.), na Maltě a v Estonsku (nárůst shodně o 1,9 p. b.). Nejvyšší pokles byl zaznamenán na Kypru (3,4 p. b.), v Řecku (2,2 p. b.) a v Portugalsku (1,9 p. b.). **Nejvyšší míru zaměstnanosti ve 2. čtvrtletí 2013** naměřili ve **Švédsku (80,0 %)**, nejnižší v Řecku (53,5 %). Česká republika má 9. nejvyšší míru zaměstnanosti v rámci EU27 (72,7 %). V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR dosáhnout do roku 2020 zvýšení celkové míry zaměstnanosti ve věkové skupině 20 – 64 let na 75 %.

V roce 2012 **míra zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let v EU27** činila **62,4 %**, což je o 0,1 p. b. **více** než v roce 2011. Ve **2. čtvrtletí 2013** došlo k meziročnímu **nárůstu** o 0,1 p. b. na **62,7 %**. V **ČR** hodnota tohoto ukazatele **v roce 2012** meziročně **vzrostla** o 0,8 p. b. na **62,5 %**. Ve **2. čtvrtletí 2013** došlo k meziročnímu **nárůstu** o 1,4 p. b. na **63,9 %**. Mezi státy s **nejvyšší mírou**

⁸⁾ Údaje EUROSTATu ze sekce Obyvatelstvo a sociální podmínky – převážně se jedná o data zpracovaná na základě primárních dat z LFSS jednotlivých členských zemí (Labour Force Sample Survey), viz http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.

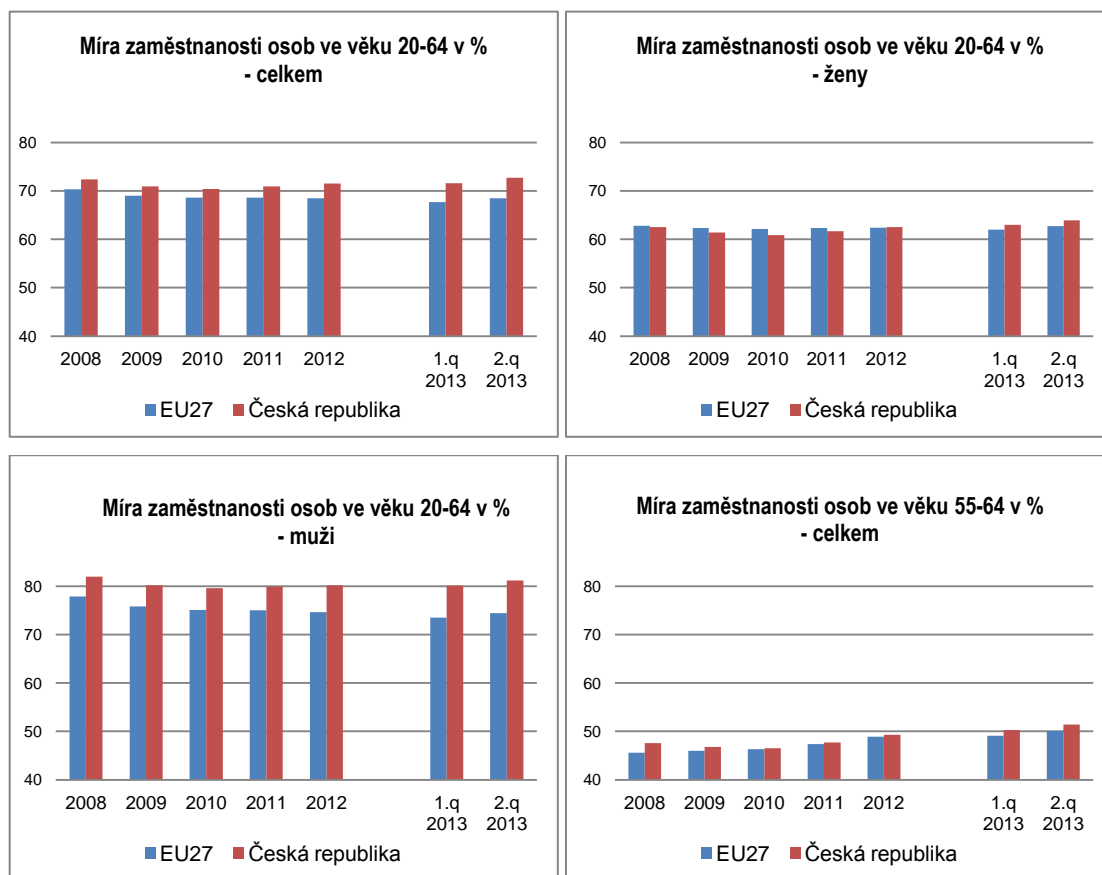
Ukazatele zpracovává EUROSTAT na základě primárních dat z LFS jednotlivých členských států EU tak, aby zabezpečovaly mezinárodní srovnání mezi jednotlivými členskými státy. Údaje za ČR v této části se proto mohou lišit od údajů z VŠPS ČSÚ použitých v analýze.

zaměstnaností žen patří Švédsko (77,7 %), Dánsko (73,0 %) a Finsko (72,8 %). Nejnižší míra zaměstnanosti žen byla zaznamenána v Řecku (43,6 %). ČR vykázala v rámci EU27 13. nejvyšší míru zaměstnanosti žen (63,9 %). V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti žen ve věku 20 – 64 let na 65 %.

Trend míry zaměstnanosti **mužů** ve stejném věku byl za EU 27 i v ČR rozdílný. **V EU 27 poklesla míra zaměstnanosti mužů v roce 2012 na 74,6 %, zatímco v ČR vzrostla na 80,2 %.** Ve **2. čtvrtletí 2013** hodnota tohoto ukazatele v **EU27** meziročně **klesla** o 0,4 p. b. na **74,4 %**, v **ČR** byl zaznamenán **nárůst** o 0,9 p. b. na **81,2 %**.

graf č. 15

Srovnání vývoje míry zaměstnanosti v EU 27 a ČR

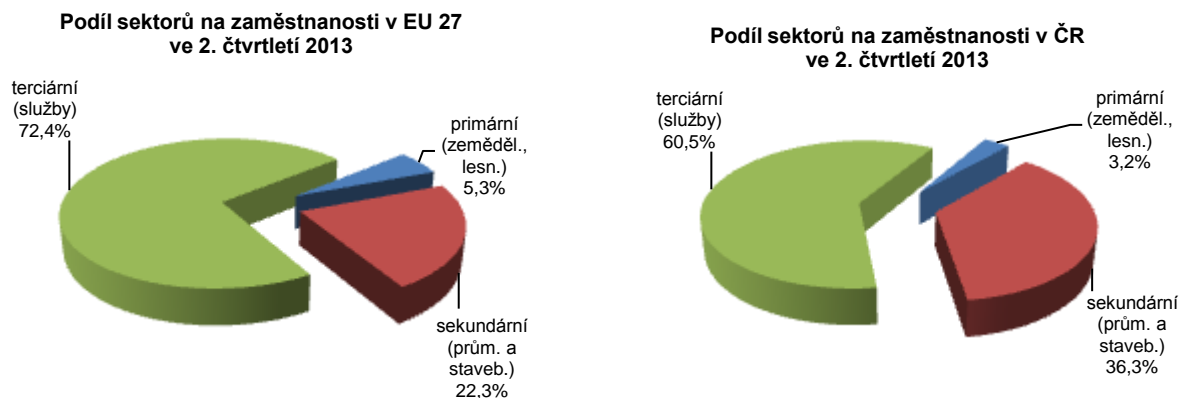

Míra zaměstnanosti osob ve věku 55 - 64 let se po nárůstu v roce 2011 zvyšovala i v následujícím období. **V roce 2012 za EU 27 činila 48,9 %, ve 2. čtvrtletí 2013 dosáhla hodnoty 50,1 %.** V roce 2012 byla míra zaměstnanosti starších osob **v ČR** stejně jako v předešlých letech vyšší než v EU 27 a dosáhla

hodnoty **49,3 %**, ve **2. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostla** o 2,3 p. b. na **51,4 %**. Nejvyšší míra zaměstnanosti starších osob byla ve 2. čtvrtletí 2013 naměřena ve Švédsku (73,3 %), ČR vykázala 10. nejvyšší MZ starších osob v rámci EU27 (51,4 %). V rámci Strategie Evropa 2020 je stanoven národní cíl ČR míry zaměstnanosti starších pracovníků ve věku 55 – 64 let na 55 %.

graf č. 16

Srovnání sektorové struktury

Přes probíhající **sektorové změny v zaměstnanosti** je v ČR ve srovnání s průměrem EU 27 stále vysoké zastoupení sekundárního a nižší zastoupení terciárního sektoru na celkové zaměstnanosti. V roce 2012 v EU 27 podíl sekundárního sektoru poklesl na 22,6 %, v ČR poklesl na 36,1 %, ve 2. čtvrtletí 2013 v EU 27 meziročně poklesl na 22,3 %, v ČR na 36,3 %, přesto je to stále nejvyšší hodnota ze všech států EU 27. Kromě ČR si hodnotu vyšší než 30,0 % udržuje ještě Slovensko a Polsko, podle posledních aktuálních dat za 1. čtvrtletí 2013 také Maďarsko. Naopak mezi země s nejnižším podílem tohoto sektoru patří Řecko, Nizozemsko, Velká Británie a Kypr (pod 17,0 %). Podíl terciárního sektoru v EU 27 v roce 2012 představoval 72,2 %, ve 2. čtvrtletí 2013 meziročně vzrostl na 72,5 %. V ČR je zastoupení tohoto sektoru podprůměrné, a to 60,6 % v roce 2012, resp. 60,4 % ve 2. čtvrtletí 2013. Nižší podíl než ČR byl zaznamenán pouze v Polsku, Bulharsku a Rumunsku, naopak nejvyšší podíl (více než 80 %) v Dánsku, na Kypru, v Nizozemsku a Velké Británii. Zastoupení primárního sektoru se v ČR v roce 2012 nezměnilo, stejně jako v roce 2011 byl podíl primárního sektoru v ČR 3,3 %, ve 2. čtvrtletí 2013 se podíl mírně meziročně snížil ze 3,3 % na 3,2 %. V EU 27 se hodnota podílu primárního sektoru v roce 2012 nezměnila (5,2 %), ve 2. čtvrtletí 2013 také nedošlo k meziroční změně a stejně jako ve 2. čtvrtletí 2012 byl podíl

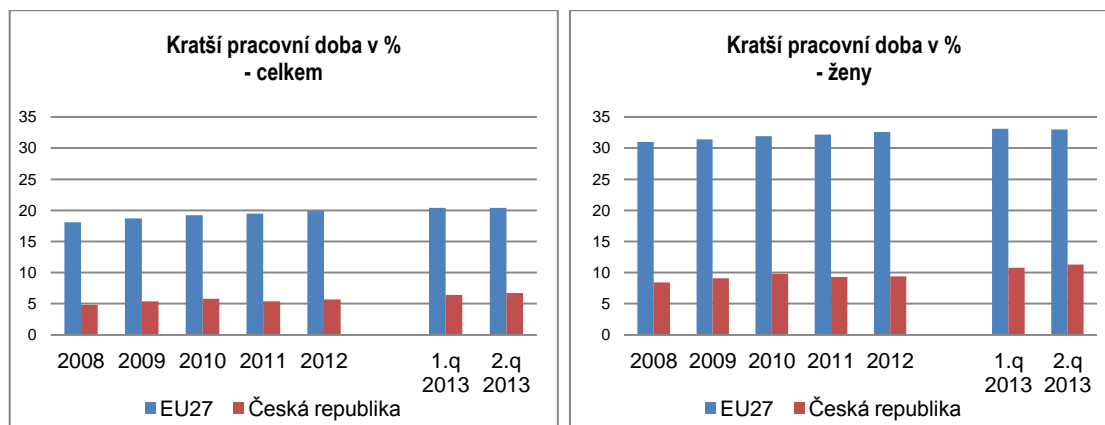
primárního sektoru **5,3 %**. Nejvyšší podíl tohoto sektoru připadá na Rumunsko, Bulharsko, Řecko, Polsko a Portugalsko. Nejnižší podíl tohoto sektoru setrvává ve Velké Británii, Lucembursku, Belgii a Německu.

V **EU 27 v roce 2012** pracovalo **na vlastní účet** (podnikatelé bez zaměstnanců, OSVČ) 15,5 % zaměstnaných, stejně jako v roce 2011. Ve **2. čtvrtletí 2013** podíl pracujících na vlastní účet dosahoval hodnoty **15,6 %**. **ČR** svým podílem 17,9 % v roce 2012, i přes meziroční pokles na **17,3 %** ve 2. čtvrtletí 2013 převyšuje průměr EU 27. Mezi zeměmi s nejvyšším podílem stále zůstává Řecko a Rumunsko (více než 30,0 %), dále Bulharsko, Itálie a Polsko (více než 20 %), nejnižší podíl pak měli ve Švédsku, Lucembursku, Dánsku, Estonsku a Francii (nižší než 10 %).

Výrazně podprůměrný je v ČR podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou a podíl zaměstnaných na kratší pracovní dobu. **Pracovní úvazky na dobu určitou** mělo v **EU 27** v roce 2012 13,7 % zaměstnaných, ve **2. čtvrtletí 2013** podíl osob s pracovními úvazky na dobu určitou meziročně **klesl** o 0,1 p. b. na **13,8 %**. V **ČR** jejich podíl v roce 2012 činil 8,8 %. Ve **2. čtvrtletí 2013** došlo k meziročnímu **nárůstu** o 1,0 p. b. na **9,7 %**. Největší podíl byl v Polsku, Španělsku a Portugalsku, nejnižší v Rumunsku, Litvě a Estonsku.

Ještě výraznější je rozdíl mezi průměrem EU 27 a ČR v podílu pracujících **na kratší pracovní dobu**. Tato forma pracovního úvazku má v **EU 27** stoupající tendenci, v roce 2010 představovala 19,2 % zaměstnaných, v roce 2011 19,5 % a v roce 2012 již **19,9 %**. Ve **2. čtvrtletí 2013** tento podíl dosáhl hodnoty **20,4 %** (ženy 33,0 % a muži 9,7 %). V **ČR** tento ukazatel po nárůstu v době propuknutí celosvětové hospodářské a finanční krize v letech 2009 a 2010 poklesl v roce 2011 na 5,4 %, v roce 2012 vzrostl na 5,7 %. Ve **2. čtvrtletí 2013** meziročně **vzrostla** hodnota tohoto ukazatele o 1,1 p. b. na **6,7 %** (ženy 11,3 % a muži 3,1 %). Aktuálně je podíl kratší pracovní doby nižší než v ČR pouze v Bulharsku a na Slovensku. Více než 25 % dosahují v Dánsku, Švédsku, Rakousku, Velké Británii, Německu a v Nizozemsku. V Nizozemsku tvoří podíl kratších úvazků 50,8 %, což je 2,5 krát více než průměr EU 27, u žen dokonce 77,3 %.

Srovnání kratší pracovní doby v EU 27 a ČR

Míra nezaměstnanosti (MN) v EU 27 po stagnaci v roce 2011 (9,7 %) **v roce 2012 výrazně vzrostla na 10,5 %**. V **ČR** klesla v roce 2011 meziročně ze 7,3 % na 6,7 %, nárůst míry nezaměstnanosti **v roce 2012** nebyl tak výrazný jako za EU 27, hodnota MN **vzrostla na 7,0 %**. Ve **2. čtvrtletí 2013** byl meziroční nárůst míry nezaměstnanosti v ČR nižší než v EU 27. V **ČR** vzrostla o 0,1 p. b. na **6,8 %**, v EU 27 o 0,6 p. b. na **10,9 %**. **V porovnání s ostatními státy EU 27 byla pozice ČR ve 2. čtvrtletí 2013 velmi dobrá**. MN nižší než ČR měli pouze v Dánsku, Nizozemsku, na Maltě, v Německu a Lucembursku. Výsledek za Rakousko sice není zatím známý, ale podle výsledků v předchozích čtvrtletí je evidentní, že bude nižší než v ČR (v 1. čtvrtletí 2013 5,4 %). Nejvyšší hodnota celkové MN byla ve 2. čtvrtletí 2013 v Řecku a Španělsku (více než 25 %).

Zatímco **MN žen** má v **EU 27** rostoucí tendenci (v roce 2012 činila **10,5 %**), v **ČR** po nárůstu v roce 2010 a poklesu v roce 2011 na 7,9 % **v roce 2012** meziročně **vzrostla na 8,2 %**. I přes tento nárůst zůstala MN žen v ČR nižší než v roce 2010. Ve **2. čtvrtletí 2013 MN žen v ČR** meziročně vzrostla o 0,2 p. b. na **8,1 %**, MN žen **v EU 27** vzrostla o 0,6 p. b. na **10,9 %**.

Zatímco **MN mužů v EU 27 ve 2. čtvrtletí 2013** meziročně **vzrostla** o 0,6 p. b. na **10,9 %**, v **ČR** se nezměnila a zůstala na úrovni **5,8 %**.

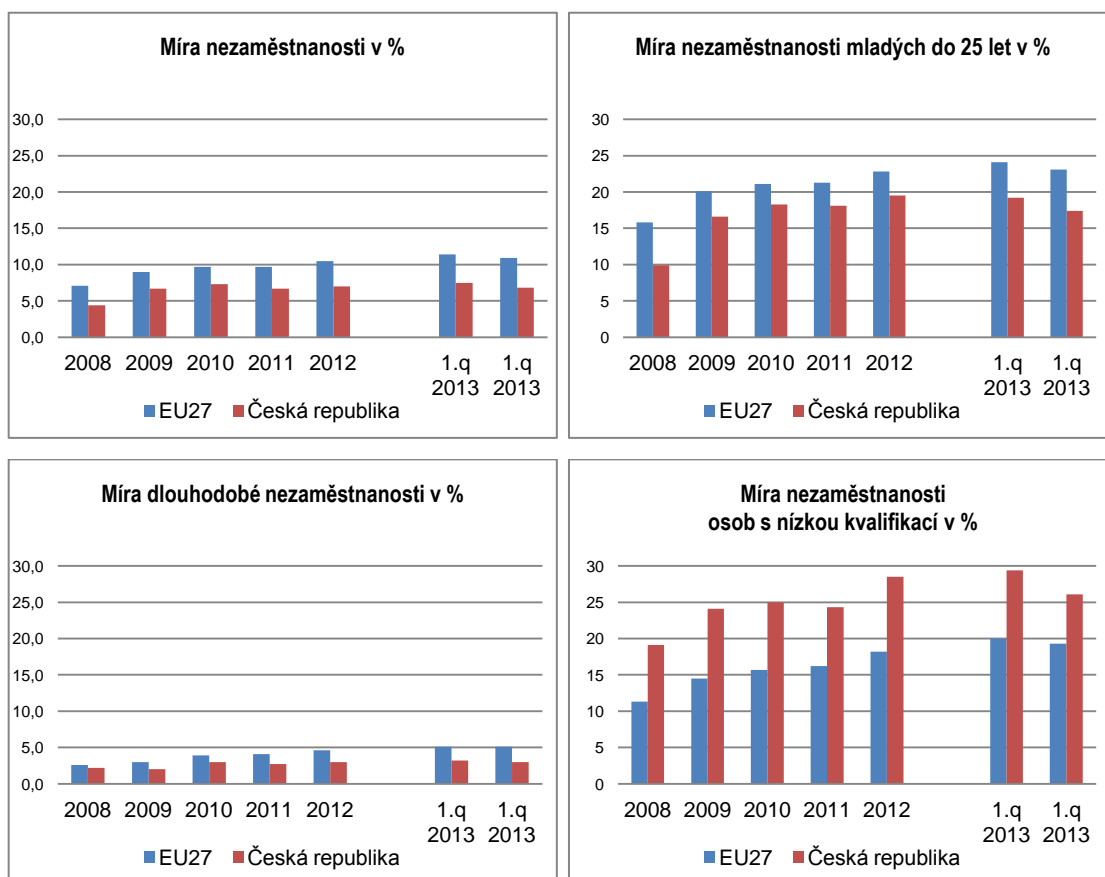
Míra nezaměstnanosti mladých ve věku 15 – 24 let (vztažená k pracovní síle ve stejném věku) **v roce 2012** v EU 27 i v ČR **meziročně vzrostla**, v EU 27 o 1,5 p. b. na **22,8 %**, v ČR o 1,4 p. b. na **19,5 %**. Ve **2. čtvrtletí 2013** byl v EU 27 zaznamenán meziroční nárůst o 0,6 p. b. na **23,1 %**. V **ČR** MN mladých meziročně klesla o 1,7 p. b. na **17,4 %**. K zemím s nejvyšší hodnotou MN mladých patří

Španělsko a Řecko, kde je jejich MN vyšší než 50,0 %, zatímco na hodnotě pod 10 % se nachází v Německu a Rakousku.

Pokud jde o míru nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (stupeň ISCED 0-2 mezinárodní klasifikace vzdělání), situace v ČR je na rozdíl od celkové MN a MN mladých výrazně horší než průměr EU 27. V EU 27 dosáhla v roce 2012 18,2 %, v ČR hodnota tohoto ukazatele činila 28,5 %. Aktuálně ve **2. čtvrtletí 2013** míra nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací v **EU27** meziročně vzrostla o 1,2 p. b. na **19,3 %**, v **ČR** meziročně poklesla o 2,2 p. b. na hodnotu **26,1 %**. Vyšší MN osob s nízkou kvalifikací než ČR je v Litvě, Španělsku a na Slovensku, kde přesahuje 30,0 % (na Slovensku dosahuje úrovně 41,2 %), a dále v Bulharsku a Řecku. Nejpříznivější situace byla v Rumunsku, na Maltě, v Rakousku a Lucembursku, kde byl tento ukazatel pod úrovní 10,0 %.

graf č. 18

Srovnání míry nezaměstnanosti v EU 27 a ČR

Dle údajů za rok 2012 byla průměrná hodnota **míry dlouhodobé nezaměstnanosti** (podíl nezaměstnaných déle než 12 měsíců na pracovní síle) za EU 27 4,6 % (nárůst oproti roku 2011 o 0,5 p. b.), v ČR v roce 2012 vzrostla o 0,3 p. b. na 3,0 %. Podle aktuálních informací za **2. čtvrtletí 2013** je patrná **rostoucí tendence v EU 27. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti** se zde od 2. čtvrtletí 2011, kdy činila 4,0 %, plynule zvyšuje. Ve **2. čtvrtletí 2013** se meziročně zvýšila ze 4,6 % na **5,1 %**. V **ČR** tento ukazatel dlouhodobě kolísá kolem 3,0 %, ve **2. čtvrtletí 2013** se meziročně nezměnil a dosáhl hodnoty **3,0 %**. Hodnota nad 10,0 % byla zaznamenána ve Španělsku a Řecku. Nejnižší hodnota tohoto ukazatele byla zjištěna v Rakousku, Lucembursku, Švédsku, Finsku a Dánsku (1,1 % - 1,9 %).

Vývoj poptávky po pracovních místech popisuje ukazatel **míry volných míst** (vyjadřující procentní podíl volných míst k součtu volných a obsazených míst). V roce 2012 dosáhl tento ukazatel za EU 27 hodnoty 1,5 % (průměr EU 27 vykazuje EUROSTAT pouze bez zahrnutí primárního sektoru), ve **2. čtvrtletí 2013** se míra volných pracovních míst v **EU 27 nezměnila** a zůstala na úrovni **1,5 %**. Míra volných míst **v ČR** v roce 2012 dosáhla hodnoty 1,0 %, ve **2. čtvrtletí 2013** meziročně **poklesla** o 0,2 p. b. na **0,9 %**. Z jednotlivých zemí, které data pro tuto statistiku poskytují, mělo nejvyšší míru volných pracovních míst v tomto období Německo a Švédsko (více než 1,5 %), nižší hodnotu než ČR zaznamenalo 8 zemí, nejnižší byla v Polsku a Lotyšsku.

Z výše uvedeného vyplývá, že **ČR vykazuje vyšší hodnoty než průměr EU 27 u míry zaměstnanosti všech kategorií sledovaných ve Strategii 2020 a zaostává ve využívání kratší pracovní doby.**

Celková míra nezaměstnanosti, míra nezaměstnanosti mladých a dlouhodobě nezaměstnaných je pod průměrem EU 27, znepokojující je v ČR nezaměstnanost osob s nízkou kvalifikací, jejichž MN je ve srovnání s průměrem EU 27 1,4 krát vyšší.

VI. Očekávání ve vývoji zaměstnanosti a nezaměstnanosti

Zpomalující růst ekonomiky v roce 2011, kdy meziroční růst HDP (v s. c.) poklesl na 1,8 % (z 2,5 % v roce 2010) a jeho přechod do poklesu v roce 2012 (podle upravených údajů ČSÚ z 1. 10. 2013 o 0,9 %), který pokračoval i v 1. čtvrtletí 2013 (o 1,3 %), se zastavil až ve 2. čtvrtletí (nárůst o 0,6 %), se na trhu práce projevil pokračujícím nárůstem nezaměstnanosti. Naproti tomu zaměstnanost dále meziročně rostla, což dokládají výsledky Výběrových šetření pracovních sil, ale také údaje o vývoji zaměstnanosti ze statistiky národních účtů. Nárůst zaměstnanosti doprovázený poklesem ekonomiky si lze vysvětlit snahou zaměstnavatelů o udržení kmenových zaměstnanců i za cenu kratších pracovních úvazků nebo menšího počtu odpracovaných hodin. Zaměstnanost zvyšuje i nárůst pracujících důchodců.

Další vývoj na trhu práce podle Výběrových šetření pracovních sil bude známý až začátkem listopadu, kdy ČSÚ zveřejní formou Rychlé informace výsledky za 3. čtvrtletí 2013 (podrobné výsledky formou publikace budou zveřejněny až koncem prosince). Podle výsledků z odvětvových statistik (které v 1. pololetí 2013 vykazaly v průmyslu a stavebnictví obdobný vývoj zaměstnanosti jako VŠPS) **poklesl** meziročně **průměrný evidenční počet zaměstnanců** v podnicích s 50 a více zaměstnanci **v průmyslu v červenci o 1,3 %, v srpnu o 1,2 %** a prohloubil se pokles z 1. a 2. čtvrtletí 2013, který činil v průměru 0,7 %. Přitom **průmyslová produkce** v červenci meziročně reálně vzrostla o 2,1 %, v srpnu o 1,6 %. Po očištění od sezónních vlivů (včetně vlivu počtu pracovních dnů) byla průmyslová produkce v červenci nižší o 2,8 %, v srpnu naopak vzrostla o 4,2 %. Tržby z průmyslové činnosti v běžných cenách v červenci meziročně vzrostly 3,7 %, v srpnu o 4,8 % (především díky tržbám z přímého vývozu průmyslových produktů).

Ještě horší je situace **ve stavebnictví**, kde byl **v červenci** zaznamenán **meziroční pokles** zaměstnanců **o 9,0 %, v srpnu o 8,8 %**, přitom pokles byl výraznější než v 1. a 2. čtvrtletí, kdy představoval v průměru 2,8 %, resp. 4,7 %. **Stavební produkce** v červenci vzrostla meziročně o 0,2 %, ale po očištění od vlivu počtu pracovních dnů se snížila o 2,7 %, v srpnu poklesla o 8,1 %, po očištění o 6,9 % (jednalo se především o pokles produkce inženýrského stavitelství, v srpnu také pozemního stavitelství).

Z konjunkturálního očekávání ekonomické situace respondentů **v průmyslu** je zřejmé, že se hodnocení celkové ekonomické situace, celkové poptávky

a zahraniční poptávky v srpnu zvýšilo, v září zůstalo nezměněné. Respondenti očekávají pro příští měsíce růst tempa výrobní činnosti a téměř neměnnost zaměstnanosti. Celkově se důvěra v průmyslu oproti srpnu zvýšila a je vyšší i oproti hodnotám ze září 2012.

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v posledních dvou měsících snížilo, ale u celkové poptávky je v září vyšší. Respondenti očekávají pro příští měsíce zlepšení ve vývoji stavební činnosti i zaměstnanosti. Celkově se důvěra ve stavebnictví zvýšila, ale je nižší než před rokem.

V **odvětví obchodu** se hodnocení ekonomické situace v posledních dvou měsících mírně zvýšilo a je stejné i pro období příštích měsíců. Také celková důvěra v obchodě vzrostla, v meziročním srovnání je ale nižší.

Po srpnovém poklesu hodnocení celkové situace ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v září hodnocení zvýšilo, stejně i hodnocení poptávky. Hodnocení ekonomické situace v následujících měsících se zvýšilo. Celkově je důvěra v těchto odvětvích oproti předchozím měsícům také vyšší, ale ve srovnání se zářím 2012 je nižší.

Podle doposud zveřejněných predikcí makroekonomických indikátorů Ministerstva financí ČR Makroekonomická predikce červenec 2013 a České národní banky Zpráva o inflaci III/2013 (které zatím ale neodrážejí korigované výsledky ČSÚ z počátku října) je patrné, že doposud panovala shoda v očekáváních vývoje ekonomiky **v letošním roce**, obě instituce se shodly na poklesu hrubého domácího produktu o 1,5 %, v roce 2014 jsou očekávání ČNB optimističtější – nárůst o 2,1 %, zatímco MF ČR předpokládá nárůst mírnější – o 0,8 %. MPSV v letošním roce odhaduje meziroční vývoj HDP v intervalu od -1,5 % do -0,5 %, v roce 2014 nárůst v intervalu 1,0 – 2,0 %.

Po zohlednění neobvyklého vývoje na trhu práce **MF ČR** přehodnotilo v poslední predikci očekávání ve vývoji zaměstnanosti **v roce 2013** z poklesu o 0,2 % na **nárůst o 0,5 %**, **v roce 2014** předpokládá **pokles o 0,2 %** a opětovný mírný nárůst až v dalších letech. **ČNB** ve své predikci předpokládá v roce 2013 nárůst zaměstnanosti o 0,6 %, v roce 2014 pokles o 0,6 % a v roce 2015 pokles o 0,1 %. **MPSV** se přiklání spíše k předpokladům MF ČR a s ohledem na dosavadní vývoj v roce 2013 odhaduje **nárůst zaměstnanosti o 0,5 %** a stabilní hodnotu v roce 2014.

Trh práce je stále poznamenán slabým výkonem ekonomiky, který negeneruje dostatečný počet pracovních míst. Na trhu práce výrazně převládá nabídka pracovní síly nad poptávkou po ní. Po výrazném propadu počtu volných pracovních míst v letech 2009 a 2010 a nepatrném zvýšení v roce 2011 se jejich počet udržuje na úrovni cca 40 tis.

Naproti tomu v prvních měsících roku 2013 dosáhl počet evidovaných uchazečů o zaměstnání rekordních hodnot (v únoru doposud nejvyšší hodnota od roku 1990 - 593,7 tis.). Po celé první pololetí pokračoval meziroční růst nezaměstnanosti z druhé poloviny roku 2012 a v červnu tento rozdíl představoval již 65,9 tis. Počty uchazečů o zaměstnání v červenci (551,1 tis.), srpnu (551,7 tis.) a září (557,1 tis.) naznačují zmírnění růstu nezaměstnanosti (v září se snížil meziroční rozdíl na 63,9 tis.). Na jedno volné místo stále připadá v průměru 13,7 – 13,4 uchazečů o zaměstnání.

Nový ukazatel registrované nezaměstnanosti - **podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu** (který od ledna 2013 nahradil míru registrované nezaměstnanosti) **dosáhl v roce 2012 průměrnou hodnotu 6,8 %**. V únoru představoval 8,1 % (tomu by odpovídala míra registrované nezaměstnanosti cca 10,2 %), v současné době (červenec až září) se pohybuje na úrovni 7,5 – 7,6 %. Očekáváme, že na konci roku vlivem sezónních faktorů bude mírně nad hodnotou 8,0 %. Průměrná **nezaměstnanost za celý rok 2013** dosáhne podle našich předpokladů hodnoty **7,7 %**. Vzhledem ke zpoždování vývoje na trhu práce za vývojem ekonomiky lze **pokles** očekávat spíše až **v roce 2015**.

Metodické poznámky

Zaměstnanost

MPSV pro hodnocení vývoje na trhu práce využívá pro oblast zaměstnanosti údaje ČSÚ především z Výběrových šetření pracovních sil (VŠPS).

Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Předmětem šetření ve VŠPS jsou domácnosti bydlící v náhodně vybraných bytech. Šetření podléhají všechny osoby obvykle bydlící ve vybraném bytě, přičemž není rozhodující a není ani sledováno, mají-li zde pobyt trvalý, přechodný, dlouhodobý nebo nehlášený. U osob mladších než 15 let se sledují základní údaje týkající se vztahu k osobě v čele domácnosti, věku, pohlaví, národnosti a státní příslušnosti. Za osoby starší 15 let se vyplňují další otázky, které popisují jejich uplatnění na trhu práce. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře. Podle doporučení EUROSTATu lze údaje za tyto osoby získat buď z administrativních zdrojů, nebo zvláštním šetřením organizovaným zásadně mimo rámec VŠPS.

Zaměstnaní jsou všichni ve věku 15 a více let, kteří během referenčního týdne příslušeli do kategorie placení zaměstnaní nebo zaměstnaní ve vlastním podniku. Pro účely zjišťování je pojem práce interpretován jako práce **alespoň po dobu jedné hodiny** v referenčním týdnu. Za zaměstnané jsou považováni i **uční**, kteří dostávají mzdu, plat nebo odměnu podle stejného principu jako jiné osoby. Obdobně **studenti**, osoby **pobírající důchod**, osoby v domácnosti a další osoby zabývající se především mimoekonomickými aktivitami, **kteří** však v referenčním období **byli navíc v zaměstnání, jsou také považováni za zaměstnané**. Do skupiny zaměstnaných naopak nejsou automaticky zahrnovány osoby na rodičovské dovolené, jejichž postavení má podle metodiky Mezinárodní organizace práce (ILO) odlišný charakter.

Nezaměstnanost

Pro nezaměstnanost MPSV využívá údaje ČSÚ z VŠPS a statistiky MPSV z administrativních dat úřadů práce.

Rozdíly v metodě zjišťování údajů o počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání po linii úřadů práce a zjišťování počtu nezaměstnaných podle výsledků VŠPS:

Velikost souboru

- MPSV - úplná evidence registrovaných uchazečů o zaměstnání.
- ČSÚ VŠPS - výběrový soubor zahrnuje osoby bydlící v 0,6 % všech trvale obydlených bytů ČR (jedná se o necelých 51 tis. osob ve věku 15 a více let). Všechny údaje z výběrového souboru jsou převáženy na věkovou strukturu obyvatelstva podle demografické projekce středních čtvrtletních stavů pro výběrové šetření pracovních sil.

Způsob zjišťování

- MPSV - podmínky registrace a vyřazování uchazečů o zaměstnání jsou spolu s definicí uchazeče o zaměstnání stanoveny zákonem o zaměstnanosti. O zprostředkování se občan uchází u krajské pobočky Úřadu práce, v jejímž správním obvodu má bydliště.

- ČSÚ VŠPS - dobrovolné anonymní zjišťování za osoby obvykle bydlící (nikoliv trvale bydlící) ve vybraných bytech. Shodně s metodikou EUROSTATu nejsou zjišťovány údaje za osoby bydlící mimo byty, tedy ani za osoby bydlící v hromadných ubytovacích zařízeních.

Obsah ukazatelů

- MPSV - uchazeč o zaměstnání je podrobně vymezen zákonem o zaměstnanosti.
- **Uchazečem o zaměstnání** může být (pokud zákon nestanoví jinak) pouze fyzická osoba s trvalým bydlištěm na území ČR, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR a které nebrání v zařazení do této evidence překážky uvedené v ustanovení § 25 zákona o zaměstnanosti, např. není v pracovním nebo obdobném vztahu nebo nevykonává samostatnou výdělečnou činnost. Z evidence uchazečů o zaměstnání je uchazeč o zaměstnání vyřazen, mimo jiné, jestliže bez vážných důvodů odmítne nastoupit do vhodného zaměstnání nebo úmyslně maří součinnost s krajskou pobočkou Úřadu práce ČR při zprostředkování zaměstnání. Evidence na Úřadu práce ČR je ukončena např. nástupem do zaměstnání nebo na základě vlastní žádosti uchazeče o zaměstnání. Zákon nevylučuje, aby uchazeči o zaměstnání byli např. osoby dočasně práce neschopné, na rodičovské dovolené, nebo ti, jimž byl přiznán starobní důchod.
- MPSV ve snaze maximálně přiblížit metodiku registrované nezaměstnanosti metodice ILO zavedlo ukazatel tzv. **dosažitelní uchazeči o zaměstnání**. Jedná se o uchazeče o zaměstnání, kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, tj. evidovaní nezaměstnaní, kteří nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí zaměstnání. Za dosažitelné se nepovažují uchazeči o zaměstnání ve vazbě, ve výkonu trestu, v pracovní neschopnosti, uchazeči o zaměstnání zařazení na rekvalifikační kurzy nebo vykonávající krátkodobé zaměstnání, a dále uchazeči o zaměstnání, kteří pobírají peněžitou pomoc v mateřství nebo kterým je poskytována podpora v nezaměstnanosti po dobu mateřské dovolené.
- ČSÚ VŠPS - nezaměstnaní jsou podle metodiky ILO a metodiky EUROSTATu všichni ve věku 15 a více let, kteří ve sledovaném období (referenčním týdnu) souběžně splňovali tři nutné podmínky:
 - nebyli zaměstnaní,
 - hledali aktivně práci,
 - byli připraveni k nástupu do práce, t.j., během referenčního období byli k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo zaměstnání ve vlastním podniku.

Pokud osoby nesplňují alespoň jednu ze tří uvedených podmínek, jsou klasifikovány jako zaměstnané nebo ekonomicky neaktivní. Jedinou výjimkou je skupina osob, které práci nehledají, protože ji našly a jsou schopny nástupu nejpozději do 3 měsíců. Tyto osoby jsou podle definice EUROSTATu zařazeny rovněž mezi nezaměstnané.

Jestliže do konce roku 1997 převyšoval počet nezaměstnaných vymezených podle mezinárodní definice počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech a od roku 2000 do 3. čtvrtletí roku 2001 byl rozdíl mezi oběma ukazateli minimální, tak od 4. čtvrtletí 2001 počet registrovaných uchazečů o zaměstnání na úřadech práce výrazně převyšoval počet nezaměstnaných zjišťovaných ve výběrovém šetření statistiky podle ILO.

Ve 2. čtvrtletí 2013 činil průměrný počet registrovaných uchazečů o zaměstnání podle skutečné evidence na ÚP ČR 570,8 tis. osob, z toho 557,0 tis.

dosažitelných uchazečů o zaměstnání, srovnatelný ukazatel zjištěný výběrovým šetřením (počet nezaměstnaných dle VŠPS 358,0 tis.) se tedy lišil o 212,8 tis. resp. o 199,0 tis.

Rozdíly jsou jednak v jiném způsobu zjišťování po obou liniích, odlišném metodickém vymezení registrovaných uchazečů o zaměstnání a nezaměstnaných podle mezinárodní definice ILO a v tzv. nevýběrové chybě, která je průvodním znakem prakticky všech statistických zjišťování u domácností. Je nutné zdůraznit diferenci mezi pojmem registrovaný uchazeč o zaměstnání a nezaměstnaným podle mezinárodní definice ILO. Zatímco registrovaný uchazeč o zaměstnání je vždy definován národní legislativou, nezaměstnaný podle definice ILO je vymezen jasnými kritérii, která umožňují mezinárodní srovnatelnost výše zjištěných výsledků šetření. Vazba mezi oběma ukazateli není bezprostřední. Na jedné straně se vyskytují případy nezaměstnaných, kteří nejsou evidováni na úřadech práce (ve 2. Čtvrtletí 2013 to bylo 64,3 tis. osob) a na druhé straně značná část registrovaných uchazečů o zaměstnání nespĺňuje podmínky dané mezinárodní definicí.

Zásadní diference mezi oběma zdroji je v absolutní hodnotě počtu registrovaných uchazečů o zaměstnání a počtu nezaměstnaných. Projevuje se několik faktorů:

1. Od roku 2002 byl plně **harmonizován dotazník VŠPS se standardem EUROSTATu včetně pořadí otázek** kladených respondentovi. Prioritou je dotaz na **ekonomickou aktivitu respondentů v referenčním týdnu**. Jestliže respondent uvedl, že v tomto týdnu **pracoval alespoň 1 hodinu, je striktně podle metodiky ILO klasifikován jako osoba v zaměstnání**. Teprve poté následuje otázka o registraci na úřadu práce. ČSÚ nemá možnost vzhledem k nutnosti dodržení anonymity a dobrovolnosti účasti ve výběrovém šetření porovnávat zjištěné údaje s jinými zdroji, např. s evidencí ÚP ČR.
2. Relativně vyšší **míra neodpovědí** je způsobena vysokým podílem prázdných bytů ve výběrovém souboru a hlavně kategorickým odmítnutím spolupráce. Na základě struktury odmítnutých odpovědí při opakovaných návštěvách je třeba předpokládat, že sociální skladba domácností, které nechtěly spolupracovat, se částečně liší od sociální struktury vyšetřených domácností a je v nich nadprůměrně zastoupena skupina nezaměstnaných, kteří odmítají komunikovat v rámci výběrového šetření.

Rozdíly údajů o nezaměstnanosti mezi oběma zdroji jsou obvyklé. Z porovnání s členskými a ostatními kandidátskými zeměmi EU vyplývá, že diference mezi obecnou mírou nezaměstnanosti z VŠPS a registrovanou mírou nezaměstnanosti v ČR je nižší než ve většině těchto zemí. Rozdíl mezi obecnou mírou nezaměstnanosti a mírou registrované nezaměstnanosti je v řadě zemí značný a lze z toho usuzovat, že oboustranné statistické odchýlení je důsledkem především odlišností v legislativě a míře aktivní politiky zaměstnanosti a dalších oblastí sociální politiky jednotlivých zemí. Přitom je třeba poznamenat, že řada členských zemí EU obě míry nezaměstnanosti oficiálně nepublikuje.

V rámci výběrového šetření jsou zjišťovány údaje i za **osoby, které nepracují, aktivně práci nehledají a nespĺňují tak podmínky ILO pro nezaměstnané**, ale přitom uvádějí, že by chtěly pracovat. Ve 2. čtvrtletí roku 2013 činil jejich počet 147,2 tis. osob, tj. o 29,3 tis. méně než ve stejném období roku 2012. Většina osob, které by chtěly pracovat, však nemůže ihned nastoupit do případného zaměstnání. Nejpozději do 14 dnů je schopno nastoupit 67,6 tis. osob.

Základem pro rozhodování v oblasti nezaměstnanosti je zásadně úplná evidence úřadů práce. Výběrové šetření pracovních sil, které je pro členské země EU

závazné, tyto administrativní údaje doplňuje a poskytuje mezinárodně srovnatelné ukazatele v požadovaném rozsahu a frekvenci.

Od července 2004 do prosince 2012 počítalo MPSV míru registrované nezaměstnanosti jako podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání evidovaných na ÚP ČR k pracovní síle, tj. součtu počtu zaměstnaných v národním hospodářství s jediným nebo hlavním zaměstnáním podle výsledků výběrových šetření pracovních sil – VŠPS, počtu pracujících cizinců ze třetích zemí s platným povolením k zaměstnávání, zaměstnaných občanů EU registrovaných ÚP ČR a cizinců s platným živnostenským oprávněním, registrovaných dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání (občanů ČR a občanů EU(EHP)), vedených úřady práce.

Srovnávání nebo záměna obecné míry nezaměstnanosti ČSÚ a míry registrované nezaměstnanosti MPSV a jejich nesprávná interpretace, pracovní síla pro výpočet míry registrované nezaměstnanosti tvořená kombinací údajů z více zdrojů, patřily mezi důvody pro vytvoření **nového relativního ukazatele registrované nezaměstnanosti, podílu nezaměstnaných osob, který srovnává počty dosažitelných uchazečů k obyvatelstvu ve věku 15 – 64 let.**

Definice výpočtu podílu nezaměstnaných osob:

$$\text{Podíl nezaměstnaných osob ve věku 15 – 64 let} = \frac{\text{UoZ}_{15-64 \text{ let}}}{\text{P}_{15-64 \text{ let}}}$$

UoZ_{15-64 let} – počet dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 - 64 let

P_{15-64 let} – počet obyvatel ve věku 15-64 let

Změna se týká pouze ukazatele míry registrované nezaměstnanosti. **MPSV i nadále jako doposud vykazuje celkové počty uchazečů o zaměstnání a počty dosažitelných uchazečů.** Vzhledem k tomu, že nový ukazatel má kvůli odlišné definici jinou úroveň a je s původním ukazatelem registrované nezaměstnanosti i obecné míry nezaměstnanosti nesrovnatelný, pro sledování jejího vývoje byla do úrovně okresů zpětně dopočtena časová řada od roku 2005 (viz http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady).

Seznam použitých zkratk:

APZ	aktivní politika zaměstnanosti
ČNB	Česká národní banka
ČSÚ	Český statistický úřad
EAO	ekonomicky aktivní obyvatelstvo
EHP	Evropský hospodářský prostor
ESF	Evropský sociální fond
EU	Evropská unie
EUROSTAT	Statistický úřad Evropského společenství
GP	grantový projekt
HDP	hrubý domácí produkt
CHPM	chráněné pracovní místo
ILO	Mezinárodní organizace práce
IPS	informačně poradenské středisko
KZAM/CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
LFS	Labour Force Survey (VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil)
MEA	míra ekonomické aktivity
MN	míra nezaměstnanosti
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MZ	míra zaměstnanosti
NH	národní hospodářství
NIP	národní individuální projekt
NUTS2	Nomenklatura územních statistických jednotek - pro potřeby regionální politiky EU
NUTS3	Nomenklatura územních statistických jednotek, úroveň kraj
OKEČ/NACE	Odvětвовá klasifikace ekonomických činností
OP LZZ	Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
OZP	osoba se zdravotním postižením
p. b.	procentní bod
PvN	podpora v nezaměstnanosti
RIP	regionální individuální projekt
SIP	systémový individuální projekt/systém investičních pobídek
SPZ	státní politika zaměstnanosti
SR	státní rozpočet
SÚPM	společensky účelná pracovní místa
SVČ	samostatná výdělečná činnost
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
ÚP ČR - GR	Úřad práce České republiky - Generální ředitelství
VPM	volné pracovní místo
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
MO	Ministerstvo obrany
MV	Ministerstvo vnitra
PMS	Probačně mediační služba